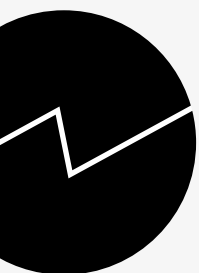

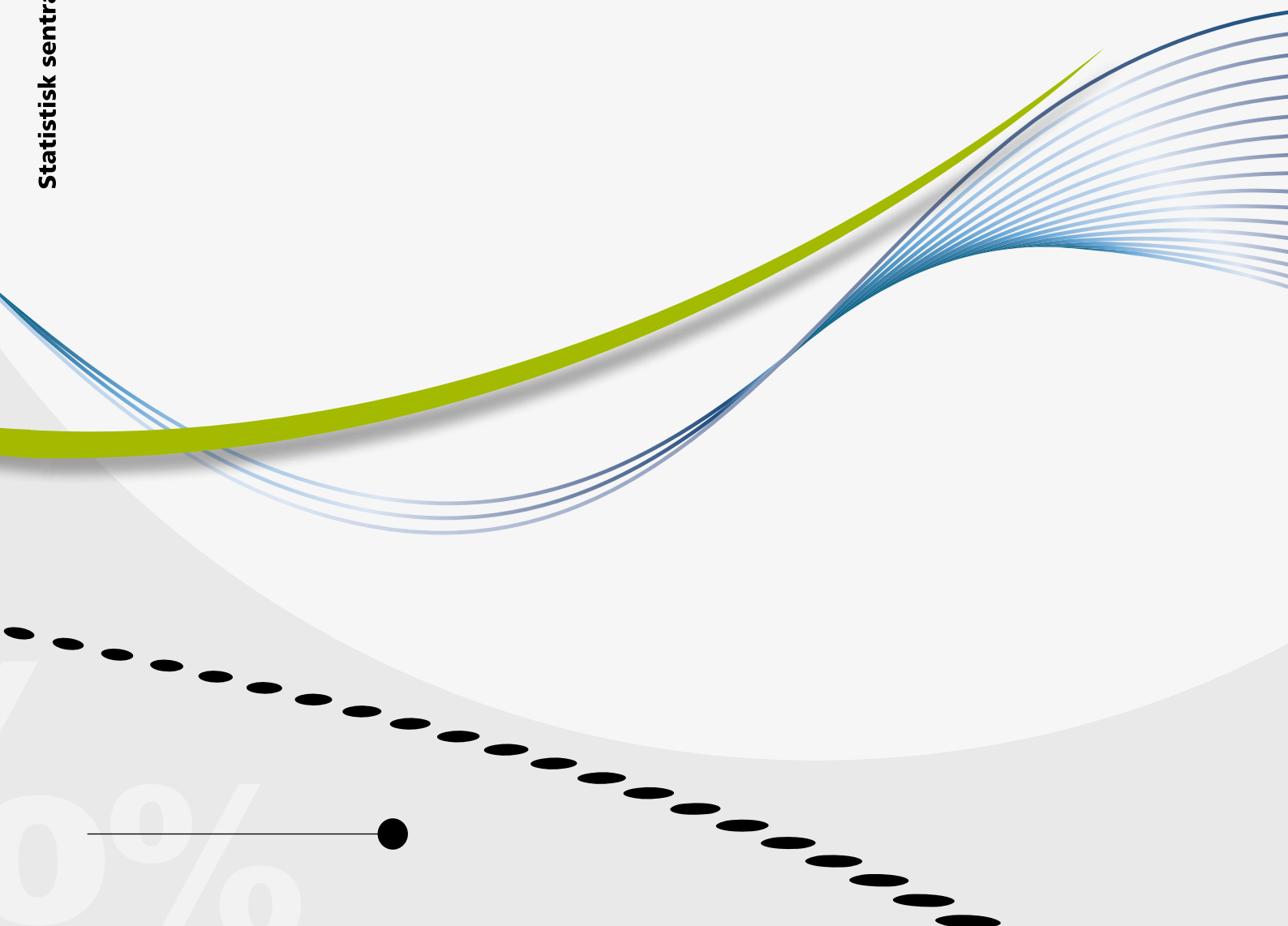
Aina Holmøy og Magnar Lillegård

Forbruksundersøkelsen 2012
Dokumentasjonsrapport

Statistics Norway

Statistisk sentralbyrå

Aina Holmøy og Magnar Lillegård

Forbruksundersøkelsen 2012

Dokumentasjon av datainnsamling, analyse av datakvalitet og beregning av frafallsvekter

© Statistisk sentralbyrå Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen skal Statistisk sentralbyrå oppgis som kilde. Publisert mars 2014 ISBN 978-82-537-8904-0 (elektronisk) ISSN 1891-5906 Emne: Inntekt og forbruk	Standardtegn i tabeller	Symbol
	Tall kan ikke forekomme	.
	Oppgave mangler	..
	Oppgave mangler foreløpig	...
	Tall kan ikke offentliggjøres	:
	Null	-
	Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	0
	Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	0,0
	Foreløpig tall	*
	Brudd i den loddrette serien	—
	Brudd i den vannrette serien	
	Desimaltegn	,

Forord

Statistisk sentralbyrå legger i denne publikasjonen fram dokumentasjon på gjennomføringen av Forbruksundersøkelsen 2012. Publikasjonen gir en oversikt over datainnsamlingen, hvor mange som deltok, beregning av frafallsvekter, eventuelle skjevheter i utvalget, samt alle relevante vedlegg til undersøkelsen. Resultater fra undersøkelsen presenteres i en egen publikasjon.

Eiliv Mørk, Tor Morten Normann og Pål Strand ved Seksjon for leveårsstatistikk har vært prosjektledere for Forbruksundersøkelsen. Aina Holmøy ved seksjon for Intervju og Bjørn Are Holth ved Seksjon for datafangstmetoder har vært planleggere. Magnar Lillegård ved Seksjon for statistiske metoder har trukket utvalget og beregnet vektene. Thore Nafstad Bakke ved Seksjon for statistiske populasjoner har vært ansvarlig for forvaltning av utvalget underveis, mens Jan Haslund og Solveig Myklestad ved Seksjon for datafangst har hatt ansvar for den elektroniske behandlingen av data. Seksjon for svar- og veiledningstjeneste har vært ansvarlig for innsjekking og registrering av det innkomne datamaterialet.

Statistisk sentralbyrå, 4. mars 2014

Hans Henrik Scheel

Sammendrag

Statistisk sentralbyrå gjennomførte i 2012 en ny Forbruksundersøkelse, etter et opphold i to år. Undersøkelsen ble første gang gjennomført i 1958, og har vært gjennomført hvert år i perioden 1973 til 2009.

Forbruksundersøkelsen kartlegger forbruksmønsteret til norske husholdninger. Hovedformålet med undersøkelsen er å gi en detaljert oversikt over private husholdningers forbruk. Den skal bidra i måling av samfunnsutviklingen og økonomiske levekår.

Data ble samlet inn ved hjelp av spørreskjema, dagbok (papir eller elektronisk) og kassalapper. Først ble det gjennomført et innledningsintervju på om lag 10 minutter. Deretter førte husholdningene oversikt over sine private utgifter i 14 dager. Føringsperioden bestod i å samle kassalapper og å supplere dette med føringsperiodens utgifter i papir- eller elektronisk dagbok. Etter føringsperiodens slutt, ble det gjennomført et avslutningsintervju på om lag 50 minutter.

Til undersøkelsen ble det trukket et utvalg på 7 000 husholdninger. Av disse var 125 husholdninger utenfor målpopulasjonen og ble derfor utelatt. Dette skyldtes at husholdningene var i utlandet for en periode på mer enn 6 måneder, eller bodde på institusjon. Bruttoutvalget utgjorde dermed 6 875 personer.

En føringsperiode i Forbruksundersøkelsen er på 14 dager. Da undersøkelsen går over ett år betyr det at vi har 26 ulike føringsperioder. I forbindelse med utvalgstrekkningen ble det fastlagt hvilken føringsperiode husholdningene skulle føre utgifter for. Føringsperiodene ble tildelt tilfeldig og på en slik måte at omtrent like mange husholdninger skulle føre i hver periode.

Feltperioden strakk seg over 15 måneder. Intervjuingen startet 1. desember 2011 og ble avsluttet 1. mars 2013. Føringsperioden av utgifter foregikk i perioden 1. januar til 31. desember 2012.

Av bruttoutvalget ble det oppnådd fullstendige intervju med 3 363 husholdninger, eller 48,9 prosent. 587 husholdninger har delvis frafall. Dvs. at de mangler enten avslutningsintervju, dagbok eller begge deler. Det betyr at 3 950 husholdninger, eller vel 58 prosent har deltatt på innledningsintervjuet men vi har mistet dem underveis.

Svarprosenten varierer en del etter både alder på trekkpersonen, husholdningstype og landsdel. I husholdninger med trekkperson mellom 18 og 24 år er svarprosenten så lav som 38 prosent. Til sammenligning har godt over halvparten av husholdningene med trekkperson mellom 45 til 66 år deltatt. Svarprosenten fordelt etter husholdningstype varierer fra knappe 43 prosent for husholdninger med bare en person til vel 56 prosent for par uten hjemmeboende barn. Oslo kom dårligst ut av landsdelene med en svarprosent på bare 40 prosent. Trøndelag kom best ut med over 60 prosent svar.

For å vurdere om det er skjevheter i utvalget, har vi sammenlignet fordelingen i brutto- og nettoutvalget for kjennemerkene husholdningstype, alder på trekkperson og landsdel. Vi fant noen avvik for alle kjennemerker, men alle avvikene ligger innenfor $\pm 2,5$ prosentpoeng. Det er justert for disse skjevhetene gjennom frafallsvektning.

Over en av tre husholdninger har forskjøvet føringsperioden med en eller flere perioder. Andelen forskyvninger er størst blant de som var trukket ut til å føre i ferieperioder. Dette har ført til at antall førte dagbøker er lavt i sommermånedene til tross for at frafallet ikke skiller seg negativt ut for de som ble trukket ut i disse periodene. Skjevheter som følge av forskyvninger i føringsperioder og at frafallet er høyere i enkelte perioder av året og på enkelte dager, er også justert for gjennom frafallsvektene.

Innhold

Forord	3
Sammendrag	4
Innhold	5
1. Bakgrunn og formål	6
2. Nøkkeltall	6
3. Utvalg	6
3.1. Populasjonen	6
3.2. Utvalget	7
3.3. Husholdningsutvalg	7
3.4. Føringsperioder	7
4. Datainnsamling	8
4.1. Innsamlingsmåte	8
4.2. Intervjuet	8
4.3. Kassalapper og dagbok.....	9
4.4. Feltperiode og svarinnngang.....	9
4.5. Forskyvning av føringsperioder	10
4.6. Besøksandel og antall kontakter	12
5. Datakvalitet	13
5.1. Svarprosent og frafallsårsaker etter ulike kjennemerker	13
5.2. Utvikling i svarprosent	14
5.3. Utvalgsskjevhet	15
6. Vekting av nettoutvalget	17
6.1. Justering for frafallsskjevhet etter region og sentralitet	17
6.2. Justering for handlemønster.....	17
6.3. Kalibrering mot husholdningsstørrelse	18
6.4. Kalibrering på personnivå mot husholdningstype	18
6.5. Makro- og mikrovekter.....	20
6.6. Husholdningsstørrelse og gjennomsnittlig forbruksutgift	21
7. Statistisk usikkerhet og feilmarginer ved utvalgsundersøkelser	22
8. Intervjumetode, innsamlingsfeil og bearbeidingsfeil	24
8.1. PC-assistert intervjuing	24
8.2. Førings av dagbok	25
Referanser	27
Vedlegg	28
Figurregister	119
Tabellregister	120

1. Bakgrunn og formål

Før 1974 ble det gjort landsomfattende forbruksundersøkelser i 1958, 1967 og 1973. Fra 1974 til 2009 gjennomførte Statistisk sentralbyrå (SSB) årlige forbruksundersøkelser. Etter et opphold i 2010 og 2011, ble det i 2012 gjennomført en ny Forbruksundersøkelse. Hovedformålet med undersøkelsen er å gi en detaljert oversikt over private husholdningers forbruk. Den skal bidra i måling av samfunnsutviklingen og økonomiske levekår.

Statsforvaltningen benytter opplysninger fra Forbruksundersøkelsen i planleggings- og utredningsarbeid. Dette gir grunnlag for beslutninger og prognoser for årene som kommer. Resultater fra Forbruksundersøkelsen brukes også av Statens Ernæringsråd i den løpende overvåkingen av utviklingen av kostholdet i Norge. Forbruksundersøkelsen er spesielt interessant fordi den gir muligheter for å studere sammenhengene mellom bruk av energi og annet forbruk.

Forbruksundersøkelsen gjennomføres som en del av statsoppdraget, og det er Seksjon for levekårsstatistikk som er faglig ansvarlig. Seksjon for intervju gjennomfører datainnsamlingen. Resultatene i denne publikasjonen bygger på registreringer som ble foretatt ved Forbruksundersøkelsen i 2012.

2. Nøkkeltall

Nøkkeltall for Forbruksundersøkelsen 2012 er gjengitt i tabell 1.

Tabell 1. Nøkkeltall Forbruksundersøkelsen 2012

Nøkkeltall	Antall	Prosent
Utvalg (personer trukket ut for intervju)	7 000	
Avgang (døde, personer bosatt i utlandet eller på institusjon.)	125	
Bruttoutvalg	6 875	100,0
Delvis frafall (mangler avslutningsintervju og/eller dagbok)	576	8,4
Totalt frafall	2 936	42,7
Nettoutvalg	3 363	48,9
Innsamlingsmetode: Besøk-/telefonintervju og registrering av forbruksutgifter		
Feltperiode: 1.12.2011 til 1.3.2013 (føringsperioder fra 1.1.2012 – 31.12.2012)		
Intervjutid: 60 minutter + 14 dagers føringsperiode		

3. Utvalg

I tidligere forbruksundersøkelser har man trukket et personutvalg basert på SSBs standard utvalgsplan, og så brukt de husholdningene som disse personene tilhørte. Dette har gitt relativt liten kontroll på hvilke typer husholdninger (og boliger) som kom med i utvalget. I 2012-undersøkelsen bestemte man seg for å utnytte at systemet med bolignummer var kommet så langt at man var i stand til å konstruere husholdninger i trekkeregisteret, og på den måten kunne bruke husholdning som trekkenhet.

3.1. Populasjonen

Utgangspunktet for trekkingen av utvalget var «mikrofilen» (BeReg) til Seksjon for statistiske populasjoner. Denne har person som enhet, men den kan reduseres til en husholdningsfil ved at man kun tar med én person fra hvert bolignummer. Denne reduserte filen danner så grunnlaget for allokering og trekking av utvalget.

Populasjonen omfatter bare privathusholdninger og kun personer som enten var vanlig bosatt eller pendler. Trekkpersonen i husholdningen skulle være under 85 år ved utgangen av 2013, noe som i praksis innebar at husholdninger der alle var eldre enn dette ikke kom med i trekkpopulasjonen. Trekkpersonen bestemmer hvilken husholdning vi skal intervjuer når trekkpersonen har flyttet fra sin opprinnelige husholdning, men har ellers ingen spesiell betydning i forhold til undersøkelsen.

Tabell 2 viser fordelingen av husholdninger i populasjonen, etter landsdel og husholdningstype. Vi skiller mellom husholdningstypene

1. Enpersonhusholdninger
2. Par uten hjemmeboende barn
3. Par med små barn (yngste barn 0-5 år)
4. Par med store barn (yngste barn 6-17 år)
5. Enslig forsørger
6. Andre husholdningstyper

Tabell 2. Husholdninger i trekkepopulasjonen, etter landsdel og husholdningstype

	I alt	Husholdningstype					
		1	2	3	4	5	6
I alt	1 848 336	528 286	416 657	185 704	207 585	94 414	415 690
Akershus og Oslo	438 515	136 219	88 612	45 323	42 988	21 276	104 097
Hedmark og Oppland	145 814	41 852	36 680	11 900	15 847	7 416	32 119
Sør-Østlandet	360 362	100 022	88 674	33 610	40 663	19 402	77 991
Agder og Rogaland	261 866	69 011	58 967	30 816	33 341	13 190	56 541
Vestlandet	308 575	84 823	69 430	32 597	37 431	14 739	69 555
Trøndelag	160 179	45 671	36 720	16 204	18 017	7 994	35 573
Nord-Norge	173 025	50 688	37 574	15 254	19 298	10 397	39 814

3.2. Utvalget

Til Forbruksundersøkelsen 2012 ble trukket et utvalg på 7 000 husholdninger stratifisert etter landsdel og husholdningstype med enkel tilfeldig trekking innen hvert stratum. Det er ulike trekkandeler for hver husholdningstype, men like trekkandeler for alle landsdelene, gitt husholdningstype.

Fordelingen av bruttoutvalget på landsdel og husholdningstype er vist i tabell 3. Utvalget i tabellen er på 7 100 fordi det i utgangspunktet ble trukket noen flere husholdninger enn de 7 000 vi skulle ende opp med. Dette ble gjort fordi noen husholdninger normalt faller fra av naturlige årsaker gjennom året.

Tabell 3. Husholdninger i bruttoutvalget, etter landsdel og husholdningstype

	I alt	Husholdningstype					
		1	2	3	4	5	6
I alt	7100	1 100	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200
Akershus og Oslo	1686	261	285	285	285	285	285
Hedmark og Oppland	562	87	95	95	95	95	95
Sør-Østlandet	1384	214	234	234	234	234	234
Agder og Rogaland	1006	156	170	170	170	170	170
Vestlandet	1184	184	200	200	200	200	200
Trøndelag	615	95	104	104	104	104	104
Nord-Norge	663	103	112	112	112	112	112

3.3. Husholdningsutvalg

Forbruksundersøkelsen er en husholdningsundersøkelse og enheten er kosthusholdninger. Det vil si at det er kosthusholdningen som er intervjuobjekt (IO) og at alle voksne personer i husholdningen kan intervjues. Hovedregelen er at en kosthusholdning omfatter alle personer som bor fast i samme bolig, og som dessuten har felles kost. Av og til stemmer ikke opplysningene vi har fra register med den husholdningen vi skal ha tak i. Da gjøres det justeringer i intervjuet.

3.4. Føringsperioder

En føringsperiode i Forbruksundersøkelsen er på 14 dager. Da undersøkelsen går over ett år betyr det av vi har 26 ulike føringsperioder. Hver husholdning i utvalget gis tilfeldig en av føringsperiodene 1, ..., 26, med den betingelsen at det skal være like mange husholdninger i hver føringsperiode. Det tas ikke hensyn til husholdningstype og/eller region når man tildeler føringsperiode, men det viser seg

at en tilfeldig tildeling i tilstrekkelig grad medfører at hver husholdningstype og hver region får føringsperioder godt spredt over hele året. Av de ca. 7 000 i utvalget fører 1/26-del 1.- 14. januar, en ny 1/26-del 15.- 28. januar osv. Tabell 4 viser utvalget fordelt etter føringsperiode.

Tabell 4. Bruttoutvalget fordelt etter føringsperiode

Føringsperiode	Fra dato	Til dato	Antall i utvalget
1	01.01.2012	14.01.2012	270
2	15.01.2012	28.01.2012	269
3	29.01.2012	11.02.2012	269
4	12.02.2012	25.02.2012	269
5	26.02.2012	11.03.2012	270
6	12.03.2012	25.03.2012	269
7	26.03.2012	08.04.2012	270
8	09.04.2012	22.04.2012	270
9	23.04.2012	06.05.2012	269
10	07.05.2012	20.05.2012	270
11	21.05.2012	03.06.2012	269
12	04.06.2012	17.06.2012	269
13	18.06.2012	01.07.2012	270
14	02.07.2012	15.07.2012	270
15	16.07.2012	29.07.2012	269
16	30.07.2012	12.08.2012	269
17	13.08.2012	26.08.2012	269
18	27.08.2012	09.09.2012	270
19	10.09.2012	23.09.2012	268
20	24.09.2012	07.10.2012	269
21	08.10.2012	21.10.2012	269
22	22.10.2012	04.11.2012	269
23	05.11.2012	18.11.2012	269
24	19.11.2012	02.12.2012	269
25	03.12.2012	16.12.2012	270
26	17.12.2012	31.12.2012	267

4. Datainnsamling

4.1. Innsamlingsmåte

Forbruksundersøkelsen er tredelt. Først gjennomføres et innledningsintervju på om lag 10 minutter. Deretter fører husholdningene oversikt over sine private utgifter i 14 dager. Etter føringsperiodens slutt, gjennomføres et avslutningsintervju på om lag 50 minutter. Føringsperiodene er faste. De tildeles kosthusholdningene på en tilfeldig måte samtidig som utvalget trekkes (se kapittel 3.4 på side 7). Etter gitte kriterier kan imidlertid føringsperioden endres (se kapittel 4.5 på side 10).

I utgangpunktet er Forbruksundersøkelsen en besøksundersøkelse, men av økonomiske årsaker kunne ikke alle husholdningen besøkes i 2012. Over halvparten av alle innledningsintervjuene og over 40 prosent av avslutningsintervjuene ble tatt på telefon (se kapittel 4.6 på side 12).

4.2. Intervjuet

Intervjuet i Forbruksundersøkelsen er todelt. I innledningsintervjuet ble husholdningssammensetningen kartlagt og vi hentet inn opplysninger om blant annet yrke og yrkesstatus.

Utgifter til varer og tjenester som husholdningene kjøper forholdsvis sjelden, ble registrert i avslutningsintervjuet. Dette gjelder f.eks. utgifter til bolig, kjøp av private transportmidler, husholdningsmaskiner og andre elektriske apparater, kostbare klesartikler, utgifter til reiser o.l.

Skjemaene for innledningsintervju og avslutningsintervju er gjengitt i vedlegg D.

4.3. Kassalapper og dagbok

I forkant av undersøkelsen ble det bestemt at kjernen i føring av utgifter skulle være å samle på kassalapper. Alle faktiske utbetalinger til privat forbruk i 14-dagers perioden skulle føres. Som regel måtte derfor kassalapper kombineres med føring i en dagbok for at alle utgifter skulle komme med. I tillegg til papirdagbok ble det utviklet en elektronisk dagbok som husholdningene kunne fylle ut på internett. Husholdningen kunne også velge å føre alle utgifter inn i dagboka.

Husholdningene la kassalappene i en egen konvolutt som var limt fast bakerst i papirdagboka. Alle husholdninger fikk derfor utdelt eller tilsendt papirdagbok. Alle som ønsket å benytte den elektroniske dagboka fikk utdelt brukernavn og passord av intervjuer.

Etter at dagbøker og kassalapper var returnert til SSB ble alle varer kodet manuelt og registrert inn i en database.

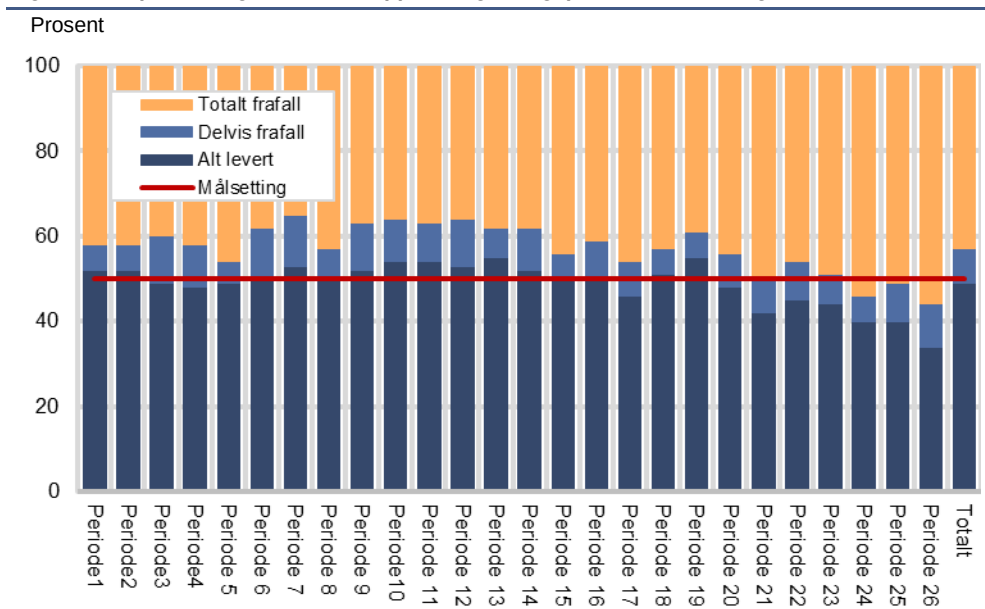
Papirdagboka er gjengitt i vedlegg E.

4.4. Feltperiode og svarinngang

Innsamlingen av data foregikk i tidsrommet 1. desember 2011 til 1. mars 2013. Føringen av utgifter foregikk i perioden 1. januar til 31. desember 2012.

Figur 1 viser andel med fullstendige intervju (alle deler av undersøkelsen levert), delvis frafall og totalt frafall etter føringsperioden husholdningene var trukket ut til. Målet var å oppnå fullstendige intervju fra 50 prosent av husholdningene. Vi klarte målsettingen i mange av føringsperiodene, men svarprosenten falt veldig mot slutten når det ikke lenger var mulig å forskyve føringsperioder. Andel husholdninger med fullstendige intervju, for alle perioder samlet, ble til slutt 48,9 prosent. Om lag 10 prosent av disse har benyttet den elektroniske dagboka.

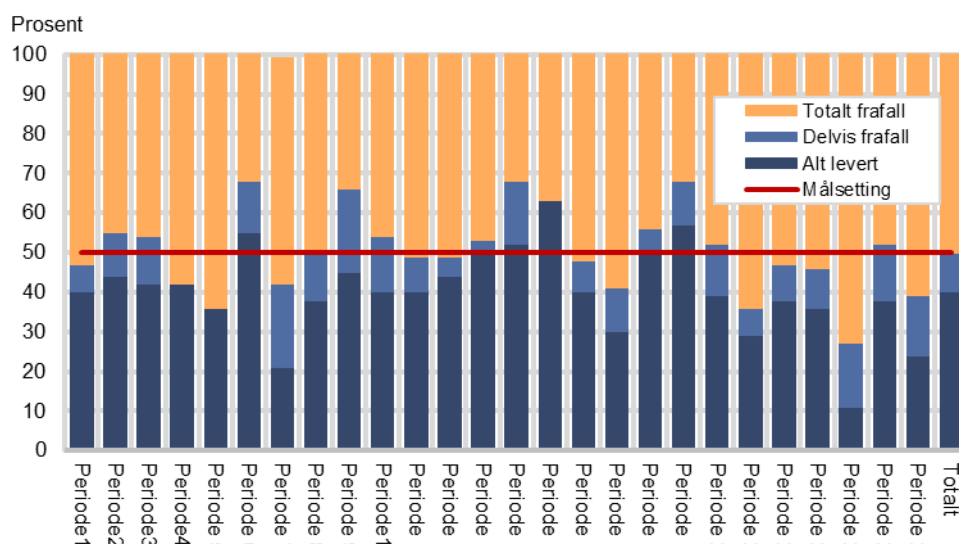
Figur 1. Svarprosent og frafall etter opprinnelig føringsperiode. Hele utvalget. Forbruk 2012

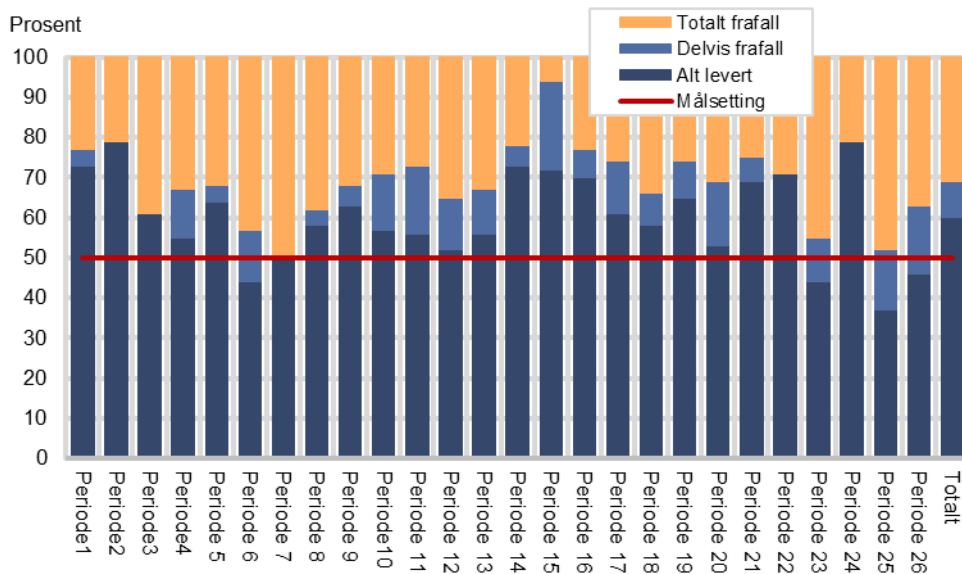
For å bedre svarprosenten underveis, ble det gjennomført en del tiltak. Dette var blant annet telefonkonferanser med alle intervjuerne, oppfordring til å gjennomføre besøk hos husholdningene i forkant av føringen, oppfølging av intervjuere som slet med svarprosenten, et eget intervjueteam for nekteroppfølging og oppfølging av husholdninger vi ikke hadde kommet i kontakt med tidligere.

Resultatet fordelt på landsdeler viser at det var Oslo som kom dårligst ut og Trøndelag som fikk det beste resultatet. Figur 2 og 3 viser svarinngangen i henholdsvis Oslo og Trøndelag. I Oslo var kun 4 av periodene over målsettingen om 50 prosent fullstendige intervju. Til sammenligning var 22 av periodene over målsettingen i Trøndelag. I Oslo fikk vi til slutt en svarprosent på 40, mens vi i Trøndelag endte på 60 prosent.

Figur 2. Svarprosent og frafall etter opprinnelig føringsperiode. Oslo. Forbruk 2012

Figur 3. Svarprosent og frafall etter opprinnelig føringsperiode. Trøndelag. Forbruk 2012

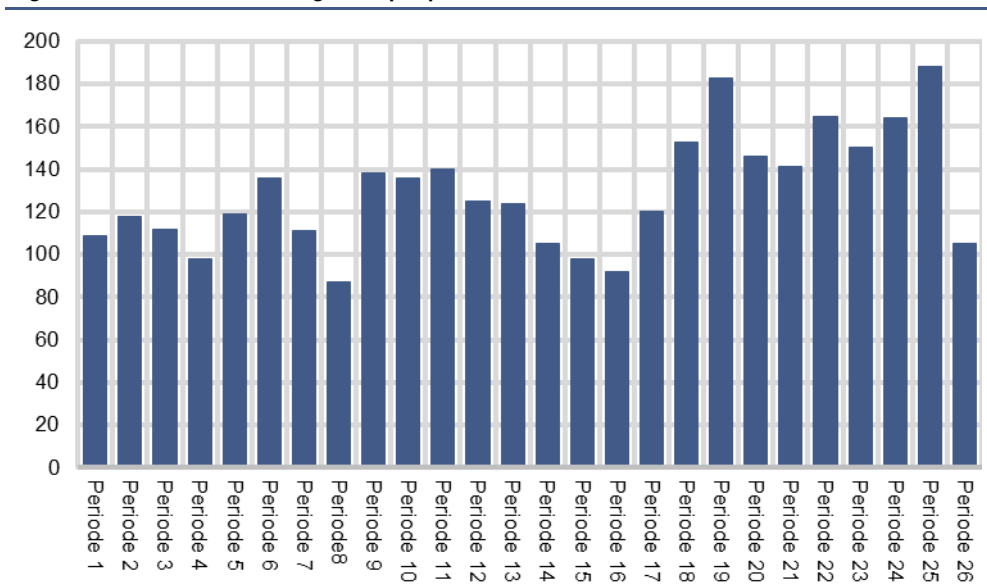
4.5. Forskyvning av føringsperioder

Det er viktig å få forbruket i alle deler av året godt representert. Vi ønsker derfor at så mange som mulig fører utgifter i den perioden de er trukket ut til.

Figur 4 viser imidlertid at det er en del variasjon i hvor mange dagbøker som faktisk er ført i hver periode. Dette skyldes varierende frafall i de ulike månedene og at en del personer måtte forskyve føringsperioden. I visse tilfeller var det vanskelig å få kontakt med respondenten tidsnok i forhold til oppsatt dato for føring, og i andre tilfeller var det umulig å få respondenten til å føre i den oppsatte perioden. Intervjuerne fikk derfor i utgangspunktet lov til å forskyve føringsperioden en eller to perioder fram eller tilbake.

Det er ført færrest dagbøker i første halvår 2012 og i perioden juli til midten av august (føringsperiode 14 til 16). I april ble det satt i verk en del tiltak for å øke svarprosenten (se kapittel 4.4 på side 9). Dette førte til en bedring i svarprosenten i mai og juni. Etter hvert fravek vi også regelen om bare å kunne forskyve føringsperioden med inntil to perioder. Dette, sammen med oppfølging av tidligere frafall og husholdninger vi ikke kom i kontakt med i første omgang, bidro til en opphopning av førte dagbøker på høsten.

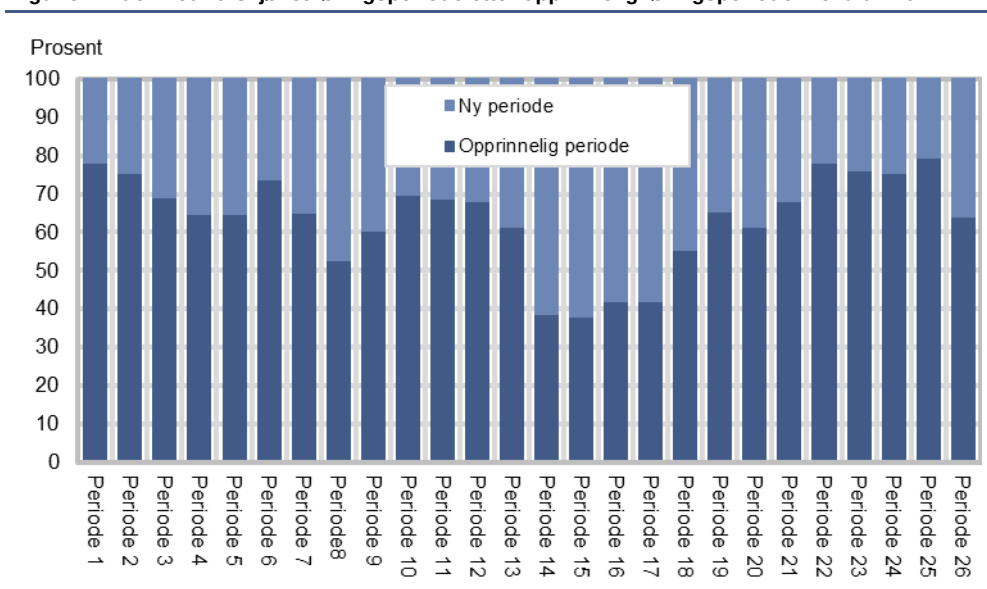
Figur 4. Faktisk antall førte dagbøker per periode. Forbruk 2012

Nesten 37 prosent av husholdningene har forskyvvet føringsperioden med en eller flere perioder. Figur 5 viser andelen husholdninger som har forskyvvet føringsperioden etter perioden husholdningen var trukket ut til. Figuren viser klart at det er flest forskyvninger i føringsperiodene 14 til 17, som tilsvarer sommermånedene juli og august.

Den høye andelen forskyvninger i sommermånedene fører til at faktisk antall førte dagbøker blir lav i denne perioden selv om frafallet blant husholdningene som ble trukket ut til disse periodene ikke er spesielt høyt (se figur 1 på side 9).

Figur 5. Andel med forskyvvet føringsperiode etter opprinnelig føringsperiode. Forbruk 2012

4.6. Besøksandel og antall kontakter

I utgangspunktet er Forbruksundersøkelsen en besøksundersøkelse, og det er ønskelig med besøk både ved innlednings- og avslutningsintervjuet. Det var imidlertid ikke økonomi til å gjennomføre to besøk hos alle husholdningene. Det måtte derfor gjøres prioriteringer slik at besøkene ble gjennomført der det var mest nødvendig.

Blant husholdninger med fullstendige intervju, ble 48 prosent av innledningsintervjuene og 57 prosent av avslutningsintervjuene gjennomført ved besøk. For 39 prosent av disse husholdningene ble det gjennomført to besøksintervju, mens 40 prosent tok begge intervjuene på telefon. Noen husholdninger har gjennomført ett telefonintervju og ett besøksintervju. Tallene viser at 14 prosent tok innledningsintervjuet på telefon og avslutningsintervju på besøk mens bare 7 prosent tok innledningsintervjuet på besøk og avslutningsintervju på telefon

For husholdninger hvor det ble frafall på avslutningsintervjuet, ble 26 prosent av innledningsintervjuene gjennomført ved besøk.

Vi har gjort beregninger som viser at der innledningsintervjuet ble gjennomført på telefon, fullførte 88 prosent avslutningsintervjuet og 83 prosent førte dagbok. Der innledningsintervjuet ble gjennomført ved besøk, fullførte 95 prosent avslutningsintervjuet og 93 prosent førte dagbok. Dette viser med all tydelighet hvor viktig det er at man starter undersøkelsen med et besøk hos husholdningen.

Tabell 5 viser nettoutvalget (husholdninger med fullstendige intervju) og bruttoutvalget fordelt etter antall ganger intervjuerne har vært i kontakt med husholdningene eller forsøkt å kontakte dem. Alle husholdninger er kontaktet eller forsøkt kontaktet minst en gang. Det er gjort 10 kontakter eller mer for nærmere 40 prosent av bruttoutvalget. For halvparten av husholdningene i nettoutvalget er det gjort 10 kontakter eller mer. Dette sier noe om hvor tidkrevende undersøkelsen er. Beregninger viser at gjennomsnittlig antall kontakter pr. husholdning, for bruttoutvalget, er 9,7.

Tabell 5. Nettoutvalg (husholdninger med fullstendige intervju) og bruttoutvalg etter antall kontakter. Forbruk 2012. Antall og prosent

Antall kontakter	Nettoutvalg		Bruttoutvalg	
	Antall hush.	Prosent	Antall husholdninger	Prosent
1-2	127	3,8	1 045	15,1
3-5	615	18,3	1 503	21,6
6-9	938	28,0	1 648	23,7
10-14	849	25,3	1 307	18,8
15-19	418	12,5	680	9,8
20 - 29	305	9,1	564	8,1
30 - 39	79	2,4	155	2,2
40 eller flere	25	0,7	49	0,7

5. Datakvalitet

Vi vil aldri kunne få svar fra alle som er trukket ut til en undersøkelse. Av de 7 000 som var trukket ut til å delta i Forbruksundersøkelsen 2012, var 125 utenfor målgruppen og ble kodet til avgang.¹ I tillegg til avganger er det en del husholdninger som ikke ønsker å delta eller er forhindret fra å delta, og i noen tilfeller oppnår en ikke kontakt med husholdningene. I Forbruksundersøkelsen er det en del husholdninger som blir med på innledningsintervjuet, men ikke på resten. Dette gjaldt 461 husholdninger i 2012. Det ble gjennomført 3 489 avslutningsintervju. Av disse var det 126 husholdninger som ikke førte utgifter. Antall husholdninger med delvis frafall var dermed 587. Antall med totalt frafall var 2 925. Summen av husholdninger med helt og delvis frafall var dermed 3 512. Vi satt da igjen med et nettoutvalg (husholdninger som har fullført alle deler av undersøkelsen) på 3 363 husholdninger, som utgjør 48,9 prosent av bruttoutvalget.

5.1. Svarprosent og frafallsårsaker etter ulike kjennemerker

Tabell 6 gir oversikt over svarprosent og frafallsårsaker etter utvalgte kjennemerker. Her har vi tatt utgangspunkt i bruttoutvalget, og sett hvordan svarprosenten og ulike frafallsårsaker varierer med alder på trekkpersonen, husholdningsstørrelse, bosted og handleperiode. Svarprosent beregner vi her ut fra husholdninger som har levert fullstendige intervju. Husholdninger som ikke ønsker å delta utgjorde 56,9 prosent av det totalt frafallet og 29,1 prosent av bruttoutvalget. Andelen ikke truffet er også forholdsvis høy og utgjorde 27,4 prosent av frafallet og 14 prosent av bruttoutvalget.

I husholdninger med trekkperson mellom 18 og 24 år er svarprosenten så lav som 38 prosent. Det høye frafallet i denne gruppen skyldes at en av tre husholdninger ikke ønsket å delta og at vi ikke klarte å få kontakt med en av fem. Blant husholdninger hvor trekkpersonen er fra 45 til 66 år har godt over halvparten deltatt.

Svarprosenten fordelt etter husholdningstype varierer fra knappe 43 prosent for husholdninger med bare en person til vel 56 prosent for par uten hjemmeboende barn. Hovedårsaken til den store forskjellen er at par uten hjemmeboende barn har en mye lavere andel det ikke ble oppnådd kontakt med. Denne gruppen omfatter nesten halvparten av husholdningene i utvalget med trekkperson fra 67 år og oppover. Personer i denne aldersgruppen er generelt enklere å komme i kontakt med enn de som er yngre.

Svarprosenten i Oslo er på 40 prosent. Den lave svarprosenten skyldes i hovedsak en veldig høy andel husholdninger vi ikke har fått tak i (en av fire). Til sammenligning har husholdninger i Trøndelag og Nord-Norge en svarprosent på nærmere 60 prosent. Det lave frafallet skyldes en kombinasjon av lav andel nektere

¹ I denne undersøkelsen var dette personer som var døde, bosatt på institusjon eller i utlandet.

og lav andel vi ikke har truffet. I Nord-Norge er andelen nektere helt nede i 18 prosent.

Tabell 6. Svarprosent og frafallsårsaker etter alder på trekkperson, husholdningstype og landsdel. 2012. Prosent

	I alt	Intervju	Ønsker ikke å delta	Forhindret	Ikke truffet	Annet frafall	Antall Husholdninger
I alt	100	48,9	29,1	5,2	14,0	2,7	6 875
Alder trekkperson							
Under 18 år	100	51,1	29,5	3,6	13,1	2,7	1 622
18-24 år	100	38,0	33,2	4,0	20,8	4,0	624
25-44 år	100	46,1	26,6	4,1	19,4	3,8	1 909
45-66 år	100	52,5	29,6	5,0	10,8	2,0	1 909
67 år og over	100	51,3	30,0	12,6	5,2	1,0	811
Husholdningstype							
Enpersonhusholdninger	100	42,7	28,8	8,8	16,5	3,6	1 041
Par uten hjemmeboende barn	100	56,2	27,3	6,6	8,5	1,4	1 162
Par med små barn	100	52,1	28,2	4,1	12,7	2,9	1 180
Par med store barn	100	50,0	32,6	2,9	11,1	3,5	1 173
Enslig forsørger	100	47,3	27,4	4,5	17,9	2,9	1 174
Andre husholdningstyper ..	100	44,9	30,4	4,9	17,6	2,2	1 145
Landsdel							
Oslo	100	40,0	28,6	5,6	23,1	2,6	835
Akershus	100	50,3	31,4	7,1	9,5	1,8	802
Hedmark og Oppland	100	49,2	29,2	5,9	13,3	2,4	541
Østlandet ellers	100	43,4	31,0	5,7	17,7	2,2	1 347
Agder og Rogaland	100	54,3	28,0	4,6	11,3	1,9	962
Vestlandet	100	45,2	33,9	5,4	12,5	3,0	1 146
Trøndelag	100	59,5	26,1	3,2	8,2	3,0	598
Nord-Norge	100	58,9	18,9	3,4	12,9	5,9	644

5.2. Utvikling i svarprosent

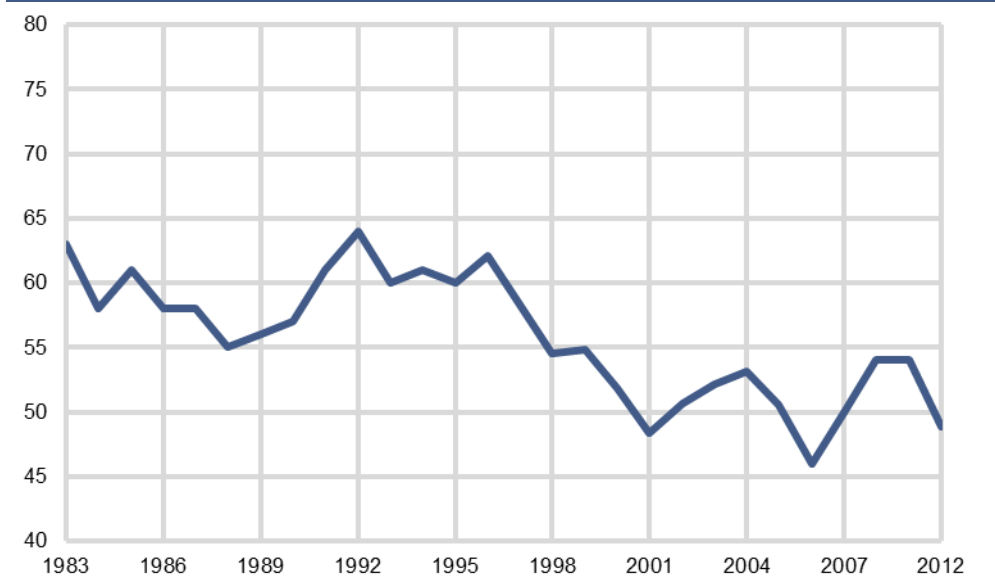
Frafallet i utvalgsundersøkelser generelt har økt vesentlig de siste 30 årene og det har ligget på et forholdsvis høyt nivå i mange år (Thomsen m. flere, 2006).

Undersøkelser som krever mye av dem som er trukket ut, har ofte høyere frafallsprosent enn undersøkelser som tar kort tid og krever mindre.

Forbruksundersøkelsen krever ganske mye av den uttrukne personen, som skal føre alle sine forbruksutgifter i en 14. dagers periode. Et annet forhold som kan gjøre denne undersøkelsen mer sårbar enn andre undersøkelser, er at føringen skal skje i en forhåndsbestemt periode. Det kan være vanskelig å få tak i personene til riktig tid eller det kan være umulig for respondentene å føre i den oppsatte perioden. Mulighetene til å endre perioden reduserer imidlertid det siste problemet.

Figur 6 viser utviklingen i svarprosent på fullførte intervju i perioden 1984 til 2012. Figuren viser en gradvis økning i frafallet på Forbruksundersøkelsen fra 1996 til 2001. Etter noe bedring i årene 2002-2004 gikk det igjen nedover og det ble bunnnotering i 2006 med en svarprosent ned mot 45. Det ble da iverksatt en del tiltak for å snu den negative trenden. For å hindre økning i partielt frafall ble det blant annet bestemt at husholdningene skulle få gavekortet på kr. 300 samtidig med at innledningsintervjuet ble gjennomført og ikke når undersøkelsen var avsluttet (dagbok levert). Tanken var da at de skulle føle en slags forpliktelse til å delta videre i undersøkelsen.

I 2012 klarte vi ikke å opprettholde den positive trenden fra 2007-2009. Dette skyldes delvis at vi ikke hadde ressurser til å gjennomføre ønsket mengde besøk. Over 40 prosent av innledningsintervjuene er gjennomført på telefon. Som vist i kapittel 4.6 på side 12, er det veldig viktig for svarprosenten at man starter undersøkelsen med et besøk hos husholdningen.

Figur 6. Utvikling i svarprosent på Forbruksundersøkelsen. 1984 til 2012

5.3. Utvalgsskjevhet

I en utvalgsundersøkelse kan utvalgsskjevhet introduseres på flere måter. For det første kan utvalgsskjevhet oppstå i utvalgstrekkningen, hvor tilfeldigheter kan føre til at fordelingen av enkelte kjennemerker i utvalget ikke er helt lik fordelingen i populasjonen (utvalgsvarians). Avvikene mellom bruttoutvalget og populasjonen skyldes tilfeldig utvalgsvarians, og en kan forvente at de personene som trekkes ut i hver befolkningsgruppe ikke skiller seg systematisk fra de som ikke trekkes ut. Dersom en ønsker å presentere data for et tverrsnitt av det norske folk, vil grupper som er underrepresentert i bruttoutvalget veie for lite i de samlede resultatene. Innenfor hver gruppe vil slike skjevheter erfaringsmessig være små, og vi vil derfor ikke gå nærmere inn på dette.

For det andre kan det oppstå skjevhet i forbindelse med avganger. Med avgang menes personer som ikke lenger er i målgruppen for undersøkelsen, herunder døde og personer som er utvandret til utlandet. I denne undersøkelsen er 125 personer av det opprinnelige utvalget på 7 000 personer avganger. Skjevheter på grunn av dette vil trolig være små.

Andelen personer vi står igjen med etter at avganger er fjernet, kalles bruttoutvalg. Bruttoutvalget er det utvalget vi faktisk forsøker å intervju. Andelen personer vi oppnådde intervju med kalles nettoutvalget. Differansen mellom brutto- og nettoutvalget kalles frafall. Frafall kan føre til skjevhet når fordelingen av et bestemt kjennemerke er annerledes blant dem som svarte enn blant dem som ikke deltok. Skjevhet innebærer at nettoutvalget ikke er statistisk representativt for målgruppen. Skjevhet med hensyn til ett kjennemerke medfører ikke nødvendigvis at nettoutvalget er skjevt med hensyn til andre kjennemerker. På den annen side gir godt samsvar mellom fordelingene i nettoutvalget og bruttoutvalget for ett eller flere kjennemerker, ingen garanti for at det ikke er skjevheter for andre kjennemerker. I denne undersøkelsen er frafallet på over 50 prosent, noe som gir større sannsynlighet for skjevheter enn dersom frafallet hadde vært lavere.

I vurderingen av utvalgsskjevhet bør en analysere avvikene mellom netto- og bruttoutvalget. Hvis temaet en studerer (den avhengige variabelen) har en særlig sterk sammenheng med kjennetegn som er skjevt fordelt i utvalget, bør en vekte datamaterialet for å minske effekten av skjevhetene.

I tabell 7 har vi tatt for oss kjennemerkene alder på trekkperson, husholdningstype og landsdel, og sett på fordelingen i bruttoutvalget og nettoutvalget, for å se om det er skjevheter. Tabellen viser noen avvik mellom fordelingen i netto- og

bruttoutvalget for alle kjennemerkene. Vi ser blant annet at husholdninger med en person er underrepresentert i nettoutvalget med 2 prosentpoeng mens par uten hjemmeboende barn er overrepresentert med 2,5 prosentpoeng. Husholdninger med trekkperson mellom 18 og 24 år er underrepresentert i nettoutvalget med 2 prosentpoeng, mens husholdninger med trekkperson i aldersgruppen 45-66 år er tilsvarende overrepresentert. Det er en underrepresentasjon i nettoutvalget av husholdninger i «Oslo» og på «Østlandet ellers», mens husholdninger i «Trøndelag» og «Nord-Norge» er noe overrepresentert.

Frafallsvektene i Forbruksundersøkelsen er beregnet slik at de skal korrigere skjevheter for kjennemerkene landsdel og husholdningstype.

Tabell 7. Populasjon, bruttoutvalg og nettoutvalg fordelt på kjønn trekkperson, alder trekkperson, husholdningsstørrelse, landsdel og handleperiode. 2012. Prosent

	Brutto- utvalg	Netto- utvalg	Differanse netto-brutto
Totalt	100	100	
Alder			
Under 18 år	23,6	24,7	1,1
18-24 år	9,1	7,1	-2,0
25-44 år	27,8	26,1	-1,7
45-66 år	27,8	29,8	2,0
67 år og over	11,8	12,4	0,6
Husholdningstype			
Enpersonhusholdninger	15,1	13,1	-2,0
Par uten hjemmeboende barn ...	16,9	19,4	2,5
Par med små barn	17,2	18,3	1,1
Par med store barn	17,1	17,4	0,3
Enslig forsørger	17,1	16,5	-0,6
Andre husholdningstyper	16,7	15,3	-1,4
Landsdel			
Oslo	12,2	9,9	-2,3
Akershus	11,7	12,0	0,3
Oppland og Hedmark	7,9	7,9	0
Østlandet ellers	19,6	17,4	-2,2
Agder og Rogaland	14,0	15,5	1,5
Vestlandet	16,7	15,4	-1,3
Trøndelag	8,7	10,6	1,9
Nord-Norge	9,4	11,3	1,9
Antall personer	6 875	3 363	

I denne undersøkelsen har også intervjutidspunktet betydning for resultatene. Dette har noe å gjøre med at vi handler forskjellige ting på ulike tider av året. Hvis frafallet fører til at bestemte føringsperioder eller årstider blir underrepresentert, kan dette gi et skjevt bilde av forbruket.

Figur 1 på side 9 viser fordelingen av antall fullførte intervju etter føringsperiode husholdningen var trukket ut til. Figuren viser at det er blant husholdninger som ble trukket ut til føringsperioder mot slutten av året vi har færrest fullførte intervju. På grunn av forskyvninger i føringsperioder, blir bildet annerledes når vi ser på faktisk antall fullførte intervju per periode. Figur 4 på side 11 viser tydelig at vi har færrest intervju i sommermånedene og i andre ferieperioder som vinterferie og påskeferie. Dette indikerer at varer man typisk kjøper i sommermånedene og i ferieperioder er noe underrapportert i datamaterialet.

Utsettelse av føringsperioder kan medføre skjevheter dersom personer med utsatt føringsperiode gjennomgående har et annerledes forbruksmønster på de nye datoene enn på det opprinnelig fastsatte føringstidspunktet. Skjevheter som følge av forskyvninger i føringsperioder og at frafallet er høyere i enkelte perioder av året, er justert for gjennom frafallsvektene (se kapittel 6).

6. Vekting av nettoutvalget

Belsby (2003) dokumenterer hvordan vekting for enhetsfrfall er gjort i tidligere forbruksundersøkelser. Husholdningsvektene ble laget slik at man først beregnet en vekt basert på trekk- og respons sannsynlighet. Deretter foretok man en justering og kalibrering av vektene etter føringsperiode og husholdningstype.

Fordi man tidligere trakk et utvalg av personer, ikke husholdninger, var trekk sannsynligheten proporsjonal med antall personer i husholdningen, og dette måtte det justeres for. Denne gangen er utvalget trukket med husholdning som enhet. Men fordi utvalget er trukket skjevt med hensyn til husholdningstype, og dermed i praksis også størrelse, vil justeringen for trekk sannsynlighet måtte erstattes med en ekstra kalibrering mot husholdningsstørrelse, se avsnitt 6.3. De andre delene av vektingen beholdes i all hovedsak som tidligere.

Bruttoutvalget, minus avganger, i Forbruksundersøkelsen 2012 var på 6 875 husholdninger, mens nettoutvalget besto av 3 363 husholdninger og 9 348 husholdningsmedlemmer.

6.1. Justering for frafallsskjevhet etter region og sentralitet

I det første trinnet ser vi på bruttoutvalget av husholdninger. Bruttoutvalget er selvsvevende med hensyn til landsdel, men det kan forekomme frafallsskjevhet, dvs. at noen deler av landet har større responsrate enn andre. For å justere for dette, gjøres en etterstratifisering etter variablene landsdel og kommunens sentralitet. Variabelen sentralitet skiller her kun mellom tett- og spredtbygd kommune.

Etterstratifisering vil si at de av husholdningene som har svart på undersøkelsen tildeles en husholdningsvekt $w_{rq} = m_{rq}^{\text{brutto}} / m_{rq}^{\text{netto}}$, der m_{rq}^{brutto} er antall husholdninger som ligger i region r og kommune med sentralitet q i bruttoutvalget, og m_{rq}^{netto} er tilsvarende størrelse i nettoutvalget. Det gjøres et unntak for Oslo/Akershus. Her vil det være såpass få med sentralitetskode spredt, kun 24 husholdninger i nettoutvalget, at det ikke har noen særlig hensikt å dele opp etter sentralitet. Det lages derfor en felles vekt for denne regionen, se tabell 8.

Tabell 8. Bruttoutvalg, nettoutvalg og frafallsvekter etter region og sentralitet

	Bruttoutvalg		Nettoutvalg		Frafallsvekt	
	Tett	Spredt	Tett	Spredt	Tett	Spredt
Akershus og Oslo	1 575	50	708	24	2,22	2,22
Hedmark og Oppland	332	214	168	99	1,98	2,16
Sør-Østlandet	1 129	222	469	89	2,28	2,49
Agder og Rogaland	822	145	457	69	1,80	2,10
Vestlandet	860	289	394	126	2,18	2,29
Trøndelag	439	155	264	91	1,66	1,70
Nord-Norge	457	186	274	104	1,67	1,79

Tabell 8 viser at responsraten er lavest i Oslo/Akershus, Sør-Østlandet og Vestlandet og høyest i Trøndelag og Nord-Norge. Videre er det tendens til en noe høyere responsrate i tettbygde enn i spredtbygde kommuner.

6.2. Justering for handlemønster

Året deles inn i fem forholdsvis homogene handleperioder av ulik lengde, se tabell 9.

Tabell 9. Handleperioder i Forbruksundersøkelsen 2012

Handleperiode	Uker	Tidsrom	Antall føringsperioder
1	1–12	01.01–25.03	6
2	13–24	26.03–17.06	6
3	25–34	18.06–26.08	5
4	35–44	27.08–04.11	5
5	45–52	05.11–31.12	4

For å sikre at alle handleperioder vektlegges like mye i undersøkelsen, justeres husholdningsvektene slik at summen av vektene i hver handleperiode blir proporsjonal med antall føringsperioder i handleperioden. Hvis w_{jk} er vekten fra trinn 1 for husholdning j i handleperiode k , $W = \sum_{j,k} w_{jk}$ er den totale summen av vektene, f_k er antall føringsperioder i handleperiode k , og s_k er de husholdningene som har ført forbruk i handleperiode k , så oppnås dette ved å multiplisere alle vektene som tilhører handleperiode k med korreksjonsfaktoren

$$\frac{W}{26} \frac{f_k}{\sum_{j \in s_k} w_{jk}}, \quad k=1, \dots, 5.$$

Summen av de korrigerede vektene vil være uendret, dvs. lik antall husholdninger i bruttovalget.

En høy korreksjonsfaktor antyder at responsraten har vært lav i handleperioden. Fra tabell 10 ser vi at responsraten var lavest i handleperiode 3, der vi blant annet finner fellesferien, og høyest i handleperiode 4 (om høsten).

Tabell 10. Korreksjonsfaktorer og summen av korrigerede vektorer, etter handleperiode

	Handleperiode				
	1	2	3	4	5
Korreksjonsfaktor	1,12	1,05	1,20	0,82	0,85
Summen av vektorer	1 586,5	1 586,5	1 322,1	1 322,1	1 057,7

Justeringen for handlemønster øker variasjonen i vektene. Etter korrigeringen vil husholdningsvektene variere fra 1,36 til 2,99.

6.3. Kalibrering mot husholdningsstørrelse

Den estimerte gjennomsnittlige husholdningsstørrelsen vil ha stor innvirkning på gjennomsnittlig forbruk per husholdning, og det er derfor viktig at denne blir omtrent lik hva den offisielle statistikken viser. For å oppnå dette gjøres en enkel kalibrering mot antall privathusholdninger, etter husholdningsstørrelse, fra Folke- og bolig tellingen (FoB) 2011.

Hvis w_j er vekten for husholdning j etter å ha justert for handlemønster, så oppnås dette ved å multiplisere vektene til de s_h husholdningene med størrelse h i nettoutvalget med

$$\frac{H_h}{\sum_{j \in s_h} w_{2j}}, \quad h=1, \dots, 6.$$

Her er H_h antall husholdninger av størrelse h i FoB 2011, se tabell 14. Etter denne kalibreringen vil husholdningsvektene variere fra 263,0 til 2353,0.

6.4. Kalibrering på personnivå mot husholdningstype

Nettoutvalget vil også være skjevt med hensyn til husholdningstype. Både fordi noen husholdningstyper ble overrepresentert i utvalgstrekkningen, og fordi responsraten i noen grad må forventes å avhenge av husholdningstype. Kalibreringen i dette avsnittet har til hensikt å korrigere for forskjeller i så vel trekk sannsynlighet som responsrate mellom ulike husholdningstyper.

Kalibreringen gjøres på personnivå etter husholdningstypen i trekkeregisteret. Enheten må være person fordi det ikke er samsvar mellom den husholdningstypen som brukes i Forbruksundersøkelsen (kosthusholdning) og den som finnes i registeret (bohusholdning). Men alle personer tilhørende en husholdning i nettoutvalget vil ha en entydig husholdningstype i trekkeregisteret.

Det første trinnet i kalibreringen er å gi personer som bor i samme husholdning den samme vekten som husholdningen har (fra kapittel 6.3). Disse personvektene kalibreres så mot husholdningsfordelingen i trekkepopulasjonen, dvs. antall personer etter husholdningstype.

Det ønskede resultatet av kalibreringen skal være at dersom vi fordeler alle personer som tilhører en husholdning i nettoutvalget etter hvilken husholdningstype de har i registeret, så skal vektene summere seg opp til registertallet. Dette kan lett oppnås ved en enkel etterstratifisering etter husholdningstype, men da oppstår et annet problem. Fordi husholdningsenheten ikke er den samme i utvalg og register, kan det skje at personer i samme kosthusholdning tilhører ulike husholdningstyper i registeret. I vårt nettoutvalg gjelder dette ca. 10 prosent, 351 av 3 363, av husholdningene. I slike tilfeller vil kalibreringsfaktoren få ulike verdier innen samme husholdning, og personer i samme husholdning ender opp med ulike vekter. Dette er ikke ønskelig ettersom det fører til at man ikke får konsistens mellom estimerte totaler basert på utvalget av personer og estimerte totaler basert på utvalget av husholdninger. Lemaître og Dufour (1987) og Heldal (1992) beskriver en metode for hvordan man kan unngå dette.

Den sentrale ideen er at for de n personene som tilhører husholdninger i nettoutvalget kan registervariabelen

$$x_{ib} = \begin{cases} 1, & \text{hvis person } i \text{ tilhører bohusholdning av type } b \\ 0, & \text{ellers} \end{cases},$$

$i = 1, 2, \dots, n$, $b = 1, 2, \dots, 6$, erstattes med gjennomsnittlig x i kosthusholdningen.

Det betyr at vi erstatter x_{ib} med

$$u_{ib} = \frac{1}{n_j} \sum_{i \in H_j} x_{ib},$$

der H_j er mengden av personer i kosthusholdning nr. j , og n_j er antall personer i denne. Variabelen u_{ib} vil være identisk for alle personer i samme kosthusholdning. Samtidig vil summene innen hver kosthusholdning være uendret,

$$\sum_{i \in H_j} u_{ib} = n_j u_{ib} = \sum_{i \in H_j} x_{ib}.$$

En kalibrering basert på variabelen u i stedet for x vil altså føre til at kalibreringsfaktoren, og dermed de kalibrerte vektene, blir identiske innen husholdningen, samtidig som totalene fremdeles blir de samme.

Tabell 11 viser et tenkt eksempel på sammenhengen mellom x og u for to kosthusholdninger bestående av henholdsvis tre og to personer.

Tabell 11. Husholdningstype i registeret for to kosthusholdninger, den første med tre personer og den andre med to personer

Husholdning	Person	x_1	u_1	x_2	u_2	x_3	u_3		x_6	u_6
1	1	1	0,33	0	0,67	0	0,00	...	0	0,00
1	2	0	0,33	1	0,67	0	0,00	...	0	0,00
1	3	0	0,33	1	0,67	0	0,00	...	0	0,00
2	4	0	0,00	0	0,50	0	0,00	...	1	0,50
2	5	0	0,00	1	0,50	0	0,00	...	0	0,50

Hvis w_i er personvektene, identisk med husholdningsvektene, etter å ha gjennomført punkt 1–3 i vektingen, skal disse nå kalibreres ved

$$v_i = w_i \mathbf{u}_i (\mathbf{U}^T \mathbf{W} \mathbf{U})^{-1} \mathbf{X}^T, \quad i = 1, \dots, n.$$

Her er

$$\mathbf{U} = \begin{bmatrix} \mathbf{u}_1 \\ \mathbf{u}_2 \\ \vdots \\ \mathbf{u}_n \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} u_{11} & u_{12} & \cdots & u_{16} \\ u_{21} & u_{22} & \cdots & u_{26} \\ \vdots & \vdots & & \vdots \\ u_{n1} & u_{n2} & \cdots & u_{n6} \end{bmatrix}, \quad \mathbf{W} = \begin{bmatrix} w_1 & 0 & \cdots & 0 \\ 0 & w_2 & \cdots & 0 \\ \vdots & \vdots & & \vdots \\ 0 & 0 & \cdots & w_n \end{bmatrix}.$$

I kalibreringsformelen inngår husholdningsfordelingen i trekkepopulasjonen ved $\mathbf{X} = (X_1, X_2, \dots, X_6)$, se tabell 12.

Tabell 12. Personer 0–84 år i populasjonen per september 2011, etter husholdningstype i trekkeregisteret.

	I alt	Husholdningstype					
		1	2	3	4	5	6
Antall, 1000	4 684	528	820	745	861	245	1 484
Andel, prosent	100	11,3	17,5	15,9	18,4	5,2	31,7

De kalibrerte vektene vil ha egenskapen

$$\sum_{i=1}^n v_i x_{ib} = \sum_{i=1}^n v_i u_{ib} = X_b, \quad b = 1, \dots, 6.$$

Husholdningsvekten for husholdning j settes lik v_i dersom $i \in H_j$.

6.5. Makro- og mikrovekter

Det lages to sett med husholdningsvekter. De kalibrerte husholdningsvektene v_j fra forrige avsnitt er såkalte makrovekter som summerer seg opp til estimert antall kosthusholdninger i populasjonen. Her får vi summen $\sum_j v_j = 2\,203\,790$. I tillegg lages et sett med mikrovekter som summerer seg opp til antall husholdninger (6 875) i bruttoutvalget. Mikrovekten for husholdning j er altså definert ved

$$v_j \frac{6875}{\sum_j v_j} = \frac{v_j}{320,6}.$$

Størrelsen på de endelige vektene vil først og fremst gjenspeile at ulike husholdningsstørrelser og -typer har ulike trekk sannsynligheter. Tabell 13 viser hvordan makrovektene er fordelt innenfor de ulike husholdningsstørrelsene.

Tabell 13. Fordeling av makrovekter til husholdningene i nettoutvalget, etter husholdningsstørrelse

	Husholdningsstørrelse					
	1	2	3	4	5	6+
Minimum	311,0	100,5	86,9	75,9	96,2	109,4
1. kvartil	1 138,0	357,0	255,1	260,3	248,7	328,9
Median	1 422,0	569,6	368,6	324,5	315,3	439,6
3. kvartil	1 706,0	749,5	507,7	404,0	381,3	566,8
Maksimum	4 551,0	1 533,0	1 242,0	1 081,0	932,7	1 244,0

6.6. Husholdningsstørrelse og gjennomsnittlig forbruksutgift

Kalibreringen mot husholdningstype i kapittel 6.4 medfører at fordelingen etter husholdningsstørrelse blir litt forskjellig fra tallene i FoB 2011, se tabell 14. Antall en- og topersonhusholdninger øker, mens antall større husholdninger minsker. Dette skyldes både at FoB ser på bohusholdninger mens Forbruksundersøkelsen ser på kosthusholdninger, og at effekten på andre variable enn den man kalibrerer mot kan være noe tilfeldig.

Tabell 14. Privathusholdninger, etter husholdningsstørrelse. Folke- og boligtellingsen 2011 og Forbruksundersøkelsen 2012.

		Husholdningsstørrelse					
	I alt	1	2	3	4	5	6+
FoB 2011							
Antall, 1000	2 224	880	625	281	283	120	35
Andel, prosent	100	39,6	28,1	12,6	12,7	5,4	1,6
Forbruksundersøkelsen 2012							
Antall, 1000	2 204	908	665	250	247	102	32
Andel, prosent	100	41,2	30,2	11,4	11,2	4,5	1,4

I nettoutvalget er det en overrepresentasjon av store husholdninger. Gjennomsnittsstørrelsen er på 2,8 personer, mens den i populasjonen er på 2,2.² Vektingen, der spesielt enpersonhusholdninger vektet opp, gjør at den gjennomsnittlige husholdningsstørrelsen reduseres til 2,1. Vektingen vil derfor også redusere gjennomsnittlig forbruksutgift per husholdning, se tabell 15.

Tabell 15. Gjennomsnittlig forbruksutgift per husholdning, etter varegruppe. Uvektede og vektete resultater fra Forbruksundersøkelsen 2012

	Uvektede resultater		Vektete resultater	
	Kroner	Prosent	Kroner	Prosent
I alt	499 990	100,0	435 507	100,0
Matvarer og alkoholfrie drikkevarer	62 599	12,5	51 429	11,8
Alkoholrikke og tobakk	11 518	2,3	11 717	2,7
Klær og skotøy	31 300	6,3	23 618	5,4
Bolig, lys og brensel	145 399	29,1	135 982	31,2
Møbler og husholdningsartikler	28 555	5,7	24 495	5,6
Helsepleie	12 332	2,5	11 421	2,6
Transport,	92 974	18,6	81 574	18,7
Post- og teletjenester	9 598	1,9	8 253	1,9
Kultur og fritid	52 261	10,5	43 347	10,0
Utdanning	1 238	0,2	985	0,2
Restaurant- og hotelltjenester	17 286	3,5	15 557	3,6
Andre varer og tjenester	34 929	7,0	27 129	6,2

I kapittel 6.2 krevde vi at summen av vektene for hver handleperiode (se tabell 10) skulle være proporsjonal med antall føringsperioder i handleperioden. Dette for å sikre at alle handleperioder blir vektlagt like mye. Dette vil i praksis bety at de fem handleperiodenes andeler av summen av vektene ideelt sett skal være henholdsvis 23,1, 23,1, 19,2, 19,2 og 15,4 prosent. Etter kalibreringen av vektene vil denne fordelingen være 22,8, 22,6, 18,8, 19,4 og 16,4 prosent. Som vi ser er endringen minimal og for alle praktiske formål neglisjerbar.

² <http://www.ssb.no/>

7. Statistisk usikkerhet og feilmarginer ved utvalgsundersøkelser

Utvalget til Forbruksundersøkelsen er trukket fra en populasjon av privathusholdninger hvor minst en person i husholdningen er under 85 år. Utvalget ble trukket stratifisert etter landsdel og husholdningstype med enkel tilfeldig trekking innen hvert stratum. Gjennom utvalgsundersøkelser kan vi anslå forekomsten av ulike fenomener i en stor gruppe (populasjonen) ved å måle forekomsten bare i et mindre utvalg som er trukket fra populasjonen. Det gir store besparelser sammenlignet med om vi skulle gjennomført målingen i hele populasjonen, men samtidig får vi en viss usikkerhet i anslagene. Denne usikkerheten kan vi beregne når vi kjenner sannsynligheten for at hver enkelt enhet i populasjonen skal bli trukket til utvalget.

Metoden som brukes til å beregne et anslag (estimatet), kalles en estimator. Det er to aspekter ved en estimator som er viktige. For det første bør estimatoren gi omtrent korrekt verdi ved gjentatte forsøk. Det vil si at den "treffer målet" i den forstand at ved gjentatt trekking av utvalg, vil gjennomsnittsverdien av estimatene være sentret rundt den sanne populasjonsverdien; estimatoren er *forventningsrett*. I tillegg trenger vi et mål på hvor stor variasjon rundt populasjonsverdien estimatene har ved gjentatt trekking av utvalg. Det er denne variasjonen som er den statistiske usikkerheten til estimatet, og det vanlige målet er *standardfeilen*, *SE* (fra det engelske begrepet "standard error"), til estimatet. *SE* er definert som det estimerte standardavviket til estimatoren. *SE* forteller dermed hvor mye et anslag i gjennomsnitt vil avvike fra den sanne verdien.

Som en illustrasjon: La oss si vi ønsker å estimere prosentandelen kvinner, P_0 , i en befolkning (populasjon) med størrelse N . Anta utvalget av størrelse n er trukket tilfeldig, det vil si at alle enheter har samme sannsynlighet n/N for å bli med i utvalget. La P være prosentandelen kvinner i utvalget. Da er P en forventningsrett estimator for P_0 , og standardfeilen er gitt ved:

$$SE(P) = \sqrt{\frac{P(100-P)}{n} \cdot \left(1 - \frac{n}{N}\right)}.$$

Estimeringsfeilen vi begår er forskjellen mellom P og P_0 . Denne er selvfølgelig ukjent, men vi kan gi et anslag, *feilmarginen*, på hvor stor den med en gitt sannsynlighet kan være. Feilmarginen er definert som $2 \cdot SE$. Intervallet

$$(P - 2 \cdot SE, P + 2 \cdot SE)$$

er et 95 prosent konfidensintervall. Det betyr at sannsynligheten for at intervallet dekker den sanne verdien P_0 er 0,95 (95 prosent). Eller sagt på en annen måte, ved gjentatte utvalg så vil 95 prosent av intervallene dekke den sanne verdien P_0 . Vi sier da at det er 95 prosent *sikkerhet* for at det *beregnete* intervallet dekker den sanne verdien. For utledning av disse formlene og tilsvarende resultater for andre typer variable og for mer kompliserte utvalgsplaner som stratifiserte utvalg og flertrinnsutvalg viser vi til Bjørnstad (2000).

I faktaboksen oppsummeres begrepsdefinisjoner og formler for estimering av prosenttall i en populasjon.

Statistisk usikkerhet for estimering av prosentandel av et kjennetegn ved enkelt tilfeldig utvalg

N	antall enheter i populasjonen
n	antall enheter i utvalget, trukket enkelt tilfeldig
P_0	prosentandel i populasjonen med kjennetegn a
x	antall enheter i utvalget med kjennetegn a
P	prosentandel i utvalget med kjennetegn a , $P = 100 \cdot (x/n)$
$100 - P$	prosentandel i utvalget som ikke har kjennetegn a

$$\text{Utvalgsvarians } \text{Var}(P) = \frac{P_0(100 - P_0)}{n} \cdot \left(1 - \frac{n}{N}\right)$$

95 prosent konfidensintervall for P_0 : $P \pm 2 \cdot SE$

$$\text{Standardfeil: } SE = \sqrt{\frac{P(100 - P)}{n} \cdot \left(1 - \frac{n}{N}\right)}$$

$$\text{Feilmargin} = 2 \cdot SE$$

I de fleste utvalgsundersøkelsene i SSB utgjør utvalget en svært liten del av populasjonen. Undersøkelsene tar sikte på å dekke store populasjoner, som for eksempel den norske befolkningen i sin helhet, alle arbeidstagere, alle norske bedrifter osv. Utvalgene som skal dekke disse populasjonene er små i forhold til populasjonsstørrelsene. Det betyr at utvalgsandelen n/N er neglisjerbar i formelen for SE , og vi kan benytte formelen

$$SE(P) = \sqrt{\frac{P(100 - P)}{n}}$$

Vi legger merke til at konfidensintervalllets størrelse er avhengig av størrelsen på utvalget, men ikke av populasjonen. Standardfeilen blir mindre jo flere som er med i utvalget, og sammenhengen mellom størrelsen på standardfeilen og n er ikke lineær. For å få standardfeilen halvert, med samme verdi av P , så må utvalgsstørrelsen firedobles.

Vi ser at standardfeilen er størst når utvalgsresultatet er 50 prosent, og avtar symmetrisk etter hvert som prosentandelen nærmer seg 0 og 100.

I stedet for å foreta beregninger for hvert enkelt resultat, kan tabell 16 benyttes. Den viser standardfeil for observerte prosentandeler etter utvalgets størrelse, trukket enkelt tilfeldig.

Tabell 16. Standardfeil i prosentpoeng for observerte prosentandeler ved ulike utvalgsstørrelser, for enkelt tilfeldig utvalg

n	P/(100-P)									
	5/95	10/90	15/85	20/80	25/75	30/70	35/65	40/60	45/55	50/50
50	3,1	4,2	5,0	5,7	6,1	6,5	6,7	6,9	7,0	7,1
100	2,2	3,0	3,6	4,0	4,3	4,6	4,8	4,9	5,0	5,0
250	1,4	1,9	2,3	2,5	2,7	2,9	3,0	3,1	3,1	3,2
400	1,1	1,5	1,8	2,0	2,2	2,3	2,4	2,4	2,5	2,5
800	0,8	1,1	1,3	1,4	1,5	1,6	1,7	1,7	1,8	1,8
1 200	0,6	0,9	1,0	1,2	1,3	1,3	1,4	1,4	1,4	1,4
2 000	0,5	0,7	0,8	0,9	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1	1,1
3 363	0,4	0,5	0,6	0,7	0,7	0,8	0,8	0,8	0,9	0,9
4 000	0,3	0,5	0,6	0,6	0,7	0,7	0,8	0,8	0,8	0,8
5 000	0,3	0,4	0,5	0,6	0,6	0,6	0,7	0,7	0,7	0,7
7 000	0,3	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6

Et utvalgsresultat på 40 prosent fra enkelt tilfeldig utvalg med 3 363 enheter har en standardfeil på 0,8 prosentpoeng. Dvs. at feilmarginen er 1,6 prosentpoeng og 95 prosent konfidensintervallet er (38,4 – 41,6) prosent. Vi kan anslå med 95 prosent sikkerhet at andelen i populasjonen ligger mellom 38,4 og 41,6 prosent.

Eksempel på bruk av formel og tabell

Vi ønsker å anslå hvor mange husholdninger som har fritidshus. Vi har fått svar fra 3 363 husholdninger (n). Disse er trukket fra en populasjon av privathusholdninger som i 2012 utgjorde omtrent 1,8 millioner husholdninger (N). 706 (x) av de spurte oppgir at de har fritidshus. De resterende 2 654 husholdningene har altså ikke fritidshus på intervjudtidspunktet. Andelen som har fritidshus er altså $x/n = 706 / 3\,363 = 0,21$, eller 21 prosent. Siden $n/N = 0,0019$ så kan vi bruke den forenklete formelen for SE og får konfidensintervallet

$$21 \pm 2 \sqrt{\frac{21(100 - 21)}{3363}} = 21 \pm 2 (0,7) = 21 \pm 1,4.$$

Estimatet for andelen som har fritidshus er altså 21 prosent. Feilmarginen for estimatet er 1,4 prosentpoeng, mens konfidensintervallet med 95 prosent sikkerhet forteller at andelen ligger mellom 19,6 og 22,4 prosent.

Vi kan også bruke tabell 16. Vi går inn på raden 3 363 og kolonnen 20/80; som er en av kolonnen som ligger nærmest resultatet. I tabell 16 leser vi at standardfeilen er 0,7. Et 95 prosent konfidensintervall blir da $21 \pm 2 (0,7) = 21 \pm 1,4$, som er det samme som over.

8. Intervjumetode, innsamlingsfeil og bearbeidingsfeil

8.1. PC-assistert intervjuing

I enhver undersøkelse, både i totaltelling og utvalgsundersøkelser, vil det forekomme svar som er feil. Feilene kan oppstå både i forbindelse med innsamlingen og under bearbeidingen.

Når det gjelder feil under innsamlingen, må vi skille mellom data fra intervjuet og data fra de utfylte dagbøkene. All intervjuing har foregått ved hjelp av bærbare PCer. Dette foregår på den måten at intervjuerne har med seg PC ut i felten, leser opp spørsmålene fra dataskjermen og registrerer svarene direkte.

En viktig fordel med denne innsamlingsmetoden, er at alle hopp i spørreskjemaet programmeres på forhånd, og vi kan dermed redusere faren for at intervjuerne

stiller feil spørsmål til feil personer. Forbruksskjemaet er komplisert og en manuell administrasjon av ulike undergrupper og svarruter i skjemaet hadde skapt stor usikkerhet med hensyn til svar kvaliteten. Samtidig ligger det farer i det at hoppene programmeres på forhånd. Eventuelle feil i programmeringen blir gjennomgående, og kan føre til at spørsmål blir verdiløse.

En annen fordel med PC-assistert intervjuing, er mulighetene for å tilpasse ordlyden i spørsmålene avhengig av intervjuerens situasjon eller svar på tidligere spørsmål. Typisk bruk av slike tilpasninger er at det riktige ordet blir stående i spørsmålsformuleringene i stedet for at spørsmålene inneholder skråstreker (han/hun, du/dere, ektefelle/samboer). Dette gir intervjusituasjonen et mer personlig preg.

PC-assistert intervjuing gir også mulighet for direkte kontroll av svarkonsistens mellom ulike spørsmål. For hvert spørsmål i Forbruksundersøkelsen er det lagt inn grenser for gyldige verdier. I tillegg er det bygget inn et omfattende feilmeldingssystem dersom intervjueren taster inn et svar som er inkonsistent i forhold til tidligere svar. Slike svarkontroller er lagt inn på to nivå. En del feilmeldinger er absolutte, og kan ikke overstyres. Dette kan brukes f.eks. ved aldersgrenser. Andre ganger legges det inn advarsler som intervjuerne kan velge å se bort fra. I Forbruksundersøkelsen ligger det blant annet inne mange advarsler på beløpsgrenser ved kjøp av ulike varer.

De ovennevnte fordelene ved PC-assistert intervjuing bidrar til å fremme økt datakvalitet. Innsamlingsfeil som skyldes intervjuerens feilregistreringer blir langt mindre enn ved bruk av papirskjema. Vi unngår registrering av ugyldige verdier og vi oppnår et redusert frafall på enkeltspørsmål ved at mulighetene for hoppfeil reduseres.

Innsamlingsfeil kan også komme av at intervjupersonen avgir feil svar. Det kan skyldes vansker med å huske forhold tilbake i tid. Det kan også skyldes at spørsmål blir misforstått. Når det blir spurt om forhold som folk erfaringsmessig finner kompliserte, må en regne med å få en del feilaktige svar. Innsamlingsfeil kan også oppstå fordi visse spørsmål av enkelte oppfattes som ømtålige. Intervjupersonene kan i slike tilfeller bevisst gi feilaktige svar. De vurderinger som ligger til grunn for svaret kan også bli påvirket av hva intervjupersonen oppfatter som sosialt ønskelig.

Bearbeidingsfeil er avvik mellom den verdien som registreres inn og den verdien som til slutt rapporteres ut. Slike feil kan oppstå for eksempel under avledninger (omkodinger). I Forbruksundersøkelsen kodes for eksempel yrke og næring på bakgrunn av opplysninger i skjemaet. Gjennom manuelle og maskinelle kontroller har man forsøkt å finne og rette opp slike feil i så stor utstrekning som mulig.

Det blir kjørt krysskontrollprogrammer mellom de forskjellige skjemaopplysninger. Ved avslutning av hver årgang blir det gjort manuelle kontroller av beløpsstørrelser og logiske sammenhenger.

Når en har rettet opp feil så langt det er mulig, er erfaringen at de statistiske resultatene i de fleste tilfeller påvirkes forholdsvis lite av både innsamlings- og bearbeidingsfeil. Virkningen av feil kan likevel være av betydning i noen tilfeller. Det gjelder særlig hvis feilen er systematisk, det vil si at den samme feilen gjøres relativt ofte. Tilfeldige feil har forventningen 0, og medfører ikke skjevhet i estimatene. En tenker seg at feil som ikke er systematiske trekker like mye i hver retning, og at de derfor har svært liten effekt.

8.2. Føring av dagbok

Det kan oppstå feil ved føring av dagbøkene. Den mest alvorlige feilkilden er trolig at ikke alle utgifter blir ført opp. Det fører til en systematisk underrapportering av størrelsen på forbruket. Trolig vil denne formen for underrapportering særlig

ramme de typer av forbruk som har lav sosial aksept, som for eksempel forbruk av alkohol og tobakk, eller forbruk som det er lett å glemme som for eksempel regninger som trekkes direkte fra konto. Det er også mulig at økt bruk av kassalapper har ført til at flere forbruksutgifter, som man ikke har kassalapp på, blir uteglemt.

En annen målefeil kan oppstå ved at noen fører opp enkelte utgifter to ganger. Denne type feil rettes ofte opp ved registreringen av informasjonen fra dagbøkene. Det er ikke mulig å gjøre den samme korreksjonen for forbruk som ikke er ført opp. Målefeil kan også komme som en følge av at dagbøkene er ført på en måte som ikke gjør dem mulig å kode.

Intervjuerne går igjennom dagbøkene sammen med den som har ført dagboka for å få avdekket og rettet opp feil så langt det er mulig. Videre kontroll og revisjon av data skjer i forbindelse med kodingen. Ved koding og registrering av utgifter fra dagbøkene er det lagt inn øvre og nedre grenseverdier som gir automatisk advarsel til koder.

Referanser

Belsby, L. (2003): Vekter i Forbruksundersøkelsen, Notater 2003/58, Statistisk sentralbyrå.

Bjørnstad, J. (2000): En innføring i utvalgsundersøkelser. Korrigert versjon. Notater 2000/50, Statistisk sentralbyrå.

Heldal, J. (1992): A Method for Calibration of Weights in Sample Surveys, Arbeidsnotat fra Avdeling for personstatistikk, metoder for innsamling og analyse 3/1992, Statistisk sentralbyrå.

Lemaître, G. og J. Dufour (1987): An Integrated Method for Weighting Persons and Families, *Survey Methodology* **13**, 199–207.

Thomsen, I., Ø. Kleven, J.-H. Wang og L.-C. Zhang (2006): *Coping with decreasing response rates in Statistics Norway*, Rapport 2006/29, Statistisk sentralbyrå.

Saksbehandler: Aina Holmøy

Oslo, august 2012

Avdeling for datafangst, informasjonstelefon: 800 83 028 (8.00-15.45 mandag til fredag)

Forbruksundersøkelsen 2012

I nær framtid vil en intervjuer fra Statistisk sentralbyrå kontakte deg/dere i forbindelse med en undersøkelse om private husholdningers forbruk av varer og tjenester. Formålet med undersøkelsen er å finne ut hva folk bruker pengene sine på, hvordan forbruket fordeler seg på ulike utgiftsposter som mat, klær og bolig, og hvordan dette endrer seg over tid. Resultatene benyttes blant annet som grunnlag for myndighetenes økonomiske og sosiale politikk, i forskning på ulike grupperes økonomiske kår og i studier av kosthold og ernæring.

Din husholdning er en av 7 000 som er trukket tilfeldig fra Det sentrale personregisteret (folkeregisteret) til å delta i undersøkelsen. Utvalget er trukket slik at det skal representere alle husholdninger i Norge. For at resultatene skal bli så gode som mulig, er det derfor svært viktig at alle som er trukket ut blir med. **Vi kan ikke erstatte din husholdning med en annen.** Det er imidlertid frivillig å delta og du kan når som helst trekke din husholdning fra undersøkelsen og kreve opplysningene slettet.

Alle som arbeider i Statistisk sentralbyrå har lovpålagt taushetsplikt og det vil aldri bli kjent utenfor Statistisk sentralbyrå hva den enkelte husholdning har svart. For å gjøre intervjuet kortere og for å få bedre utbytte av informasjonen vi samler inn, vil vi koble svarene mot opplysninger fra registre som Statistisk sentralbyrå har tilgang til. Dette gjelder opplysninger om utdanning hentet fra utdanningssektoren og opplysninger om inntekt, formue, arbeidsgiver, trygder og stønader hentet fra skatteetaten og NAV. Etter at datamaterialet er ferdig bearbeidet, vil vi slette alle navn, adresser og personnummer. Dette vil skje innen utgangen av 2014.

I brosjyren som ligger ved finner du/dere mer informasjon om undersøkelsen og hvordan den gjennomføres. Her kan du også lese mer om personvern. Ta gjerne kontakt med oss på e-post forbruk@ssb.no eller telefonnummer 800 83 028 dersom du har spørsmål om undersøkelsen.

Alle husholdninger som deltar får et gavekort til en verdi av 300 kroner.

Vi håper at du/dere vil delta!

Vennlig hilsen

Hans Henrik Scheel
administrerende direktør

Øyvind Kleven
seksjonssjef

Saksbehandlar: Aina Holmøy

Oslo, august 2012

Avdeling for datafangst, informasjonstelefon: 800 83 028 (8.00-15.45 måndag til fredag)

Forbruksundersøkinga 2012

I nær framtid vil ein intervjuar frå Statistisk sentralbyrå kontakte deg/dykk i samband med ei undersøking om forbruket av varer og tenester i private hushald. Føremålet med undersøkinga er å finne ut kva folk nyttar pengane sine på, korleis forbruket fordeler seg på ulike utgiftspostar som mat, klede og bustad, og korleis dette endrar seg over tid. Resultata blir blant anna brukte som grunnlag for den økonomiske og sosiale politikken, i forskning på økonomiske kår i ulike grupper og i studiar av kosthald og ernæring.

Ditt hushald er eitt av 7 000 som er trekte tilfeldig frå Det sentrale personregisteret (folkeregisteret) til å delta i undersøkinga. Utvalet er trekt slik at det skal representere alle hushald i Noreg. For at vi skal få gode resultat, er det derfor svært viktig at alle som er trekte ut blir med. **Vi kan ikkje erstatte ditt hushald med eit anna.** Det er like fullt frivillig å delta og ditt hushald kan når som helst trekkje seg frå undersøkinga og krevje opplysningane sletta.

Alle som arbeider i Statistisk sentralbyrå har lovpålagt teieplikt og det vil aldri bli kjent utanfor Statistisk sentralbyrå kva det enkelte hushald har svart. For å gjere intervjuet kortare og for å få betre utbytte av informasjonen vi samlar inn, vil vi kople svara mot opplysningar frå register som Statistisk sentralbyrå har tilgang til. Dette gjeld opplysningar om utdanning henta frå utdanningssektoren og opplysningar om inntekt, arbeidsgjevar, formue, trygder og stønader henta frå skatteetaten og NAV. Etter at datamaterialet er ferdig handsama, vil vi slette alle namn, adresser og personnummer. Dette vil skje seinast ved utgangen av 2014.

I brosjyren som ligg ved kan du/de lese meir om undersøkinga og korleis ho blir gjennomført. Her kan du òg lese meir om personvern. Ta gjerne kontakt med oss på e-post forbruk@ssb.no eller telefonnummer 800 83 028 om du har spørsmål om undersøkinga.

Alle hushald som deltek får eit gåvekort til ein verdi av 300 kroner.

Vi vonar du/de blir med!

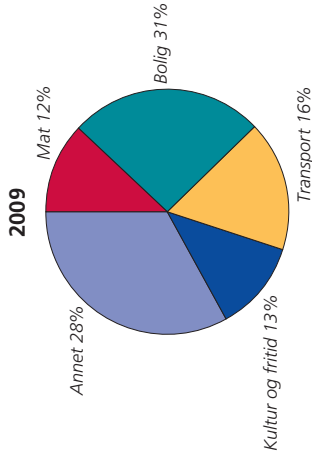
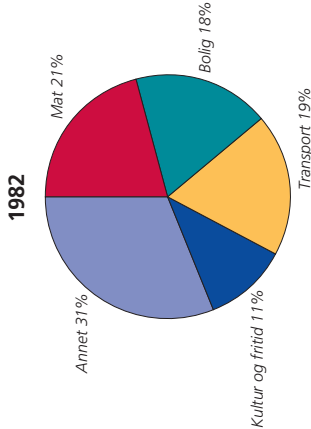
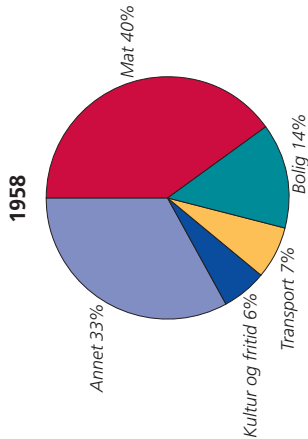
Med venleg helsing

Hans Henrik Scheel
administrerende direktør

Øyvind Kleven
seksjonssjef

Store endringer i forbruket siste 51 år (1958-2009)

Figuren viser at gjennomsnittshusholdningen nå bruker en mindre andel av forbruksutgiftene til mat enn tidligere. Andelen av utgiften som går til bolig, og kultur og fritid har steget.

Vil du vite mer om undersøkelsen?

Du kan finne mer informasjon om undersøkelsen og hva resultatene skal brukes til på vår nettside www.ssb.no/forbruk

For spørsmål om undersøkelsen, eller din deltakelse kan du sende en e-post til forbruk@ssb.no, eller ringe oss på 800 83 028 (08.00-15.45).

For spørsmål om personvern, send en e-post til personvernombud@ssb.no

Statistisk sentralbyrå
Avdeling for datafangst
Postboks 8131 Dep, 0033 Oslo

www.ssb.no

Forbruksundersøkelsen

Hva bruker vi pengene på?

Statistisk sentralbyrå

Statistics Norway

Hva er forbruksundersøkelsen?

Forbruksundersøkelsen er en utvalgsundersøkelse der Statistisk sentralbyrå (SSB) samler inn opplysninger om utgifter i private husholdninger. Vi henvender oss til 7000 husholdninger som er tilfeldig trukket fra hele landet. Vi spør et utvalg fordi det ville bli altfor dyrt og svært tidkrevende å spørre alle landets husholdninger. Vi ber dem som er kommet med i utvalget om å oppgi utgiftene sine i to bestemte uker. Noen husholdninger bes om å delta i januar, noen i februar og så videre. På den måten får vi et gjennomsnittsbilde av norske husholdningers forbruk over hele året.

Det er viktig at alle i utvalget deltar

Alle typer husholdninger er trukket ut til undersøkelsen slik at utvalget utgjør et «Norge i miniatyr». For at vårt «Miniatyr-Norge» skal gi pålitelig statistikk, er det viktig at alle i utvalget blir med. Vi kan ikke bytte ut noen av dem som er trukket ut.

Forbruk per husholdning per måned i 2009 (kr):

Aleneboende					
16-44 år					
45-64 år					
65-79 år					
Total forbruksutgift	19 280	23 420	20 030		
Matvarer og alkoholfrie drikkevarer	1 840	2 330	2 080		
Alkoholrikker og tobakk	600	860	650		
Klær og skotøy	1 180	820	530		
Bolig, lys og brensel	6 640	8 870	9 120		
Møbler og husholdningsartikler	950	1 340	850		
Helsepleie	500	560	780		
Transport	2 690	2 890	1 970		
Post og teletjenester	430	430	270		
Kultur og fritid	2 360	3 170	1 990		
Utdanning	110	10	0		
Restaurant- og hotelltjenester	1 200	720	540		
Andre varer og tjenester	780	1 420	1 250		

Hva må jeg gjøre?

En av våre intervjuere vil kontakte deg for å samle inn opplysningene og forklare nærmere om undersøkelsen. Du trenger ikke foreta deg noe før intervjueren har tatt kontakt.

Hvorfor gjennomfører vi forbruksundersøkelser?

Formålet med undersøkelsen er å få oversikt over:

- hva slags varer og tjenester husholdningene bruker.
- hvor stor del av totalutgiftene som går til mat, klær, bolig, transport med mer.
- hvordan utgiftene varierer mellom typer av husholdninger, mellom landsdeler, yrkesgrupper og så videre.
- hvordan forbruket utvikler seg over tid.

Hvordan kan jeg vite at svarene mine blir behandlet konfidensielt?

Undersøkelsen gjennomføres i samsvar med personopplysningsloven og statistikkloven, og SSB har utnevnt eget personvernombud, godkjent av Datatilsynet, for å ivareta personvernet ditt. Intervjuerne og alle andre som arbeider i SSB har taushetsplikt. Vi vil aldri offentliggjøre eller formidle videre opplysninger om enkeltpersoner.

Par uten barn

Hovedinntektstakers alder:					
16-44 år					
45-64 år					
65-79 år					
Total forbruksutgift	35 840	38 350	33 980		
Matvarer og alkoholfrie drikkevarer	3 680	4 260	4 470		
Alkoholrikker og tobakk	890	1 340	770		
Klær og skotøy	2 350	1 650	1 350		
Bolig, lys og brensel	9 510	11 350	10 860		
Møbler og husholdningsartikler	2 710	2 350	2 360		
Helsepleie	800	940	1 280		
Transport	6 670	8 000	5 390		
Post og teletjenester	790	590	580		
Kultur og fritid	4 810	4 590	4 040		
Utdanning	150	10	10		
Restaurant- og hotelltjenester	1 570	1 230	990		
Andre varer og tjenester	1 910	2 040	1 880		

Par med barn

Yngste barn:					
0-6 år					
7-19 år					
Total forbruksutgift	47 250	51 500			
Matvarer og alkoholfrie drikkevarer	5 840	6 640			
Alkoholrikker og tobakk	800	1 140			
Klær og skotøy	2 960	3 140			
Bolig, lys og brensel	12 800	13 910			
Møbler og husholdningsartikler	3 140	2 800			
Helsepleie	860	1 130			
Transport	8 240	9 520			
Post og teletjenester	800	930			
Kultur og fritid	5 490	7 580			
Utdanning	40	170			
Restaurant- og hotelltjenester	1 530	1 620			
Andre varer og tjenester	4 750	2 920			

mld, 21.10.11

Allokering og trekking av utvalg i Forbruksundersøkelsen 2012.

Det er bestemt at utvalget i Forbruksundersøkelsen 2012 skal være på 7 000 husholdninger. Fordi husholdning er enhet i undersøkelsen ønsker man en viss kontroll på hvilke typer husholdninger (og boliger) som kommer med i utvalget. Dette oppnås ved å trekke fra «mikrofilen» til seksjon 810 (BeReg). Mikrofilen har person som enhet, men til hver person er det knyttet opplysninger om den boligen og husholdningen som personen tilhører slik at man kan konstruere en populasjonsfil av husholdninger. Denne danner så grunnlaget for allokering og trekking av utvalget.

Populasjonen

Populasjonen skal bestå av privathusholdninger, dvs. at husholdningstype 000 ikke tas med. I tillegg fjernes også boligtypene 721 (sykehjem), 722 (bo- og behandlingssenter), 723 (rehabiliteringsinstitusjon, kurbad) og 729 (annet sykehjem). Undersøkelsen omfatter kun personer som har spes_reg_type 0 eller 8, med andre ord de som er enten vanlig bosatt eller pendler. Trekkpersonen i husholdningen skal være under 85 år per 31.12.2012, noe som i praksis betyr at husholdninger der alle er eldre enn dette ikke er med i populasjonen

Tabell 1 viser fordelingen av husholdninger i populasjonen, etter region og husholdningstype.

Tabell 1. Husholdninger i populasjonen, etter region og husholdningstype.

	I alt	Husholdningstype					
		1	2	3	4	5	6
I alt	1 848 336	528 286	416 657	185 704	207 585	94 414	415 690
Region							
Akershus og Oslo	438 515	136 219	88 612	45 323	42 988	21 276	104 097
Hedmark og Oppland	145 814	41 852	36 680	11 900	15 847	7 416	32 119
Sør-Østlandet	360 362	100 022	88 674	33 610	40 663	19 402	77 991
Agder og Rogaland	261 866	69 011	58 967	30 816	33 341	13 190	56 541
Vestlandet	308 575	84 823	69 430	32 597	37 431	14 739	69 555
Trøndelag	160 179	45 671	36 720	16 204	18 017	7 994	35 573
Nord-Norge	173 025	50 688	37 574	15 254	19 298	10 397	39 814

Utvalget

Utvalget trekkes stratifisert etter region og husholdningstype med enkel tilfeldig trekking innen hvert stratum. Det er ulike trekkandeler for hver husholdningstype, men like trekkandeler for alle regionene, gitt husholdningstype. Her skiller vi mellom husholdningstypene

1. Enpersonhusholdninger
2. Par uten hjemmeboende barn
3. Par med små barn (yngste barn 0-5 år)
4. Par med store barn (yngste barn 6-17 år)
5. Enslig mor eller far
6. Andre husholdningstyper

En allokering av utvalget som tar høyde for ønsket om god statistikk på husholdningsnivå er vist i tabell 4. Her er den totale utvalgsstørrelsen økt til 7 100 for å ta høyde for at noen husholdninger kan falle fra av naturlige årsaker etter som året går.

Tabell 2. Husholdninger i det ønskede utvalget, etter region og husholdningstype.

	I alt	Husholdningstype					
		1	2	3	4	5	6
I alt	7 100	1 100	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200
Region							
Akershus og Oslo	1 686	261	285	285	285	285	285
Hedmark og Oppland	562	87	95	95	95	95	95
Sør-Østlandet	1 384	214	234	234	234	234	234
Agder og Rogaland	1 006	156	170	170	170	170	170
Vestlandet	1 184	184	200	200	200	200	200
Trøndelag	615	95	104	104	104	104	104
Nord-Norge	663	103	112	112	112	112	112

Merk at et proporsjonalt eller selvveiende utvalg ville gitt uønsket stor variasjon i utvalgsstørrelsen over husholdningstyper. Det ville blant annet gitt ca 2 000 enpersonhusholdninger i utvalget, noe det ikke er behov for, mens det bare ville gitt ca 360 husholdninger med enslig mor eller far.

For trekkeprogram, se vedlegg.

Litt om enpersonhusholdninger

Tidligere har husholdningsstatistikken vært utviklet av seksjon 320 som en videreføring og oppdatering av husholdningene i FoB2001. For ti år siden var bolignummerdekningen i DSF ikke god nok, og denne fremgangsmåten har resultert i flere husholdninger enn det som finnes i statistikken fra s810. Spesielt har s320 flere enpersonhusholdninger.

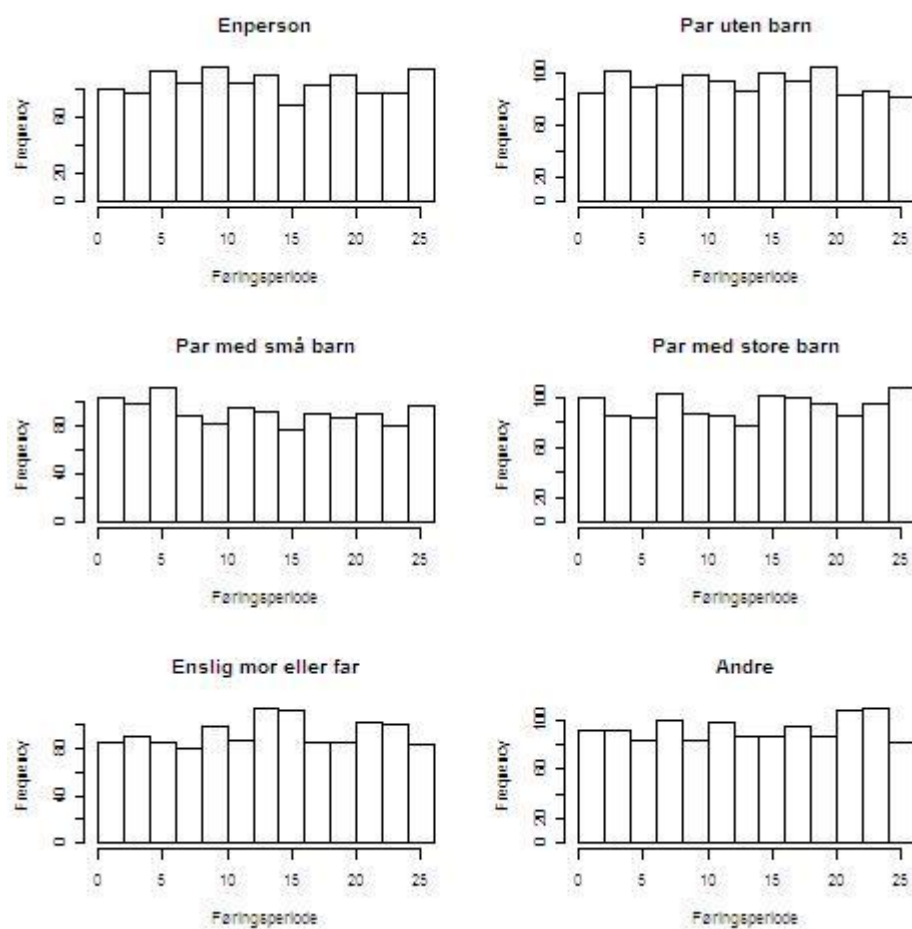
I datamaterialet fra s810 er personer fra BeReg så langt som mulig koplet mot boliger fra SSB-Matrikkel. Når man kopler personer mot boliger blir antallet enpersonhusholdninger lavere enn det som s320 opererer med, nettopp fordi mange av enpersonhusholdningene kopler direkte mot en bolig og blir til en stor husholdning. I s320s materiale ble de til flere enpersonhusholdninger. Slike store husholdninger består for øvrig ofte av mange bosatte av utenlandsk opprinnelse. Et spørsmål er om den faktiske situasjonen er i samsvar med den formelle situasjonen fra registeret. En mulighet kan være å sjekke de store husholdningene, som muligens blir trukket med i utvalget, gjennom oppslag mot BeReg.

I tillegg har s320 feilaktig kodet en del samboerpar som enpersonhusholdninger – dette gjelder 13 til 14 tusen personer – noe som igjen bidrar til en overestimert av antallet enpersonhusholdninger i s320s statistikk

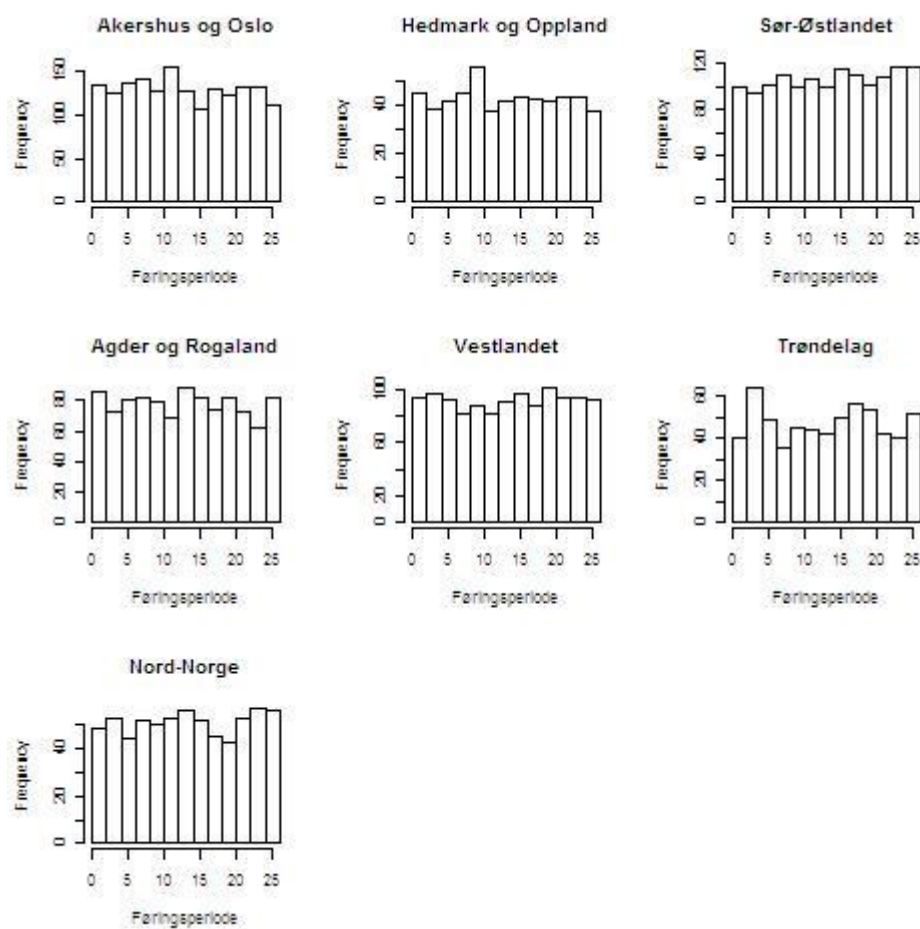
Føringsperioder

En føringsperiode er på 14 dager; med andre ord har vi 26 ulike føringsperioder i løpet av året. Hver husholdning i utvalget gis tilfeldig en av føringsperiodene 1, ..., 26, med den betingelsen at det skal være like mange husholdninger i hver føringsperiode. Det tas ikke hensyn til husholdningstype og/eller region når man tildeler føringsperiode, men det viser seg at en tilfeldig tildeling i tilstrekkelig grad medfører at hver husholdningstype og hver region får føringsperioder godt spredt over hele året, se figur 1 og 2.

Figur 1. Fordeling av føringsperioder, etter husholdningstype.

Figur 2. Fordeling av føringsperioder, etter region

SAS-program

```
LIBNAME hjem      '~/forbruk_utv_plan';
LIBNAME mikro24   '$BEREG/husholdning/wk24';

/*
Definerer populasjonen
og definerer husholdningstyper
*/

DATA pop;
  SET mikro24.forbruk_c_ht_20110909;
  WHERE (hushtype_mkr NOT IN ('000')) AND
        (bygningstype NOT IN ('721','722','723','729')) AND
        (spes_reg_type IN ('0','8')) AND
        (SUBSTR(foedselsdato,1,4) >= '1928');
  IF      hushtype_mkr IN ('111','112','113','114') THEN hushtype='1';
  ELSE IF hushtype_mkr IN ('121','122','123','124') THEN hushtype='2';
  ELSE IF hushtype_mkr IN ('131','132')           THEN hushtype='3';
  ELSE IF hushtype_mkr IN ('141','142')           THEN hushtype='4';
  ELSE IF hushtype_mkr IN ('151','152','161','162') THEN hushtype='5';
  ELSE hushtype='6';
RUN;

/*
trekker en kontaktperson i hver husholdning
*/

PROC SORT DATA=pop;
  BY adr_26;
RUN;

PROC SURVEYSELECT DATA=pop OUT=hjem.trekkpers
  METHOD=srs N=1
  ;
  STRATA adr_26;
RUN;

DATA _null_;
  SET hjem.trekkpers;
  FILE '~/forbruk_utv_plan/trekkpers.csv';
  PUT fnr          +(-1) ' ';
      kommnr       +(-1) ' ';
      hushtype     +(-1) ' ';
  ;
RUN;

/*
Trekkepersonene (trekkpers.csv) leses inn i R (se R-program under)
der utvalget trekkes og tildeles
føringsperiode. Utvalget (utv.txt), med fødselsnr og føringsperiode,
leses inn i SAS der viktige variable legges til
*/

DATA utv;
  INFILE '~/forbruk_utv_plan/utv.txt' TRUNCOVER LRECL=14;
  INPUT @1 fnr $CHAR11.
        @13 fper $CHAR2.
  ;
  LABEL fper = 'Føringsperiode'
  ;
RUN;
```

```

PROC SORT DATA=utv;
  BY fnr;
RUN;

PROC SORT DATA=hjem.trekkpers;
  BY fnr;
RUN;

DATA hjem.utvalg;
  MERGE utv          (IN=a)
        hjem.trekkpers (IN=b KEEP=fnr
                        bygningstype
                        spes_reg_type
                        fam_mkr_i_hushnr
                        hushtype
                        pers_i_fam_mkr
                        pers_i_hushnr
                        kommnr
                        adr_26
                        postnr
                        familienr_dsf
                        personkode_dsf
                        kjonn
                        sivilstand
                        statsborgerskap
                        alder)
        ;
  BY fnr;
  IF a;
RUN;

```

R-program

```
#####  
## leser inn trekkefil ##  
#####  
pop <- read.csv2("trekkpers.csv", header=FALSE, colClasses = c("character",  
"numeric", "numeric"))  
names(pop) <- c("fnr", "kommnr", "hushtype")  
region <- ifelse(pop$kommnr %in% c(0200:0399), 1,  
ifelse(pop$kommnr %in% c(0400:0599), 2,  
ifelse(pop$kommnr %in% c(0100:0199,0600:0899), 3,  
ifelse(pop$kommnr %in% c(0900:1199), 4,  
ifelse(pop$kommnr %in% c(1200:1599), 5,  
ifelse(pop$kommnr %in% c(1600:1799), 6, 7))))))  
pop <- cbind(pop, region)  
tab <- table(pop$region, pop$hushtype)  
## ønsket allokering  
mar1 <- 7100*apply(tab, 1, sum)/sum(tab)  
mar2 <- c(1100, 1200, 1200, 1200, 1200, 1200)  
allok <- round(outer(mar1, mar2)/7100)  
#####  
#### trekking ####  
#####  
utv.fnr <- numeric(0)  
for(i in 1:7) {  
  for(j in 1:6) {  
    strat.fnr <- pop$fnr[pop$region==i & pop$hushtype==j]  
    utv.fnr <- c(utv.fnr, sample(strat.fnr, allok[i,j]))  
  }  
}  
utvalg <- pop[pop$fnr %in% utv.fnr,]  
#####  
## tildeler føringsperiode ##  
#####  
fp <- c(rep(1,273), rep(2,273), rep(3,273), rep(4,273), rep(5,273),  
rep(6,273), rep(7,273), rep(8,274), rep(9,273), rep(10,273),  
rep(11,273), rep(12,273), rep(13,273), rep(14,273), rep(15,273),  
rep(16,273), rep(17,273), rep(18,273), rep(19,273), rep(20,273),  
rep(21,273), rep(22,273), rep(23,273), rep(24,273), rep(25,274), rep(26,273))  
# fordeles tilfeldig  
fp <- sample(fp)  
utvalg <- cbind(utvalg, fp)  
utvalg <- utvalg[,c("fnr", "fp")]  
write.table(utvalg, "utv.txt")
```


Spørreskjema til
Forbruksundersøkelsen
2012

Spørreskjema Forbruksundersøkelsen 2012

Lilla skrift i elektronisk skjema: understreket i papirversjonen

Grønn skrift i elektronisk skjema: STORE BOKSTAVER I PAPIRVERSJONEN

Forklaringer som ikke står i det elektroniske skjemaet: *kursiv i papirversjonen*

Innledningsintervjuet

AllInfo:

AllInfo-bildet gir oversikt over husholdningen slik den er i registeret - kontroller at [TP] bor i husholdningen

Innledning

Innled_1:

Innledningsspørsmålet

1. Start intervjuet → Samtykke → KommNavn → NyForlEndr
2. Overføring til annen intervjuer → KommNavn → OvfGr
3. Frafall → KommNavn → FrafGr
4. Avgang → AvgGr

Samtykke

Husholdningen har mottatt og lest IO-brevet, eller fått referert innholdet og samtykker i å delta

1. Husholdningen har mottatt brevet og samtykker i å delta → KommNavn_
2. Husholdningen har fått referert innholdet i brevet og samtykker i å delta → KommNavn
3. Ingen av delene → Samtk

Samtk

Personopplysningsloven pålegger SSB at IO er kjent med IO-brevets innhold. Hvis du nå svarer ja blir dette frafall!!

Skal dette være frafall?

Hvis ikke, må du gå tilbake og endre tidligere svar

1. Ja → KommNavn
2. Nei → Innled_1

KommNavn:

Da TP ble trukket bodde han/hun i

Hvis han/hun bor der fortsatt, -trykk <Enter>

Hvis ikke skriv nytt kommunenavn

NyKomm

Trykk <backspace> for å skrive inn nytt kommunenr

OvfGr → SpesOppf

Oppgi grunnen til overføringen

80. IO flyttet til annet område
81. Kjenner IO
82. Intervjuer kapasitetsproblemer, sykdom e.l

FrafGr → SpesOppf

Oppgi grunnen til frafallet

- 11 Ikke tid
- 12 IO ønsker ikke å delta
- 13 Deltar ikke av prinsipp
- 23 Sykdom/dødsfall i IO's familie, andre uforutsette hendelser
- 24 Språkproblemer
- 31 Midlertidig fraværende pga. skolegang/arbeid
- 32 Midlertidig fraværende pga. ferie e.l
- 33 Finner ikke adressen/boligen
- 34 Ikke telefon – for kostbart/ langt å reise
- 35 IO ikke å treffe av andre årsaker
- 41 Andre frafallsgrunner

AvgGr

Oppgi grunnen til avgangen

- 91 Død
- 92 Bosatt i utlandet minst 6 mndr → SpesOppf
- 93 IO er bosatt i institusjon *Det var det hele. Tusen takk for hjelpen!*

SpesOppf

Eventuelt andre opplysninger som kan være av nytte for videre arbeid med husholdningen

NyAdrTlf

Har du opplysninger om endringer i husholdningens adresse og/eller telefonnummer

Kommer opp oversikt over nåværende adresse

- 1. Ja, jeg vil rette adresse og/eller telefonnummer
- 2. Adresse og telefonnummer er riktig
- 3. Jeg vet at telefonnummeret er feil, men jeg kjenner ikke det riktige
- 4. Jeg vet at adressen er feil, men jeg kjenner ikke den riktige
- 5. Jeg vet at adressen og telefonnummeret er feil, men jeg kjenner ikke det riktige

IntSlutt

Marker type kontakt

- 1. Telefonkontakt
- 2. Besøk/forsøk på besøk
- 3. Ingen kontakt

Avslutt

INTERVJUTID FOR DENNE INTERVJUØKTA (TIL NÅ) ER :

SAMLET INTERVJUTID FOR DETTE INTERVJUET (TIL NÅ) ER:

Trykk en tast når du vil avslutte dette intervjuet

Dersom svaralt. 1 i NyAdrTlf

HUSK AT DU SKAL GJØRE ENDRINGER I ADRESSE/TELEFON NÅR DU GÅR UT AV INTERVJUET

NyForlEndr

FØRINGSPERIODE ER(EKS 207 26.03-08.04)

ER DET DENNE PERIODEN HUSHOLDNINGEN FØRER FOR

- 1. Ja → Tettbygd
- 2. Nei → NyForerlStart

Forklaring til eks.: første siffer er pulje, siffer to og tre er føringsperioden (kodet)

NyFoerlStart

NÅR STARTER DA FØRINGSPERIODEN?

TRYKK BACKSPACE FOR Å VELGE FØRINGSPERIODE

Husholdning

Forsorgr

Nå følger noen spørsmål om husholdningen din.

HusFlytt

Siden vi har registrert nytt bosted i forhold til registeret, vil vi først vite om det er hele husholdningen som har flyttet.

1. Hele
2. Ikke hele
3. Bare IO /trekkpersonen har flyttet

Hvem av personene på lista her bidrar mest til økonomien?

Kommer opp liste over husholdningen iflg. våre register. 0=annen person (denne koden skal brukes dersom hovedinntektstaker ikke er oppgitt i registeret)

HVIS DET ER EN AV PERSONENE PÅ LISTEN, TRYKK TALL FOR PERSON. ER DET EN ANNEN, SKRIV 0 HER OG OPPGI NAVN OG FØDSELSDATO I DE NESTE SPØRSMÅLENE

Hvis 0 i Forsorgr kommer spørsmålene ForNavn-Kjonn

ForNavn

Ny hovedperson

Hva heter denne personen?

FORNAVN SKRIVES HER, ETTERNAVN I NESTE RUBRIKK

EtterNavn

Ny hovedperson

Hva heter denne personen?

ETTERNAVN SKRIVES HER

Fdato

Ny hovedperson

Når er [Navn] født? *For nye personer spørres det ikke etter personnummer!*

Kjonn

Ny hovedperson

Oppgi kjønn til [Navn]?

1. mann
2. kvinne

Husinnled

VI HAR OPPLYSNINGER OM [ANTALL] PERSONER FRA REGISTER. TRYKK BARE <ENTER>

Dersom vi har lagt til ny person

VI HAR OPPLYSNINGER OM [ANTALL] PERSONER FRA REGISTER PLUSS DEN VI HAR LAGT TIL. TRYKK BARE <ENTER>

Dersom flere enn en person i husholdningen:

IkkeBosatt

Ifølge registeret består husholdningen din av følgende personer

Kommer opp liste med oversikt over familien. Hovedinntektstaker ligger øverst

1. Ja
2. Nei

Dersom ny hovedinntektstaker skrives setningen over:

I tillegg til [Hovedinntektstaker] har vi følgende personer fra Folkeregisteret:

Tilhører alle personene jeg leste opp din husholdning?

Borteboende studenter over 18 år og personer som bor fast på institusjon skal ikke regnes med.

Hvis kun en person bosatt i samme husholdning som hovedinntektstaker skrives setningen over:

Er [Navn] bosatt i samme husholdning som [Hovedinntektstaker]?

Borteboende studenter over 18 år og personer som bor fast på institusjon skal ikke regnes med.

SKAL REGNES SOM BOSATT I SAMME HUSHOLDNING:

PERSONER SOM AVTJENER VERNEPLIKT/ VERVEDE I
UTENLANDSTJENESTE/MIDLERTIDIG HUMANITÆR INNSATS
PENDLERE, SJØFOLK
EKTEFELLE/PARTNER SOM ER BORTE PGA. SKOLEGANG/STUDIER
INNSATTE, INNLAGTE PÅ SYKEHUS

SKAL IKKE REGNES SOM BOSATT I SAMME HUSHOLDNING:

STUDENTER, ELEVER SOM BOR PÅ HYBEL
PERSONER SOM BOR FAST PÅ INSTITUSJON
PERSONER SOM HAR FLYTTET AV ANDRE GRUNNER

Kommer det fram at noen i husholdningen har skiftet navn, marker kode 3 for navneendring i tillegg til ja/nei

1. Ja → Slekt
2. Nei → HvemFjern
3. Navneendring → HvemEndr

HvemFjern

Hvem av disse bor ikke sammen med [Hovedinntektstaker]?

kommer opp liste over andre personer enn hovedinntektstaker. Kan da krysse av for alle som ikke bor sammen med hovedinntektstaker

PersonVekk stilles bare dersom ektefelle til TP ikke er en av de som skal trekkes fra:

PersonVekk

Hvorfor skal [Person] trekkes fra?

1. Student/elev
2. Institusjonsbeboer
3. Militærtjeneste/**siviltjeneste**
4. Aldershjem/sykehjem

5. Borte pga. arbeid over 3 måneder
6. Annet

HvemEndr

Det var noen som hadde skiftet navn. Marker her for hvem dette er!

Det kommer opp en liste over alle personene i husholdningen

Navn

SKRIV INN NYTT NAVN/ENDRE NAVN FOR PERSON:

[Personopplysinger]

HUSK ETTERNAVN, FORNAVN

Godkjenn

Trykk 1 her for å godkjenne rettingen

[Rettingen kommer opp her i grønn tekst]

For alle som er igjen etter at du er ferdige med å trekke fra:

Slekt (stilles ikke til hovedinntektstaker)

Hvilket familieforhold har [Navn] til hovedinntektstaker?

- 1.
2. Ektefelle/registrert partner
3. Samboer
4. Sønn/datter
5. Stesønn/stedatter
6. Søsken/halvsøsken
7. Stesøsken
8. Foreldre
9. Steforeldre
10. Svigerforeldre
11. Svigersønn/-datter
12. Besteforeldre
13. Barnebarn
14. Annen slektning
15. Annen ikke-slektning

AndrBosatt

Er det andre som er fast bosatt i samme husholdning, men som ikke er nevnt?

Eksempler på personer som kan være utelatt er samboer, fosterbarn, praktikanter, hybelboer uten egen inngang eller eventuelt hybelboers vertsfamilie.

1. Ja → PlusserPaa
2. Nei → Felleskost(dersom andre enn ektefeller/samboere/barn i husholdningen) ellers Sjøkk

PlusserPaa

Skal personen(e) regnes med?

SKAL REGNES SOM BOSATT I SAMME HUSHOLDNING:

SAMBOERE, FOSTERBARN, PRAKTIKANTER

LEIETAKERE UTEN EGEN INNGANG

PERSONER SOM TILHØRER UMLEIERS HUSHOLDNING DERSOM IO ER HYBELBOER
UTEN EGEN INNGANG

SKAL IKKE REGNES SOM BOSATT I SAMME HUSHOLDNING:

LEIETAKERE ELLER ANDRE MED EGEN INNGANG
BARN IO HAR DELT OMSORG FOR OG SOM I FOLKEREREGISTERET ER REGISTRERT
PÅ EN ANNEN ADRESSE

Er det noen som skal legges til?

1. Ja → ForNavn → EtterNavn → Fdato → Kjønn → Slekt → Sivilstatus
2. Nei → Felleskost (dersom andre enn ektefeller/samboere/barn i husholdningen) ellers Sjekk

Dersom du nå legger til personer vil spørsmålene ForNavn, EtterNavn, Fdato, Kjønn, Slekt og Sivilstatus stilles til disse.

Dersom lagt til personer og bare ektefeller/samboere og eventuelle barn i husholdningen:

Oversikt

Er det disse personene som tilhører husholdningen nå?

Kommer opp liste over husholdningsmedlemmene

1. Ja → Sjekk
2. Nei → Gå tilbake og rett opp

Dersom andre enn ektefeller/samboere og eventuelle barn i husholdningen:

Kost

Vi har nå kommet fram til at disse personene bor i samme husholdning som [Hovedinntektstaker]:

Kommer opp en liste over personene i boligen, med hovedinntektstaker øverst

Har alle dere felles kost?

1. Ja → Sjekk
2. Nei → Hvem IkkKost

HvemIkkKost

Hvem av de jeg leste opp har ikke felles kost med [Hovedinntektstaker]?

Kommer opp en liste over alle andre enn hovedinntektstaker

Sjekk

Da er vi ferdige med spørsmålene om husholdningen.

NB! NÅR DU HAR SVART JA HER BØR DU UNNGÅ Å GÅ TILBAKE FOR Å GJØRE ENDRINGER

Arbeid

Spørsmålene om arbeid stilles til alle 16 år og over

Arb005

Utførte [navn] inntektsgivende arbeid av minst 1 times varighet i forrige uke? Regn også med arbeid som familiemedlem uten fast avtalt lønn på gårdsbruk, i forretning og i familiebedrift ellers.

1. Ja → Arb015
2. Nei

Arb010

Har han/hun inntektsgivende arbeid som han/hun var borte fra i forrige uke?

1. Ja
2. Nei → Arb085

Arb015

Hvor mange timer per uke arbeider han/hun vanligvis?

Regn også med betalte overtidstimer, ekstraarbeid hjemme i forbindelse med arbeidet, og arbeid i eventuelt biyrke.

RUND AV TIL NÆRMESTE HELE TIME

Arb040

Hvor arbeidet [navn] hovedsakelig denne uka? Vi ønsker navnet til bedriften
Arbeidsstedets navn:

Hvis ArbReg01 = 4 stilles Arb045

Arb045

Hva er adressen til bedriften?

GATEADRESSE ELLER POSTBOKSADRESSE

Arb050

Hva er postadressen til bedriften?

Arb055

Hva slags virksomhet drives i [bedriftens navn]?

VIRKSOMHETENS ART

Arb060

Er [bedriftens navn]

1. et personlig eid firma
2. aksjeselskap, organisasjon
3. kommunal virksomhet
4. fylkeskommunal virksomhet eller
5. en statlig virksomhet

Arb065

Arbeider [navn] i bedriften som selvstendig, som ansatt eller som familiemedlem uten fast avtalt lønn?

1. SELVSTENDIG → Arb066
2. ANSATT → Arb020
3. FAMILIEMEDLEM → Arb020

Arb066

Har [navn] noen ansatte?

1. Ja
2. Nei

Arb020

Hva er [Navn] sitt hovedyrke i denne virksomheten?

Arb024

Hvordan kan man kort beskrive de viktigste arbeidsoppgavene til [navn]?

Arb026

Har han/hun fast eller midlertidig ansettelse?

1. Fast
2. Midlertidig/tidsbegrenset
3. Annet

Arb030

Har han/hun ledende stilling?

1. Ja
2. Nei

Arb085

stilles til de som arbeider mindre enn 10 timer i uka.

Betrakter [navn] seg hovedsakelig som....

1. yrkesaktiv
2. student/skoleelev
3. alderspensjonist
4. førtidspensjonist
5. arbeidsufør
6. hjemmearbeidende
7. arbeidsledig
8. vernepliktig eller vervede i utenlandstjeneste/ midlertidig humanitær innsats
9. annet

Føring av dagbok

Ønsker husholdningen å føre elektronisk dagbok eller papirdagbok?

Elektronisk dagbok (med **Kassalapper/kvitteringer**)

Papirdagbok (med **Kassalapper/kvitteringer**)

Dagbok

ORIENTERING OM FØRING AV DAGBOK

Hvem skal fylle ut dagboka?

(HVEM FORETAR MESTEPARTEN AV INNKJØPENE)

HVIS INGEN FØRER SKRIV 0 – (DET VIL SI DU FÅR BARE INNLEDNINGSINTERVJU – IKKE DAGBOK OG IKKE AVSLUTNINGSINTERVJU!

0. INGEN FØRER DAGBOK → FrafGr

Hvis ingen fører dagbok går man gjennom vanlig frafallsprosedyre og avslutter intervjuet

Tekst som leses opp: Alle husholdningens utgifter må tas med. Dvs at alle husholdningsmedlemmene må føre alle sine utgifter i dagboka.

IntSlutt_1

Marker type kontakt for innledningsintervjuet

1. Telefonkontakt
2. Besøk/forsøk på besøk
2. Ingen kontakt

Klar

DU ER NÅ FERDIG MED INNLEDNINGSINTERVJUET. TRYKK KRYSS I HJØRNET ELLER ALT+F4 FOR Å AVSLUTTE, ELLER <ENTER> FOR Å GÅ VIDERE TIL AVSLUTNINGSINTERVJUET

Avslutningsintervjuet

Innledning

Innled_A

Innledningsspørsmål for avslutningsintervjuet

1. Start intervjuet → H_hefte2
2. Overføring til annen intervjuer → OvfGr
3. Frafall → FrafGr
4. Avgang → AvgGr

Blir det frafall på avslutningsintervjuet går man gjennom vanlig frafallsprosedyre og avslutter intervjuet

Føring av dagbok og innsending av kvitteringer/kassalapper

Elektronisk dagbok

Det ble avtalt at [Navn] skulle føre dagbok på web.

Hvordan gikk det med dette?

1. INNSENDT → Hefte
2. Utgiftene ble i stedet ført i papirdagboka
3. FRAFALL → FrafGr

Hvis ingen har ført dagbok går man gjennom vanlig frafallsprosedyre og avslutter intervjuet

Papirdagbok

H_hefte2

Det ble avtalt at [Navn] skulle føre dagbok på papir.

Hvordan gikk det med dette?

1. LEVERT TIL INTERVJUER → Hefte
2. HUSHOLDNINGEN SENDER TIL INTERVJUER → Hefte
3. DAGBOKSFRAFALL → FrafGr

Kvitteringer/kassalapper i papirdagbok

Hvis ikke gjort avtale om papirdagbok, stilles spørsmålet:

Har husholdningen samlet kvitteringer/kassalapper som er lagt inn i papirdagboka?

JA/NEI

Hvis JA:

Er dagboka levert intervjuer eller er det gjort avtale om at husholdningen sender til intervjuer?

1. Levert/leveres intervjuer
2. Avtale om at husholdningen sender til intervjuer

Hvis NEI på kvitteringer i papirdagbok:

1. alle utgifter er ført på web
2. Frafall på dagbok → FrafGr

Dobbelforing

Er det noen av de samme utgiftene som er ført BÅDE i webdagboka og i papirdagboka?

I så fall må intervjuer sammen med husholdningen fjerne dette på et av stedene.

Ved frafall: går man gjennom vanlig frafallsprosedyre og avslutter intervjuet

Egenproduserte matvarer og gaver mottatt

Hefte1A

Av erfaring vet vi at det ofte er lett å glemme å skrive opp matvarer som husholdningen har produsert selv, eller matvarer som husholdningen har fått av andre.

Har noen av dere i føringsperioden fisket, jaktet eller slaktet dyr til eget bruk, høstet fra egen gård eller hage, plukket bær, frukt eller sopp, eller fått slike matvarer i gave til bruk i husholdningen?

NB! POTETER OG GRØNNSAKER FRA EGEN PRODUKSJON FØRES FØRST NÅR DE BRUKES.

1. Ja
2. Nei → Hefte2D

Hefte1B

Er disse matvarene ført i dagboka?

1. Ja → Hefte2D
2. Nei

Hefte1C

BE IO FØRE I DAGBOKA (PAPIR ELLER WEB) DE MATVARER SOM IKKE ER FØRT, **TILBY EVENTUELT Å GJØRE DET SELV!**

NÅR DET ER GJORT, TRYKK EN TAST!

Hefte2D

Har du/dere løpet av føringsperioden mottatt gaver fra personer utenfor husholdningen?

1. Ja
2. Nei → Spm1

Hefte2E

Er disse ført opp i dagboka?

1. Ja → Spm1
2. Nei

Hefte2F

BE IO FØRE I DAGBOKA DE GAVENE SOM IKKE ER FØRT, **TILBY EVENTUELT Å GJØRE DET SELV!** NÅR DET ER GJORT, TRYKK EN TAST!

Har noen vært borte eller kommet til i føringsperioden

Spm1

*Har noen av husholdningsmedlemmene vært borte fra husholdningen mer enn halvparten av føringsperioden?

1. Ja
2. Nei → Spm2

Spm1a

Hvem var borte?

Kommer opp liste over husholdningen

Spm1c

Hadde [Navn]....

1. hovedsakelig medbrakt mat hjemmefra
2. holdt seg hovedsakelig med kosten selv
3. både mat hjemmefra og egen kost
4. ANNET, F.EKS LOSJI SOM INKL. KOST

Spm1a

Var det flere som var borte, og hvem var i så fall det?

HVIS IKKE FLERE TRYKK <ENTER>!

Kommer opp liste over husholdningen

Spm2

Har andre personer enn husholdningsmedlemmene hatt fast kost i husholdningen i minst halvparten av føringsperioden? Med fast kost menes at de har spist minst ett måltid daglig i husholdningen

1. Ja
2. Nei → Spm3

Spm2a

Hvor mange personer 16 år og over?

HVIS INGEN, SKRIV 0

Spm2b

Hvor mange barn under 16 år?

HVIS INGEN, SKRIV 0!

Boligen***Spm3**

Så noen spørsmål om boligen. Hva slags hustype bor du/dere i?

KAN AVMERKES AV INTERVJUER UTEN SPØRSMÅL

2. Frittliggende hus → Spm3a
3. Rekke-eller kjedehus → Spm3b
4. To-, tre-, eller firemannsbolig o.l → Spm3b
5. Store hus med mange boliger → Spm3b
6. Kombinert bolig- og næringsbygg → Spm4

Spm 3a

Er det frittliggende huset et....

1. våningshus på gård eller småbruk (hovedbygning, kårbolig, forpakterbolig e.l.)
2. en frittliggende enebolig, eller
3. et hus som er bygd som enebolig, men med ekstra bolig innredet i kjeller, på loft eller på annen måte

Spm 3b

Drives det noen form for næringsvirksomhet i bygget?

1. Ja
2. Nei

Spm8

Eier eller leier du/dere garasje, eller carport eller biloppstillingsplass?

1. Ja
2. Nei -> Spm9

Spm8b

Er det garasje, carport eller biloppstillingsplass?

1. Garasje
 - 11 for en bil
 - 12 for to biler
 - 13 for tre biler eller flere
2. Carport
3. Biloppstillingsplass

Har husholdningen utgifter knyttet til [garasje, carport eller biloppstillingsplass]?

JA/NEI**Spm8c**

Hva betaler dere i leie/fellesutgifter per måned for garasje, carport eller biloppstillingsplass? 663
Betales samlet gjennom husleien/fellesutgifter og kan ikke spesifiseres

***Spm9**

Eier husholdningen boligen....

1. selv? → Spm16c
2. gjennom sameie? → Spm16h
3. gjennom borettslag eller boligaksjeselskap? → Spm16h
4. eller leier du / dere boligen eller disponerer leiligheten på annen måte? → Spm9a

***Spm9a**

Hvilken leieform har du/dere? Er det.....

1. Leieboer med innskudd → Spm9b → Spm25a2
2. Leieboer uten innskudd → Spm9b → Spm25a2
3. Tjenestebolig, forpakterbolig, vaktmesterbolig o.l. → Spm9b → Spm25a2
4. Trygdebolig, servicebolig, aldersbolig → Spm9b → Spm25a2
5. Kårbolig, → Spm9b → Spm25a2
6. Framleie eller lån av bolig, eller er det noe... → Spm9b → Spm25a2
7. ANNET, SPESIFISER: → Spm9aSPS → Spm9b → Spm25a2

Spm9aSPS

Kan du/dere spesifisere hva slags annen leieform

Spm9b

Leier du/dere boligen...

1. møblert
2. umøblert eller
3. delvis møblert

Selveide boliger

Har boligen selveiertomt eller festet tomt?

1. Selveier
2. Festetomt

Hvis festetomt:

Spm16c

Hvor mye har du/dere betalt de siste 12 månedene i festeavgift?
ER DET IKKE BETALT FESTEAVGIFT – SKRIV 0.

Spm16f2

Hvor mye har du/dere betalt de siste 12 månedene i eiendomsskatt?
ER DET IKKE BETALT EIENDOMSSKATT – SKRIV 0.

KomAvg

Så noen spørsmål om kommunale avgifter.

Vi ønsker å vite hvor mye du/dere betaler i vann- kloakk- feie- og renovasjonsavgift og eventuelle andre kommunale avgifter.

Kan disse oppgis hver for seg, eller betales avgiftene uspesifisert under ett?

1. Kan oppgis hver for seg → spm16d1
2. Betales samlet, kan ikke spesifiseres

SamlAvgB

Hvor mye har du/dere betalt i samlede avgifter de siste 12 månedene?
ANGI HVILKE AVGIFTER DET GJELDER I NESTE SPØRSMÅL

SamlAvgS → spm16h

Hvilke typer avgifter inngår i dette beløpet?

2. Renovasjonsavgift
3. Feieavgift
5. Vannavgift
6. Kloakkavgift
8. Andre kommunale avgifter

Dersom noen avgiftstyper ikke avmerkes, blir de spurt om på vanlig måte nedenfor

***Spm16d1**

Hvor mye har du/dere betalt de siste 12 månedene i vannavgift?
HVIS DET IKKE BETALES SLIK AVGIFT – SKRIV 0.

***Spm16d2**

Hvor mye har du/dere betalt de siste 12 månedene i kloakkavgift?
HVIS DET IKKE BETALES SLIK AVGIFT – SKRIV 0.

***Spm16e**

Hvor mye har du/dere betalt de siste 12 månedene i renovasjonsavgift?
HVIS DET IKKE BETALES SLIK AVGIFT – SKRIV 0.

***Spm16f**

Hvor mye har du/dere betalt de siste 12 månedene i feieavgift?
HVIS DET IKKE BETALES SLIK AVGIFT – SKRIV 0.

***Spm16g**

Hvor mye har du/dere betalt de siste 12 månedene i andre kommunale avgifter?
HVIS DET IKKE BETALES SLIKE AVGIFTER – SKRIV 0.

***Spm16h**

Hvor mye har du/dere betalt de siste 12 månedene i forsikringspremie for innbo?

Hvis forsikringen er gjennom fagforeningsmedlemskap, og ikke kan spesifiseres, skriv 0 her.

Hvis forsikringspremie for bolig og innbo ikke kan spesifiseres hver for seg, trykk bare <Enter> her, og før opp den samlede premien i neste spørsmål.

Spm16i

Hvor mye har du/dere betalt de siste 12 månedene i forsikringspremie for bolig?

HVIS FORSIKRINGSPREMIE FOR BOLIG OG INNBO IKKE KAN SPESIFISERES HVER FOR SEG, FØR OPP DEN SAMLEDE PREMIEN HER.

Spm16iA (kun hvis spm16h er blank)

Svar JA her hvis innboforsikringspremie er inkludert i boligforsikringspremien

Så ønsker vi å kartlegge utgifter som dere har hatt til reparasjoner og/eller vedlikehold av egen bolig, og ev uthus, garasje, tomt, vannforsyning, kloakk eller adkomstvei som hører til boligen. Vi ønsker ikke at du regner med utgifter til nybygging eller tilbygging, kjøp av tomt, eller andre større endringer knyttet til boligen.

Eksempler på slike større endringer som IKKE skal regnes med er:

1. Utskiftning av vinduer eller ytterdør
2. Ny kjøkkeninnredning
3. Installasjon av eller ombygging av bad/wc
4. Utskiftning av det elektriske anlegget
5. Bedre fyringsanlegg, oppvarming, installering av varmepumpe
6. Materialer i vegger, gulv eller tak innvendig
7. Nytt utvendig panel eller kledning
8. Isolasjon eller etterisolering av yttervegger, tak eller gulv
9. Større omlegginger/utbedringer på tomt/hage eller adkomstvei

***Spm17**

Har du/dere i løpet av de siste 12 månedene hatt utgifter til reparasjoner eller vedlikehold av egen bolig, uthus, garasje, tomt, vannforsyning, kloakk eller adkomstvei?

1. Ja
2. Nei → Spm28d

***Spm18a**

Hvor mye har du/dere betalt for håndtverkstjenester ifm reparasjoner eller vedlikehold, inkludert materialkostnader?

913

HVIS BELØPENE IKKE ER NØYAKTIG KJENT, BE OM ANSLAG

***Spm18b**

Hvor mye har du/dere betalt for materialer kjøpt for egen regning?

914

HVIS BELØPENE IKKE ER NØYAKTIG KJENT, BE OM ANSLAG

Boliger i sameie, borettslag, leieboere mv.

***Spm16h**

Hvor mye har du/dere betalt de siste 12 månedene i forsikringspremie for innbo?

Hvis forsikringen er gjennom fagforeningsmedlemskap, og ikke kan spesifiseres, skriv 0 her.

Så ønsker vi å kartlegge utgifter som dere har hatt til reparasjoner og/eller vedlikehold av egen bolig, og eventuelt uthus, garasje, tomt, vannforsyning, kloakk eller adkomstvei som hører til boligen. Vi ønsker ikke at du regner med utgifter til nybygging eller tilbygging, kjøp av tomt, eller andre større endringer knyttet til boligen.

Eksempler på slike større endringer som IKKE skal regnes med er:

1. Utskiftning av vinduer eller ytterdør
2. Ny kjøkkeninnredning
3. Installasjon av eller ombygging av bad/wc
4. Utskiftning av det elektriske anlegget
5. Bedre fyringsanlegg, oppvarming, installering av varmepumpe
6. Materialer i vegger, gulv eller tak innvendig
7. Nytt utvendig panel eller kledning
8. Isolasjon eller etterisolering av yttervegger, tak eller gulv
9. Større omlegginger/utbedringer på tomt/hage eller adkomstvei

***Spm17**

Har du/dere i løpet av de siste 12 månedene hatt utgifter til reparasjoner eller vedlikehold av egen bolig, eventuelt uthus, garasje, tomt, vannforsyning, kloakk eller adkomstvei?

1. Ja
2. Nei → Spm28d

***Spm18a**

Hvor mye har du/dere betalt for håndverkstjenester ifm reparasjoner eller vedlikehold, inkludert materialkostnader?

HVIS BELØPENE IKKE ER NØYAKTIG KJENT, BE OM ANSLAG

***Spm18b**

Hvor mye har du/dere betalt for materialer kjøpt for egen regning?

HVIS BELØPENE IKKE ER NØYAKTIG KJENT, BE OM ANSLAG

Spm25a2

Hvor mye betaler du/dere i månedlig husleie/fellesutgifter?, inkludert eventuell garasje til privat bil (tas ut).

TA IKKE MED RENTER OG AVDRAG PÅ EVT. LÅN TIL BOLIGINNSKUDD.

SKRIV 0 HVIS HUSHOLDNINGEN IKKE HAR SLIKE UTGIFTER

Spm25b1 og Spm25b2 stilles kun dersom månedlig husleie/fellesutgifter > 0

Spm25b1

Inkluderer beløpet oppvarming?

1. Ja
2. Nei

Spm25b2

Inkluderer beløpet lys?

1. Ja
2. Nei

Spm26a

Har du/dere de siste 12 månedene betalt avgifter av noe slag som ikke er inkludert i eventuell husleie, f.eks. vannavgift, avgift for snørydding o.l.? (TA IKKE MED GARASJE HER)

1. Ja
2. Nei → Spm27a

Spm26b

Hvor mye er betalt i slike avgifter i alt, siste 12 måneder?

Spm27a-28b stilles kun til leietakere

Spm27a

Har du/dere betalt premie til forsikring av innbo, vindusruter mv. i boligen de siste 12 månedene, altså siden [Dato]?

1. Ja
2. Nei → Spm28a

Spm27b

Hvor mye har du/dere betalt i slik premie i alt?

HVIS FORSIKRINGEN ER GJENNOM FAGFORENINGSMEDLEMSKAP, OG IKKE KAN SPESIFISERES, SKRIV 0 HER

Spm28a

Har du/dere bekostet eller utført vedlikeholdsarbeid, reparasjoner eller oppussing av boligen de siste 12 månedene?

1. Ja → Spm28b
2. Nei → Spm28f

Spm28b

Hvor mye har du/dere betalt for slikt vedlikeholdsarbeid i alt?

Spm28c

Hvor mange timeverk har du/dere anslagsvis utført selv? → Spm28f

Andre boligspørsmål

Stilles til alle unntatt de som leier boligen:

Spm28d

Kan du/dere anslå hvor mye du/dere ville få dersom du/dere solgte boligen nå?

HVIS IO IKKE KAN ANSLÅ NOE ELLER IKKE KAN SELGE BOLIGEN, SKRIV "VET IKKE" HER. DERSOM BOLIGEN IKKE HAR NOEN VERDI, SKRIV 0 HER.

Stilles til dem som har kode 2 og 6 i spm3:

Spm28e

Omfatter anslaget også driftsbygninger eller forretningsbygg?

1. Ja
2. Nei

Stilles til alle

Spm28f

Eier eller leier du/dere andre boliger til eget bruk? GJELDER IKKE FRITIDSBOLIG

1. Ja
2. Nei

Spm28g

Har du/dere hatt utgifter til flytting/lagring av flyttelass siste 12 måneder?

1. Ja
2. Nei -> Spm29a

Spm28h

Hvor mye har du/dere betalt for flytting/lagring av flyttelass siste 12 måneder?

Fri bolig og strøm

***Spm29a**

Ble du/dere ved siste skattelikning inntektsliknet av fri bolig?

1. Ja
2. Nei → Spm29b

***Spm29a2**

Hva ble verdien av fri bolig satt til?

HER MENES BRUTTO ÅRLIG HUSLEIEVERDI.

***Spm29b**

Ble du/dere ved siste skattelikning inntektsliknet av fri strøm og brensel?

1. Ja
2. Nei → Spm30a

***Spm29b2**

Hva ble verdien av fri strøm og brensel satt til?

Fritidsbolig(er)

FritidsbN

Eier eller har du/dere andel i, eller disponerte du/dere, en eller flere fritidsboliger i **Norge** siste 12 måneder?

Ta ikke med langtidsleid fritidsbolig. DET ER MULIG Å GI FLERE SVAR ALTERNATIVER HER

1. Eier/har andel i → Spm32c
2. Disponert → Spm32c
3. Nei → Spm37a

Spm32c

Hvor mye har du/dere betalt de siste 12 månedene i festeavgift på fritidsbolig?

ER DET IKKE BETALT FESTEAVGIFT – SKRIV 0.

Spm32g2

Hvor mye har du/dere betalt de siste 12 månedene i eiendomsskatt?
HVIS DET IKKE BETALES SLIK AVGIFT – SKRIV 0.

KomAvg

Vi ønsker å vite hvor mye du/dere betaler i vann-, kloakk-, feie- og renovasjonsavgift og eventuelle andre kommunale avgifter for fritidsbolig.

Kan disse oppgis hver for seg, eller betales avgiftene uspesifisert under ett?

DERSOM HUSHOLDNINGEN IKKE BETALER KOMMUNALE AVGIFTER PÅ FRITIDSBOLIG,
SVAR 1 HER OG SETT 0 PÅ DE PÅFØLGENDE SPØRSMÅLENE OM HVOR MYE SOM ER BETALT
I KOMMUNALE AVGIFTER.

1. Kan oppgis hver for seg → Spm32d1
2. Betales samlet, kan ikke spesifiseres

SamlAvgB

Hvor mye har du/dere betalt i samlede avgifter de siste 12 månedene?
ANGI HVILKE AVGIFTER DET GJELDER I NESTE SPØRSMÅL

SamlAvgS → Spm32h

Hvilke typer avgifter inngår i dette beløpet?

2. Renovasjonsavgift
3. Feieavgift
5. Vannavgift
6. Kloakkavgift
8. Andre kommunale avgifter

Spm32d1

Hvor mye har du/dere betalt de siste 12 månedene i vannavgift?
HVIS DET IKKE BETALES SLIK AVGIFT – SKRIV 0.

Spm32d2

Hvor mye har du/dere betalt de siste 12 månedene i kloakkavgift?
HVIS DET IKKE BETALES SLIK AVGIFT – SKRIV 0.

Spm32e

Hvor mye har du/dere betalt de siste 12 månedene i renovasjonsavgift?
HVIS DET IKKE BETALES SLIK AVGIFT – SKRIV 0.

Spm32f

Hvor mye har du/dere betalt de siste 12 månedene i feieavgift?
HVIS DET IKKE BETALES SLIK AVGIFT – SKRIV 0.

Spm32g

Hvor mye har du/dere betalt de siste 12 månedene i andre kommunale avgifter?
HVIS DET IKKE BETALES SLIKE AVGIFTER – SKRIV 0.

Spm32h

Hvor mye har du/dere betalt de siste 12 månedene i forsikringspremie for innbo
i fritidsbolig?

HVIS FORSIKRINGSPREMIE FOR FRITIDSBOLIG OG INNBO IKKE KAN SPESIFISERES HVER
FOR SEG, TRYKK BARE <ENTER> HER, OG FØR OPP DEN SAMLEDE PREMIEN I NESTE
SPØRSMÅL.

Spm32i

Hvor mye har du/dere betalt de siste 12 månedene i forsikringspremie for fritidsbolig?

HVIS FORSIKRINGSPREMIE FOR FRITIDSBOLIG OG INNBO IKKE KAN SPESIFISERES HVER FOR SEG, FØR OPP DEN SAMLEDE PREMIEN HER.

Spm32j (kun hvis blank i 32h)

Er innboforsikringspremien inkludert i forsikringspremien for fritidsboligen?

1. Ja
2. Nei

Så ønsker vi å kartlegge utgifter som dere har hatt til reparasjoner og/eller vedlikehold av fritidsbolig, og ev uthus, garasje tomt, vannforsyning, kloakk eller adkomstvei som hører til fritidsboligen. Vi ønsker ikke at du regner med utgifter til nybygging eller tilbygging, kjøp av tomt, eller andre større endringer knyttet til fritidsboligen.

Eksempler på slike større endringer som IKKE skal regnes med er:

1. Utskiftning av vinduer eller ytterdør
2. Ny kjøkkeninnredning
3. Installasjon av eller ombygging av bad/wc
4. Utskiftning av det elektriske anlegget
5. Bedre fyringsanlegg, oppvarming, installering av varmepumpe
6. Materialer i vegger, gulv eller tak innvendig
7. Nytt utvendig panel eller kledning
8. Isolasjon eller etterisolering av yttervegger, tak eller gulv
9. Større omlegginger/utbedringer på tomt/hage eller adkomstvei

***Spm33**

Har du/dere i løpet av de siste 12 månedene hatt utgifter til reparasjoner eller vedlikehold av fritidsbolig, uthus, garasje, tomt, vannforsyning, kloakk eller adkomstvei?

1. Ja
2. Nei → Spm28d

***Spm34a**

Hvor mye har du/dere betalt for håndtverkstjenester ifm reparasjoner eller vedlikehold, inkludert materialkostnader?

916

HVIS BELØPENE IKKE ER NØYAKTIG KJENT, BE OM ANSLAG

***Spm34b**

Hvor mye har du/dere betalt for materialer kjøpt for egen regning?

917

HVIS BELØPENE IKKE ER NØYAKTIG KJENT, BE OM ANSLAG

***Spm37a**

Har du/dere leid hytte, hus eller annen fritidsbolig, på langtidsleie i **Norge** til opphold i ferier de siste 12 månedene, altså siden [Dato] Ta ikke med pakketurer her.

1. Ja
2. Nei → FritidsbUtl

Spm37b

Hvor mye har din husholdning betalt samlet i leie siste 12 måneder, altså siden [Dato]?

FritidsbUtl

Så noen spørsmål om fritidsbolig i **utlandet**.

Eier du/dere fritidsbolig i utlandet f. eks hytte, landsted, eller har dere andel i en eller flere fritidsboliger i **utlandet**?

1. Ja
2. Nei → FritidsbUtd

FritidsbUtd

Hvor mye har din husholdning betalt samlet i felleskostnader til eid/andel i fritidsbolig i **utlandet** siste 12 måneder? 491

FritidsbUtdc

Hvor mye har din husholdning betalt samlet i andre utgifter på eid/andel i fritidsbolig i **utlandet** siste 12 måneder?

(Kommunale avgifter, vedlikehold, strøm, etc) 492

Ta ikke med utgifter til bygging.

HVIS IKKE NOE, SKRIV 0!

***FritidsbUtd**

Har du/dere leid hytte, hus eller annen fritidsbolig, på langtidsleie i **utlandet** til opphold i ferier de siste 12 månedene, altså siden [Dato] Ta ikke med pakketurer her.

1. Ja
2. Nei → SepRegn

FritidsbUtle

Hvor mye har din husholdning betalt samlet i leie for fritidsbolig, på langtidsleie i **utlandet** siste 12 måneder, altså siden [Dato]?

493

Lys og brensel knyttet til boligen***SepRegn**

Så noen spørsmål om utgifter til lys og brensel de siste 12 månedene, altså siden [Dato] i fjor. Ta med utgifter til bolig, garasje mv. Lys- og brenselsutgifter til driftsbygninger skal ikke tas med. Lys- og brenselsutgifter til fritidsbolig tas ikke med her.

SepRegn

Har du/dere fått separate regninger for nettleie og forbruk av elektrisitet?

1. Ja → NettLeie
2. Nei → Elektri

Spm38**NettLeie**

Hvor store utbetalinger har du/dere hatt de siste 12 månedene til nettleie?

Elektri

Hvor store utbetalinger har dere hatt de siste 12 månedene til elektrisitet? → *Spm39Elektrisitet*
HVIS ELEKTRISITET LIGGER INNE I HUSLEIEN OG IKKE KAN SPESIFISERES, TAST 0 HER

Olje

Hvor store utbetalinger har dere hatt de siste 12 månedene til fyringsolje? → *Spm39Olje*

Parafin

Hvor store utbetalinger har dere hatt de siste 12 månedene til parafin? → *Spm39Parafin*

Gass

Hvor store utbetalinger har dere hatt de siste 12 månedene til gass? → *Spm39Gass*

Pellets

Hvor store utbetalinger har dere hatt de siste 12 månedene til pellets? → *Spm39Pellets*

Ved

Hvor store utbetalinger har dere hatt de siste 12 månedene til ved? → *VedEnhet_a*

Andre

Hvor store utbetalinger har dere hatt til andre typer brensel de siste 12 månedene? → *Spm39b*

Spm39

Elektrisitet

Hvor store mengder er brukt de siste 12 måneder av elektrisitet? → *Spm38 olje*
OPPGIS I KWH 991

Olje

Hvor store mengder er anskaffet de siste 12 måneder av fyringsolje? → *Spm38 Parafin*
OPPGIS I LITER

Parafin

Hvor store mengder er anskaffet de siste 12 måneder av parafin? → *Spm38 Gass*
OPPGIS I LITER

Gass

Hvor store mengder er anskaffet de siste 12 måneder av gass? → *Spm38 Ved*
OPPGIS I KILO 992

Pellets

Hvor store mengder er anskaffet de siste 12 måneder av pellets? → *Spm38 Andre*
OPPGIS I KILO 993

Spm39b

Hvilke typer brensel gjelder dette?

Har

Har du/dere fått eller hugget ved selv de siste 12 månedene?

1. Ja, → *VedEnhet_b*
2. Nei → *Spm40a*

VedEnhet_a

Vi vil gjerne vite mengde ved som er kjøpt de siste 12 månedene? Er det greiest for deg å oppgi dette i favner, sekker eller vedstabel?

1. FAVNER → Antall (1 FAVN = 2M x 2M x 60CM = 2,4 KUBIKKMETER)
2. SEKKER → Sekk
3. VEDSTABEL → StabBred

VedEnhet_b

Vi vil gjerne vite mengde ved som dere hat fått eller hugget selv de siste 12 månedene? Er det greiest for deg å oppgi dette i sekker eller favner?

1. FAVNER → Antall (1 FAVN = 2M x 2M x 60CM = 2,4 KUBIKKMETER)
2. SEKKER → Sekk
3. VEDSTABEL → StabBred

Sekk

Er det 100 liter, 80 liter, 60 liter eller 40 liter sekker eller storsekk (1000 eller 1500 liter)?

DERSOM SEKKENE ER KJØPT PÅ BENSINSTASJON, ER DET SNAKK OM 40 LITERS SEKKER.
DERSOM SEKKENE ER KJØPT FRA EN BONDE ELLER VEDFORHANDLER, ER VANLIG
SEKKESTØRRELSE 60 TIL 80 LITER, ELLER STORSEKK (1000 ELLER 1500 LITER)

1. 100 liter
2. 80 liter
3. 60 liter
4. 40 liter
5. 1000 liter
- * 6. 1500 liter

*(NB!!#Omregnes til liter på samme måte for storsekk#) merknad til progr.

Antall

Hvor mange [Favner/sekker] ved er kjøpt de siste 12 månedene?

1 FAVN = 2M x 2M x 60CM = 2,4 KUBIKKMETER ELLER 24 SEKKER PÅ 1000 LITER

StabBred

Hvor bred var vedstabelen som ble kjøpt? VEDSTABELENS BREDDE I CM

StabHøy

Hvor høy var vedstabelen som ble kjøpt? VEDSTABELENS HØYDE I CM

StabLeng

Hvor lange var vedkubbene som ble kjøpt? VEDKUBBENES LENGDE I CM

Lys og brensel knyttet til fritidsbolig i Norge

Stilles bare til de som svarte 1 eller 2 på **FritidsbN** andre går til *Spm40a*

*SepRegnFritidsb

Så noen spørsmål om utgifter til lys og brensel til fritidsbolig de siste 12 månedene, altså siden [Dato] i fjor.
Lys- og brenselutgifter til driftsbygninger skal ikke tas med.

SepRegn

Har du/dere fått separate regninger for nettleie og forbruk av elektrisitet?

1. Ja → *NettleieFritidsb*
2. Nei → *ElektriFritidsb*

Spm38Fritidsb

NettleieFritidsb

Hvor store utbetalinger har du/dere hatt de siste 12 månedene til nettleie?

962

ElektriFritidsb

Hvor store utbetalinger har dere hatt de siste 12 månedene til elektrisitet? → *Spm39ElektrisitetFritidsb* 963

HVIS ELEKTRISITET LIGGER INNE I HUSLEIEN OG IKKE KAN SPESIFISERES, TAST 0 HER

OljeFritidsb

Hvor store utbetalinger har dere hatt de siste 12 månedene til fyringsolje? → Spm39*OljeFritidsb* 964

ParafinFritidsb

Hvor store utbetalinger har dere hatt de siste 12 månedene til parafin? → Spm39*ParafinFritidsb* 965

GassFritidsb

Hvor store utbetalinger har dere hatt de siste 12 månedene til gass? → Spm39*GassFritidsb* 966

PelletsFritidsb

Hvor store utbetalinger har dere hatt de siste 12 månedene til pellets? → Spm39*PelletsFritidsb* 967

VedFritidsb

Hvor store utbetalinger har dere hatt de siste 12 månedene til ved? → VedEnhet_a*Fritidsb* 973

AndreFritidsb

Hvor store utbetalinger har dere hatt til andre typer brensel de siste 12 månedene? → Spm39b*Fritidsb* 974

Spm39Fritidsb

ElektrisitetFritidsb

Hvor store mengder er brukt de siste 12 måneder av elektrisitet? → Spm38 *oljeFritidsb*
OPPGIS I KWH 975

OljeFritidsb

Hvor store mengder er anskaffet de siste 12 måneder av fyringsolje? → Spm38 *ParafinFritidsb*
OPPGIS I LITER 976

ParafinFritidsb

Hvor store mengder er anskaffet de siste 12 måneder av parafin? → Spm38 *GassFritidsb*
OPPGIS I LITER 977

GassFritidsb

Hvor store mengder er anskaffet de siste 12 måneder av gass? → Spm38 *VedFritidsb*
OPPGIS I KILO 978

PelletsFritidsb

Hvor store mengder er anskaffet de siste 12 måneder av pellets? → Spm38 *AndreFritidsb*
OPPGIS I KILO 979

Spm39b Fritidsb

Hvilke typer brensel gjelder dette?

Har

Har du/dere fått eller hugget ved selv de siste 12 månedene?

1. Ja, → VedEnhet_b
2. Nei → Spm40a

VedEnhet_a Fritidsb

Vi vil gjerne vite mengde ved som er kjøpt de siste 12 månedene? Er det greiest for deg å oppgi dette i favner, sekker eller vedstabel?

1. FAVNER → Antall (1 FAVN = 2M x 2M x 60CM = 2,4 KUBIKKMETER) 984
2. SEKKER → Sekk
3. VEDSTABEL → StabBred

VedEnhet_b Fritidsb

Vi vil gjerne vite mengde ved som dere hat fått eller hugget selv de siste 12 månedene? Er det greiest for deg å oppgi dette i sekker eller favner?

1. FAVNER → Antall (1 FAVN = 2M x 2M x 60CM = 2,4 KUBIKKMETER)
2. SEKKER → Sekk
3. VEDSTABEL → StabBred

Sekk Fritidsb

Er det 100 liter, 80 liter, 60 liter eller 40 liter sekker eller storsekk (1000 eller 1500 liter)?

DERSOM SEKKENE ER KJØPT PÅ BENSINSTASJON, ER DET SNAKK OM 40 LITERS SEKKER.
DERSOM SEKKENE ER KJØPT FRA EN BONDE ELLER VEDFORHANDLER, ER VANLIG
SEKKESTØRRELSE 60 TIL 80 LITER, ELLER STORSEKK (1000 ELLER 1500 LITER)

1. 100 liter
2. 80 liter
3. 60 liter
4. 40 liter
5. 1000 liter
- * 6. 1500 liter

*(NB!!#Omregnes til liter på samme måte for storsekk#) merknad til progr.

Antall Fritidsb

Hvor mange [Favner/sekker] ved er kjøpt de siste 12 månedene?

1 FAVN = 2M x 2M x 60CM = 2,4 KUBIKKMETER ELLER 24 SEKKER PÅ 1000 LITER

StabBred Fritidsb

Hvor bred var vedstabelen som ble kjøpt? VEDSTABELENS BREDDE I CM

StabHøy Fritidsb

Hvor høy var vedstabelen som ble kjøpt? VEDSTABELENS HØYDE I CM

StabLeng Fritidsb

Hvor lange var vedkubbene som ble kjøpt? VEDKUBBENES LENGDE I CM

Vi har spørsmål om ildstedstype/ mulighet for vedfyring i fritidsboligen

VedFr1 #Stilles til de som har svar ja på spm

Har DU/DERE fyrst med ved i fritidsbolig i løpet av siste 12 mnd?

JA/NEI

Hvis VedFr1= Nei → FERDIG MED ENERGITILLEGGET

Hvis VedFr1= Ja

VedFr2

Fyrte DU/DERE mest i:

1. Åpen peis
2. Lukket ildsted, INKL LUKKET PEIS, PEISOVN, VEDOVN ELLER ANNEN OVN FOR FAST BRENSSEL

Hvis VedFr2 ≠ 1 (ikke åpen peis)

Tror du ildstedet er mer enn 10 år gammelt?

JA/NEI

Biler

*Spm40a

Så noen spørsmål om bilhold.

Eier du/dere privat bil? Bil som brukes bare i næringsdrift og tjenestebil som disponeres til privat kjøring, tas ikke med.

BILER SOM HUSHOLDNINGEN BRUKER, MEN HVOR INGEN I HUSHOLDNINGEN ER REGISTRERT SOM EIER, TAS IKKE MED

1. Ja
2. Nei → Spm41a

Spm40_1

Hvor mange biler eier du/dere?

HVIS DEN DU INTERVJUER ER USIKKER, SÅ ANSLÅ ET ANTALL

Spørsmålene nedenfor gjentas for det antall biler husholdningen oppgir:

Så noen spørsmål om denne/disse bilen(e). La oss begynne med den første bilen.

HVILKEN BIL SOM NEVNES FØRST ELLER SIST HAR IKKE NOE Å SI

Spm40

Er den kjøpt eller mottatt i løpet av de siste 12 månedene, altså etter [Dato] i fjor?

1. Ja
2. Nei → Spør neste bil

Spm40e2

Kjøpte eller mottok du bilen ny eller brukt?

1. Ny
2. Brukt

*Spm40g

Hva kostet eller ville det ha kostet å kjøpe bilen?

Ta med registreringsavgift.

BELØPET SOM BLE /VILLE BLITT BETALT FOR BILEN FØRES HER

Spm41a

Har du/dere solgt eller byttet inn bil i løpet av de siste 12 månedene?

BIL SOM BARE BLE BRUKT I NÆRINGSDRIFT TAS IKKE MED

1. JA, SOLGT
2. JA, BYTTET INN
3. JA, BÅDE SOLGT OG BYTTET INN
4. NEI → Spm42a

Spm41b

Hvor mange biler har du/dere solgt/byttet inn?

Spm41c [Bil 1-7]

Hva ble denne bilen solgt for eller verdsatt til ved innbytte?

Gjentas inntil 7 ganger

***Spm42a**

Disponerer du/dere tjenestebil til privat kjøring?

1. Ja
2. Nei → Spm43

***Spm42b**

Hvor mange kilometer ble tjenestebilen brukt til privat kjøring de siste 12 månedene?
BE OM OMTRENTLIG ANSLAG HVIS LENGDEN IKKE ER NØYAKTIG KJENT.

Større gjenstander***Spm43**

Så følger spørsmål om noen større gjenstander. Dersom dere eier flere av samme gjenstand skal alle tas med. Eventuelle gjenstander i fritidshus tas også med.

*[ting] = Campingvogn, [motorsykkel eller scooter/ snøscooter], [motorbåt, seilbåt eller båtmotor over 10 hk], [datamaskin helt eller delvis til privat bruk], nettbrett, fjernsyn, dvd-spiller, videokamera, mobiltelefon, fotoutstyr**

***GJELDER FOTOUTSTYR AV ALLE SLAG: FILMOPPTAKER, FREMVISER, FOTOGRAFIAPPARAT, FREMKALLINGS- OG KOPIERINGSUTSTYR**

Eier husholdningen [ting] ?

1. Ja
2. Nei → Spm43 gjentas for neste [ting]

Spm43a

Er den/det kjøpt eller mottatt etter [dato] i fjor?

1. Ja
2. Nei

Spm 43b og 43c stilles ikke dersom [ting] ikke er kjøpt eller mottatt siste 12 måneder

Spm43b

Kjøpte eller mottok du/dere denne [ting] ny eller brukt?

1. Ny
2. Brukt

Spm43c

Hva betalte du/dere eller hva tror du/dere det ville ha kostet å kjøpe denne [ting]?

Når man er ferdig med spm43c, gjentas spm43 for samme type[ting] på følgende måte:

Eier husholdningen flere [ting]?

1. Ja
2. Nei osv.

Spørsmålene 43-43c kan gjentas opptil 10 ganger for samme type [ting].

Tilsvarende på spm44 og spm45.

***Spm44**

[ting] = Vaskemaskin, kombinert kjøle-/ fryseskap, separat kjøleskap, fryseskap eller fryseboks, komfyr, tørketrommel/ tørkeskap, oppvaskmaskin

Eier husholdningen [ting] ?

1. Ja
2. Nei → Spm44 gjentas for neste [ting]

Spm44a

Er den/det kjøpt eller mottatt etter [dato] i fjor?

1. Ja
2. Nei

Spm44b og 44c stilles ikke dersom [ting] ikke er kjøpt eller mottatt siste 12 måneder

Spm44b

Kjøpte eller mottok du/dere denne [ting] ny eller brukt?

1. Ny
2. Brukt

Spm44c

Hva betalte du/dere eller hva tror du/dere det ville ha kostet å kjøpe denne [ting]?

Spm45

Så noen spørsmål som bare gjelder anskaffelser i løpet av de siste 12 månedene, altså etter [Dato] i fjor.

*[ting] = Moped, sykkel, [robåt, kajakk, kano eller påhengsmotor under 10 hk], [piano, flygel eller orgel], støvsuger, bilstereo eller bilradio, andre radioapparater og/eller musikkanlegg av noe slag?**

**PLATESPILLER, CD-SPILLER, MP3-SPILLER/ IPOD, KASSETTSPILLER, HØYTTALER EL. MUSIKKANLEGG SOM ER KJØPT SAMLET, OG TIL EN SAMLET PRIS, REGNES SOM EN GJENSTAND*

Har du/dere i løpet av de siste 12 månedene kjøpt eller mottatt [ting] ?

1. Ja
2. Nei → Spm45 gjentas for neste [ting]

Spm45-1

Kjøpte eller mottok du/dere denne [ting] ny eller brukt?

1. Ny
2. Brukt

RadioSp

(Spm. kommer dersom man har anskaffet andre radioapparater og/eller musikkanlegg av noe slag)

Hva slags utstyr er anskaffet?

1. ET HELT MUSIKKANLEGG/SURROUND ANLEGG
2. RADIO
3. PLATESPILLER, CD-SPILLER, MP3 SPILLER / IPOD
5. HØYTTALERE

Spm45b

Hva betalte du/dere eller hva tror du/dere det ville ha kostet å kjøpe denne [ting]?

***Spm46a**

Så noen spørsmål om eventuelle salg du/dere har gjort i løpet av de siste 12 månedene, altså etter [dato] i fjor.

[ting] = Campingvogn, motorsykkel eller scooter/ snøscooter, [motorbåt, seilbåt eller båtmotor med 10 hestekrefter eller mer]

Har du/dere i løpet av de siste 12 månedene solgt eller byttet inn [ting]?

1. Ja
2. Nei → Spm46a gjentas for neste [ting]

***Spm46b**

Hva ble den solgt for, eller hva ble verdien satt til ved innbytte?

***Spm47a**

Vi har også noen spørsmål om møbler, gulvtepper o.l som er anskaffet i løpet av de siste 12 månedene, altså etter [Dato] i fjor.

[ting] = Møbler til oppholdsrom, møbler til soverom, møbler til kjøkken, hage, veranda(f eks kjøkkenbord, hagestoler, parasoll?) , møbler til fritidshus, gulvtepper, malerier eller grafikk som enkeltvis kostet minst 1000 kroner(inkludert ramme).*

***EVENTUELL SOVESOFA SKAL VÆRE MED HER**

Har du/dere i løpet av de siste 12 månedene kjøpt [ting] ?

1. Ja.
2. Nei → Spm47a gjentas for neste [ting]

Spm47b

Hva kostet disse i alt?

Spm47

Har du/dere etter [dato] i fjor mottatt møbler, gulvtepper, malerier eller grafikk som gave, arv eller gevinst?

1. Ja
2. Nei → Anskaff

Spm47b2

Hva slags ting har du/dere mottatt?

1. Møbler til oppholdsrom
2. Møbler til soverom
3. Møbler til kjøkken, hage, veranda
4. Møbler til fritidshus
5. Gulvtepper
6. Malerier eller grafikk, med verdi 1000 kroner og over

Spm47v

Hvilken verdi ville disse [ting] anslagsvis hatt ved kjøp?

Klær

***Anskaff** (spm48 i instruksen)

Så noen spørsmål om klær til personer 14 år eller eldre

[klær]=yttertøy laget av stoff, f eks: allværsjakker eller andre jakker, frakker, kapper (ikke regntøy), klær laget av skinn og lær, dresser eller bunader (for kvinner: drakter, dresser, bunader), dressjakker, blazere, vester (for kvinner: kjoler)

Har [Navn] etter [Dato] kjøpt eller mottatt [Klær]?

1. Ja
2. Nei → Anskaff gjentas for alle typer klær

Verdi

Hva var samlet verdi av dette?

Pakketurer

*Spm50

Så har vi noen spørsmål om pakketurer.

Har du/dere fått som gave eller gevinst eller hatt utgifter til pakketurer, cruise eller gruppereiser etter [dato] i fjor?

1. Ja
2. Nei → SpmFly01

*Spm51a

Hva var verdien av eller hvor mye har du/dere betalt i alt for, pakketurer, cruise eller gruppereiser som fant sted i **utlandet**? 825

HVIS IKKE NOE, SKRIV 0!

KOST OG DRIKKEVARER SOM IKKE ER INKLUDERT I PAKKEN, SKAL IKKE REGNES MED.

*Spm51b

Hva var verdien av eller hvor mye har du/dere betalt i alt for, pakketurer, cruise eller gruppereiser som fant sted **innenlands**? 824

HVIS IKKE NOE, SKRIV 0!

Spm51c

Hvor mye av utgiftene til pakketuren(e) ble betalt til utlandet? 943
[beløp]

Spm51d

Hvor mye av utgiftene til pakketuren(e) som ble betalt til utlandet ble kjøpt via internett? 944
[beløp]

Flyreiser

SpmFly01

Så har vi noen spørsmål om flybilletter.

Har du/dere hatt utgifter til flybilletter etter [dato] i fjor? Flybilletter som er inkludert i pakketurer, cruise eller gruppereiser skal ikke tas med her.

1. Ja
2. Nei → SpmBåt01

SpmFly02

Hvor mye har du/dere betalt i alt for flybilletter for reiser som fant sted **til/fra utlandet**? 670

SpmFly03

Hvor mye har du/dere betalt i alt for flybilletter for reiser som fant sted **i Norge**? 987

SpmFly04

Hvor mye av utgiftene til flybilletten (e) ble betalt til utlandet? 945
[beløp]

SpmFly05

Hvor mye av utgiftene til flybilletten(e) som ble betalt til utlandet ble kjøpt via internett?
[beløp] 946

Båtreiser**SpmBåt01**

Så har vi noen spørsmål om båtbilletter.

Har du/dere hatt utgifter til båtbilletter etter [dato] i fjor? Båtbilletter som er inkludert i pakketurer, cruise eller gruppereiser skal ikke tas med her.

1. Ja
2. Nei → Spm54a

SpmBåt02

Hvor mye har du/dere betalt i alt for båtbilletter som fant sted **til/fra utlandet**? 669

SpmBåt03

Hvor mye har du/dere betalt i alt for båtbilletter som fant sted **i Norge**? 989

SpmBåt04

Hvor mye av utgiftene til båtbilletten (e) ble betalt til utlandet?
[beløp] 947

SpmBåt05

Hvor mye av utgiftene til båtbilletten(e) som ble betalt til utlandet ble kjøpt via internett?
[beløp] 948

Andre ytelser***Spm54a**

Vi har også noen spørsmål om mottak av andre ytelser.

Har du/dere de siste 12 månedene, altså etter [dato] i fjor, fått fri reise til og fra arbeidssted?

FRI REISE TIL OG FRA JOBB SOM ER SKATTEPLIKTIGE SKAL REGNES MED. TJENESTEREISE
SKAL IKKE TAS MED. DET SAMME GJELDER FOR HELIKOPTERTRANSPORT TIL F.EKS
OLJEPLATTFORM .

1. Ja
2. Nei → Spm54b

Spm54aVrd

Hva var verdien av frie arbeidsreiser, regnet etter rutetakst?

Spm54aSps

(Stilles dersom verdien av reisen i spm54aVrd er over kr. 10 000,-)

Spesifiser type fri arbeidsreise.

Spm54b

Har du/dere de siste 12 månedene, altså etter [dato] i fjor, fått andre frie reiser medregnet evt. opphold gjennom jobben? Bonusreiser opptjent gjennom jobben regnes også med her. Det samme gjør gratis reise sammen med en annen som er på tjenestereise eller bonusreise.

FRIE REISER SOM ER SKATTEPLIKTIGE SKAL REGNES MED. TJENESTEREISE SKAL IKKE TAS MED.

1. Ja
2. Nei → Spm57(hvis barn) / Spm59

Spm54bVrd

Hva var verdien av frie reiser, medregnet eventuelt opphold?

Spm54bSps

(Stilles dersom verdien av reisen i spm54bVrd er over kr. 10 000,-)

Spesifiser type fri arbeidsreise

Tilsyn av barn***Spm57**

[barn X] = barn 1, barn 2, barn 3,..., barn N

[barnepass] = Slektninger, hushjelp/praktikant, dagmamma, barnepark, åpen barnehage, familiebarnehage, barnehage(> 6 timer åpent), barnehage(< 6 timer åpent), skolefritidsordning/heldagsskole

Så kommer noen spørsmål om utgifter til barnetilsyn for barn under 11 år.

Har barnet deres/ditt regelmessig tilsyn av andre enn foreldre/foresatte? Regn også med fritidsordninger på skolen, heldagsskole e.l.

1. Ja
2. Nei → Spm59

Spørsmålet stilles for hvert barn i husholdningen under 11 år:

HarNoen[1-10]

Har noen passet [barn X]?

Spørsmålene gjentas for hvert barn som har regelmessig tilsyn av andre enn foreldre/foresatte:

***Barnet[1-6]**

Har [barn x] blitt passet av [barnepass]?

Utg[barnepass]

Hvor store utgifter hadde du/dere siste måned til [barnepass]

HVIS UTGIFTEN TIL BARNEPASS BETALES KVARTALSVIS ELLER HALVÅRLIG EL. MÅ UTGIFTEN REGNES OM TIL MÅNEDLIG (UTGIFT), OG SKRIVES INN HER.

HADDE HUSHOLDNINGEN INGEN UTGIFTER, SKRIV 0.

OffPri[barnepass]

Er [barnepass] offentlig eller privat?

Skolepenger

*Spm59

Så går vi over til noen spørsmål om skolepenger

Har du/dere i løpet av de siste 12 månedene betalt skolepenger for noen i husholdningen?

SKOLEPENGES SKAL OPPGIS SAMLET FOR ALLE I HUSHOLDNINGEN SOM HAR SLIKE.

UTGIFTER TIL VOKSENOPPLÆRING, FRIUNDERVISNING MV. SKAL OGSÅ TAS MED.

UTGIFTER TIL KOST, LOSJI, OG SKOLEMATERIELL HOLDES UTENFOR.

1. Ja
2. Nei → SpmInnt

*Spm60

For hvem i husholdningen har dere betalt skolepenger?

KRYSS AV FOR ALLE NEDENFOR

Kommer opp liste over husholdningen

Spørsmålene nedenfor stilles til alle som det betales skolepenger for:

Spm61a

Går [Navn] på....

1. grunnskole
2. på videregående skole, eller på
3. universitet eller høgskole
4. annet, SPESIFISER

Hvis svaralternativ 4 over:

Spm61SPS

SPESIFISER HVA SLAGS SKOLETYPE DET ER BETALT SKOLEPENGES TIL. ?

Spm61b

Hvor mye har du/dere betalt i skolepenger for [Navn] de siste 12 månedene?

Inntektskilde

SpmInnt

Hva er husholdningens viktigste kilde til inntekt? Er det lønnsinntekt, inntekt fra selvstendig virksomhet, kapitalinntekt, pensjon eller trygd, arbeidsledighetstrygd eller andre inntektskilder som sosialhjelp mv. ?

1. Lønnsinntekt
2. Inntekt fra selvstendig virksomhet
3. Kapitalinntekter (renter, aksjeinntekter og inntekter fra utleie av eiendom)
4. Pensjon eller trygd (folketrygd, avtalefestet pensjon, tjenestepensjoner o.l)
5. Arbeidsledighetstrygd
6. Andre inntektskilder (eks. sosialhjelp / kvalifiseringsstønad / introduksjonsstønad, studiestøtte, barnetrygd / kontantstøtte)

Livsforsikring og pensjonsforsikring

Spm70

Så skal vi over på noen spørsmål om livsforsikring og pensjonsforsikring

Har du/dere i løpet av de siste 12 månedene betalt premie for livsforsikring og/eller pensjonsforsikring?

FORSIKRINGER SOM ER BETALT GJENNOM MEDLEMSKAP I FAGFORENINGER, OG SOM IKKE KAN SPESIFISERES, SKAL IKKE VÆRE MED.

1. Ja
2. Nei → NyForAEndr

Spm71

Hvor mye har du/dere betalt i slik premie de siste 12 månedene?

Tilleggsskjema om energibruk i husholdningen (ny plassering)

Vi ønsker å stille dere noen spørsmål om energibruk og oppvarmingsutstyr. Dataene skal benyttes i analyse og statistikk for energibruk og oppvarmingsutstyr i husholdninger.

Spørsmålene skal kun besvares for den "faste boligen", med unntak av spørsmålene som kommer til sist som gjelder energibruk i fritidshus. Skal gjelde for samme bolig som hovedbolig i FBU

Vi har først noen spørsmål om oppvarmingsutstyr i boligen.

1) Har du/dere elektriske ovner i boligen?

Som elektrisk ovn regnes panelovner, flyttbar elektrisk oljefyllt ovn, vifteovn, stråleovn, varmelister

1. Ja _ 2. Nei _

Hvis ja: **Hvor mange elektriske ovner har dere i boligen?**

(antall oppgis)

Gjelder ovner som er i bruk, Ikke ovner som ikke er montert eller som aldri brukes

2) Har dere elektrisk gulvvarme eller takvarme i boligen?

For eksempel varmekabler, ESWA eller varmemefolie

1. Ja__ 2. Nei__

Hvis Ja. Hvor mange rom er oppvarmet med elektrisk gulv- eller takvarme?

Inkluder alle rom, også bad og gang. Ved åpne løsninger, der det for eksempel kun er en skillevegg eller lignende mellom kjøkken og stue, regnes dette som to rom. Hvis det ikke er noen form for skille regnes det som ett rom.

(antall oppgis)

3) Har du/dere kombinert ovn i boligen der en kan bruke enten ved og olje eller ved og parafin?

1. Ja 2. Nei

Hvor mange slike kombinerte ovner har dere?

(Antall oppgis)

4) Har dere ovn for olje eller parafin i boligen?

Ikke oljefylte elektriske ovner. Kombinerte ovner som er tatt med under spm 3 skal ikke inkluderes her.

1. Ja_ 2. Nei

Hvis ja: Hvor mange ovner for olje eller parafin har dere?

(antall oppgis)

5) Har dere åpen peis for ved i boligen?

Hvis peisen er lukket med glassdører eller lignende, registreres den under "lukket ovn" i neste spørsmål.

1. Ja_ 2. Nei

Hvis ja: Hvor mange åpne peiser har dere?

(antall oppgis)

6) Har dere lukket ovn for ved i boligen?

Lukket ovn kan være peis med lukkbar innsats, peis med glassdør, vedovn, kakkelovn, vedfyrt sentralfyr eller lignende

1. Ja__ 2. Nei__

Hvis ja Hvor mange lukkede ildsteder (antall oppgis)

(antall oppgis)

Er det lukkede ildstedet fra... (**Hvis flere enn ett ildsted, spør: Er ildstedet som brukes mest fra...**)

1. før 1940,
2. perioden 1940-1989,
3. perioden 1990-1997,
4. 1998 eller senere

Hvis det er satt inn ny peisinnsats, er det året denne innsatsen er montert det spørres etter.

5+6b) Om IO svarer JA på både sp.mål 5 og 6, at de har både lukket ovn og peis:

Fyrer DU/DERE mest i:

1. Åpen peis
2. Lukket ildsted

7) Har dere pelletsovn i boligen?

1. Ja __ 2. Nei

Hvis ja: Hvor mange pelletsovner har dere?

(antall oppgis)

8) Har dere gassovn eller gasspeis i boligen?

1. Ja_ 2. Nei

Hvis ja: Hvor mange gassovner eller gasspeiser har dere?

(antall oppgis)

9) Har dere luft til luft varmepumpe i boligen?

1. Ja_ 2. Nei

Hvis ja: Hvor mange luft til luft varmepumper har dere?

(Antall oppgis)

10) Har dere annen type varmepumpe (basert på berg, vann, jord, ventilasjonsluft eller annet) i boligen?

1. Ja_ 2. Nei

Gjelder ikke luft til luft varmepumpe

Hvis annen type varmepumpe, hva er varmepumpen basert på?

1._Berg 2._Vann 3._Jord 4. Ventilasjon/avtrekksluft eller luft til vann 5. Annet

11) Har dere balansert ventilasjonssystem med varmegjenvinning eller varmeveksling i boligen?

1. Ja 2. Nei

12) Har dere mekanisk ventilasjon uten varmegjenvinning

Dvs. en elektrisk avtrekksvifte, som trekker av fra bad, kjøkken, og lignende. Vanlig lufteluke i veggen skal ikke regnes med.

1. Ja 2. Nei

13) Har dere eget sentralvarmeanlegg i boligen? Kun for denne boligen

1. Ja 2. Nei

Hvis ja: Hva er sentralvarmeanlegget basert på?

1 Olje 2 Elektrisitet 3 Ved, flis, pellets 4 Gass 5 Fjernvarme 6 Varmepumpe 7 Annet

Hvis 7 annet: Hvilken annen type sentralvarmeanlegg har dere?

(Spesifiseres)

Hvis husholdningen ikke krysser av på eget sentralfyranlegg, så får de spørsmål om felles sentralfyranlegg:

14) Har dere felles sentralvarmeanlegg med andre leiligheter i boligen?

Gjelder også fjernvarme

1. Ja _ 2. Nei

Hvis ja: Hva er sentralvarmeanlegget basert på?

1 Olje 2 Elektrisitet 3 Ved, flis, pellets 4 Gass 5 Fjernvarme 6 Varmepumpe 7 Annet

Hvis 7 annet: Hvilken annen type sentralvarmeanlegg har dere?

(Spesifiseres)

15) Hva brukes som hovedoppvarming av boligen?

Vi spør her etter hva som bidrar mest til oppvarmingen i løpet av året.

1) Elektriske ovner 2) Elektrisk gulvvarme eller takvarme 3) Kombinert ovn for ved og olje eller ved og parafin 4) Ovn for olje eller parafin 5) Vedovn, peisovn eller lukkbar peis 6) Pelletsovn 7) Åpen peis for ved 8) Gassovn eller gasspeis 9) Luft til luft varmepumpe 10) Annen type varmepumpe 11) Ventilasjon med varmegjenvinning eller varmeveksling 12) Eget sentralvarmeanlegg

Hvis husholdningen har krysset av på felles sentralfyr, så endres 12 til "Felles sentralfyr med andre leiligheter"

16) Hva slags oppvarmingsutstyr brukes som tilleggsoppvarming?

1) Elektriske ovner 2) Elektrisk gulvvarme eller takvarme 3) Kombinert ovn for ved og olje eller ved og parafin 4) Ovn for olje eller parafin 5) Vedovn, peisovn eller lukkbar peis 6) Pelletsovn 7) Åpen peis for ved 8) Gassovn eller gasspeis 9) Luft til luft varmepumpe 10) Annen type varmepumpe 11) Ventilasjon med varmegjenvinning eller varmeveksling 12) Eget sentralvarmeanlegg
Hvis husholdningen har krysset av på felles sentralfyr, så endres 12 til "Felles sentralfyr med andre leiligheter"

17) Har du/dere egen måler for elektrisitetsforbruk eller en felles måler med andre boliger, hybel eller forretningsvirksomhet? inkl drift av gårdsbruk? Her kan man krysse av på flere, siden noen kan ha både egen måler for deler av strømforbruket og felles måler, for eksempel for varmtvann eller oppvarming. Se bort fra fellesmåler for fellesarealer (trappegang og korridorer i blokk osv.)

1. Egen måler____
2. Felles måler med andre boliger____
3. Felles måler med hybelleilighet____
4. Felles måler med forretningsvirksomhet eller gårdsbruk____

18) Hvordan betaler du/dere for energibruken til boligen? (her kan man også krysse av på flere)

1. Vi kjøper og betaler alle energiutgifter selv (strøm, ved, olje osv.) .
2. Vi betaler deler av energiutgiftene selv.
3. Det betales helt eller delvis gjennom husleien til borettslag /boligsameie
4. Jeg / vi disponerer en hybelleilighet og betaler for energi til eier av huset.
5. Annen betalingsform

21) For de som har svart ja på at de har varmepumpe: Hva er de viktigste grunnene til at dere anskaffet varmepumpe?

- 1) Spare utgifter til energi 2) Slippe vedfyring 3) Økt innekomfort 4) Mulighet for air condition på sommeren 5) For at det skal bli enklere å varme opp boligen 6) Annet (**kan krysse av på flere**)

19) Har dere foretatt tiltak for å redusere energibruken i boligen?

- 1) Ja -> 19b
- 2) Nei - > 20

Hvis ja:

19b) Hva er de viktigste årsakene til at dere har foretatt tiltak for å redusere energibruken?

- 1) Ønsket å redusere utgifter til energi
- 2) Ønsket å bedre innekomforten
- 3) Av hensyn til miljøet
- 4) Boligen er gammel og trengte oppgradering
- 5) Annet (beskriv) (**kan krysse av på flere**)

Hvis Nei på 19:

20) Har dere planer om tiltak for å redusere energibruken i boligen?

- 1) Ja -> 20b:
- 2) Nei ->

20b) Hva er den viktigste årsaken til at dere ønsker å redusere energibruken i boligen?

- 1) Ønsker å redusere utgifter til energi
- 2) Ønsker å bedre innekomforten
- 3) Ønsker om å ta bedre vare på klimaet (miljøhensyn)
- 4) Boligen er gammel og trenger oppgradering
- 5) Annet (beskriv) (**kan krysse av på flere**)

Så noen spørsmål om forhold som påvirker energibruken

- 22) Kjenner dere til om vegger er blitt etterisolert etter at huset er bygget? 1. Ja 2. Nei 3. Vet ikke
- 23) Er tak, loft eller etasjeskiller etterisolert? 1. Ja. 2. Nei. 3. Vet ikke.
- 24) Er det blitt skiftet til vinduer som isolerer bedre? 1. Ja. 2. Nei 3. Vet ikke
- 25) Har dere termostat på elektriske ovner? 1. Ja. 2. Nei
- 26) Bruker dere automatisk styringssystem for å senke temperaturen på natt og / eller dagtid? 1. Ja. 2. Nei
- 27) Regulerer dere temperaturen manuelt på natt og / eller dagtid? 1. Ja. 2. Nei
- 28) Skruer dere av lys i rom som ikke er i bruk? 1. Ja. 2. Nei
- 29) Reduserer dere varmen i rom som ikke er i bruk? 1. Ja. 2. Nei
- 30) Omtrent hvor stor andel av lyspærene / lysrørene i boligen er sparepærer eller LED-pærer / LED lysrør?
- 1) Ingen 2) Rundt en fjerdedel 3) Rundt halvparten 4) tre fjerdedeler 5) Nesten alle
- 31) Har dere elektrisk bil? 1. Ja. 2. Nei
- 32) Hvis ja på spørsmål 30) Lades bilen mest hjemme, mest på jobb, mest på offentlige ladestasjoner, mest andre steder eller en kombinasjon av flere steder?
1. Hjemme. 2. På jobb 3) Offentlige ladestasjoner 4) Andre steder. 5) Kombinasjon
- 33) Har dere såkalt lavenergibolig, eller passivhus, det vil si en relativt ny bolig som er bygget for å bruke spesielt lite energi? 1. Ja. 2. Nei
- 34) Har dere svømmebasseng, elektriske kabler i innkjørselen eller annet strømkrevende utstyr utendørs?
1. Ja. 2. Nei Hvis Ja; Spesifiser utstyr_____
- 35) Stenger dere ventiler i ytterveggen om vinteren? 1. Ja, alle 2. Noen 3. Ingen
- 36) Åpner dere vinduer for å lufte på vinteren? 1) Ja, daglig, 2) Ukentlig 3) Sjeldnere 4) Aldri
- [Stilles til de som har svart at de har vedovn, kombiovn eller parafin-/ oljeovn]:
- 37) Stenger dere trekk/spjeld på vedovnen/peisen eller kombi/parafinovn når den ikke er i bruk?
1. Ja alltid 2. Ofte 3 Sjelden eller aldri

38) Har dere gjennomført andre tiltak for å redusere energibruken i boligen, utenom det som er nevnt ellers?

1. Ja 2. Nei Hvis ja: Hvilke tiltak er disse? (spesifiseres)

For å få et bedre grunnlag for statistikk og forskning på energibruk ber vi om tillatelse til å innhente opplysninger fra elektrisitetsverket om elektrisitetsforbruk i husholdningens bolig, samt kontraktstype. Disse opplysningene gjør statistikken ennå mer presis. Opplysningene vil bli behandlet fortrolig og vil bare bli benyttet til forskning og statistiske formål.

39) Gir du slik tillatelse?

1. Ja 2. Nei

Hvis ja

40) Hvem står abonementet hos nettselskapet/nettleverandør av strøm registrert på?

40b) Hva er kundennummeret hos nettselskap/nettleverandør?

Finnes på fakturaen eller måleravlesningskortet fra nettselskapet

41) Målnummer

Finnes på strømfakturaen, måleravlesningskort eller i sikringsskapet (målnummer oppgis)

NyForAEndr

OPPSATT FØRINGSPERIODE ER [TIDSROM] = PULJE (KODET), FØRINGSPERIODE (KODET) OG FØRINGSPERIODE (FRA-TIL)

Er det denne føringsperioden husholdningen har ført for?

1. Ja → Intervju
2. Nei → Test1

Test1

TRYKK BACKSPACE FOR Å VELGE FØRINGSPERIODE

NyForAStart

NÅR STARTER DA DEN NYE FØRINGSPERIODEN?

OPPGI DATO I FORMATET DDMMÅÅ

Intervju

Hvem er størstedelen av avslutningsintervjuet foretatt med?

Kommer opp liste over husholdningen

IntSlutt

Det var det hele. Tusen takk for hjelpen!

Marker type kontakt

4. Telefonkontakt
5. Besøk/forsøk på besøk
6. Ingen kontakt

Avslutt

INTERVJUTID FOR DENNE INTERVJUØKTA (TIL NÅ) ER:

SAMLET INTERVJUTID FOR DETTE INTERVJUET (TIL NÅ) ER:

Trykk en tast når du vil avslutte dette intervjuet

Produktnr.

1	2	0	1

Kommunenr.

Husholdningsnr.(IO-nr.)

Skjematype

		2
--	--	---

Føringsperiode
fra og med dato:

til og med dato:

Taushetsplikt
Heftet vil bare bli brukt til å utarbeide statistikk og
deretter bli tilintetgjort. Det vil aldri bli kjent utenfor
Statistisk sentralbyrå hva den enkelte har ført.

Hefteførers navn:

Adresse:

Poststed:

Dagbok for føring av utgifter
og oppsamling av kvitteringer

Forbruks-undersøkelsen 2012

Statistik Norway

Statistisk sentralbyrå

Design: Siri Boquist/Foto: Colorbox

Dagbok for føring av utgifter og oppsamling av kvitteringer/kassalapper

Når din husholdning er trukket ut til å delta i Statistisk sentralbyrås (SSB) forbruksundersøkelse ønsker vi at du registrerer alt privat forbruk som husholdningen har i den avtalte perioden på 14 dager. Intervjueren fra SSB vil forklare deg nøye hvordan dette skal gjøres. Du finner også en mer utførlig forklaring på hvordan ulike varer og tjenester skal registreres i veiledningen bak i dette heftet som du bør lese.

Du kan føre utgiftene enten på internett eller på papir

Du kan enten registrere alle utgifter som husholdningen har i dette heftet - papirdagbok, eller du kan logge deg inn på internett på adressen nedenfor og registrere forbruket i den elektroniske dagboka. Brukernavn og passord finner du øverst på informasjonsbrevet som vi sendte deg om undersøkelsen. Intervjueren kan også hjelpe deg hvis du mangler brukernavn og passord. Det er enklest for oss i SSB, og vi tror også for deg, om du fører utgiftene på internett. Muligheten for feil reduseres og det blir enklere for oss å registrere utgiftene fra alle husholdningene som har deltatt.

Den elektroniske dagboka ligger på nettsiden <http://intervju.ssb.no/forbruk>

Brukernavn og passord finner du på informasjonsbrevet vi tidligere har sendt deg. Det kan være lurt å føre det opp i denne dagboka også:

Brukernavn: Passord:

Alle private utgifter i føringperioden tas med

Alle private utgifter som husholdningen har i 14-dagersperioden tas med. Det gjelder både fellesutgifter og personlige utgifter som medlemmene av husholdet har. Både små og store utgifter skal regnes med. Det betyr at alt fra kjøp av en eske pastiller til kjøp av bolig eller bil skal føres opp. Enkelte utgifter ønsker en kanskje ikke å fortelle om. Hvis vi skal få god statistikk, er vi likevel avhengige av at også slike utgifter blir tatt med. Opplysningene vil ikke bli gitt videre.

Hvordan skal utgiftene føres?

Du kan enten samle sammen kassalapper/kvitteringer for varer og tjenester, der dette finnes, og legge det inn i konvolutten bak i dette heftet, eller du kan føre opp hver enkelt vare/tjeneste i den elektroniske dagboka eller i dette heftet.

Hvis du legger ved kassalapper for alle kjøp husholdningen har foretatt i føringperioden, er det viktig å huske på å føre i dagboka de utgiftene du ikke har noen kvittering eller kassalapp på. For eksempel regninger betalt i nettbank eller liknende. Det er altså bare nødvendig å føre opp varer og tjenester husholdningen ikke har kvitteringer på, eller i de tilfelle der en ikke ønsker å sende kvitteringen inn til SSB. Det er også viktig å kontrollere at kassalappen gir en beskrivelse av varen/tjenesten slik at vi vet hvilken vare det dreier seg om. Hvis varen ikke er spesifisert (for eksempel ved at det står div. frukt), er det fint om du setter en strek over varen på kassalappen og i stedet fører varen opp i dagboka. Varer og tjenester skal altså enten være på en kassalapp eller i dagboka. Ikke begge steder.

Vi har delt inn føringen av varer og tjenester i 4 grupper: Mat- og drikkevarer i butikk, mat- og drikke på serveringssted, klær og skotøy og andre varer og tjenester. Under de fire gruppene i dette heftet finner du mer informasjon med eksempler på hvordan ulike utgifter føres.

Føringperiode fra og med dato: _____

til og med dato: _____

Vi håper at du fører – da teller du med!

Hvis du har spørsmål til føringen, ta gjerne kontakt med intervjueren:

Intervjuerens navn: _____

Telefon: _____

Kassalapper og kvitteringer

Her legger du/dere alle kvitteringer og kassalapper som er samlet i løpet av 14-dagersperioden. Intervjuer vil enten hente heftet med kassalappene når vedkommende gjennomfører intervjuet etter føringperioden, eller intervjuer vil gi deg en frankert konvolutt som kan benyttes til å sende dette heftet til ham/henne.

Mat- og drikkevarer i butikk

Her registrer du alle mat- og drikkevarer som er kjøpt i butikk, bensinstasjon, kiosk eller liknende. Det er viktig å beskrive varen godt. Vi ønsker for eksempel at det noteres hva slags type brød som er kjøpt: grovbrød, loff, helkornbrød, kneippbrød eller andre typer brød. For andre matvarer er det viktig å vite om de er ferske, dypfrysede, røkte, saltet, tørket e.l. For fisk og vilt skriver du om vekten gjelder før eller etter fisken/viltet er renset/slaktet.

Hvis varen ikke er merket med vekt, må du om mulig veie varen selv eller anslå vekten. Hvis det er vanskelig å gjøre anslag: Beskriv varen så godt det lar seg gjøre (antall, varemerke, produsent med videre.) Husk å få med alt fra melk, brød og mineralvann til alkoholholdige drikkevarer.

Egenproduserte matvarer

Her registrerer du også egenproduserte matvarer, det vil si matvarer som kommer fra eget jordbruk eller egen hage, ville bær og sopp som man plukker selv, fisk fra eget yrkes- eller sportsfiske, kjøtt fra jakt på vilt og liknende. For slike varer trenger du ikke oppgi pris.

Se for øvrig eksemplene nedenfor.

	Dato	Hva slags vare ble kjøpt? Beskriv varen.	Kryss av hvis varen er kjøpt		Mengde	Hva kostet varen?	
			i utlandet	på internett		Kroner	Øre
Eks.1	2/1	Lammestek, fersk			2,3 kg	269	90
Eks.2	2/1	Grovbrød			800 g	26	50
Eks.3	5/1	Jordbær selvplukket			4 kg		
Eks.4	6/1	Laks, røkt			250 g	39	90
Eks.5	9/1	Skummet melk			1 liter	10	90
Eks.6	13/1	Rødvin, kartong (kjøpt i Sverige, svenske kroner)	X		3 liter	149	00
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							
12							
13							
14							
15							
16							
17							
18							
19							
20							

Mat- og drikkevarer i butikk

	Dato	Hva slags vare ble kjøpt? Beskriv varen.	Kryss av hvis varen er kjøpt		Mengde	Hva kostet varen?	
			i utlandet	på internett		Kroner	Øre
21							
22							
23							
24							
25							
26							
27							
28							
29							
30							
31							
32							
33							
34							
35							
36							
37							
38							
39							
40							
41							
42							
43							
44							
45							
46							
47							
48							
49							
50							
51							
52							
53							
54							
55							
56							

Mat- og drikkevarer i butikk

	Dato	Hva slags vare ble kjøpt? Beskriv varen.	Kryss av hvis varen er kjøpt		Mengde	Hva kostet varen?	
			i utlandet	på internett		Kroner	Øre
57							
58							
59							
60							
61							
62							
63							
64							
65							
66							
67							
68							
69							
70							
71							
72							
73							
74							
75							
76							
77							
78							
79							
80							
81							
82							
83							
84							
85							
86							
87							
88							
89							
90							
91							
92							

Mat- og drikkevarer i butikk

	Dato	Hva slags vare ble kjøpt? Beskriv varen.	Kryss av hvis varen er kjøpt		Mengde	Hva kostet varen?	
			i utlandet	på internett		Kroner	Øre
93							
94							
95							
96							
97							
98							
99							
100							
101							
102							
103							
104							
105							
106							
107							
108							
109							
110							
111							
112							
113							
114							
115							
116							
117							
118							
119							
120							
121							
122							
123							
124							
125							
126							
127							
128							

Mat- og drikkevarer i butikk

	Dato	Hva slags vare ble kjøpt? Beskriv varen.	Kryss av hvis varen er kjøpt		Mengde	Hva kostet varen?	
			i utlandet	på internett		Kroner	Øre
129							
130							
131							
132							
133							
134							
135							
136							
137							
138							
139							
140							
141							
142							
143							
144							
145							
146							
147							
148							
149							
150							
151							
152							
153							
154							
155							
156							
157							
158							
159							
160							
161							
162							
163							
164							

Mat- og drikkevarer i butikk

	Dato	Hva slags vare ble kjøpt? Beskriv varen.	Kryss av hvis varen er kjøpt		Mengde	Hva kostet varen?	
			i utlandet	på internett		Kroner	Øre
165							
166							
167							
168							
169							
170							
171							
172							
173							
174							
175							
176							
177							
178							
179							
180							
181							
182							
183							
184							
185							
186							
187							
188							
189							
190							
191							
192							
193							
194							
195							
196							
197							
198							
199							
200							

Mat og drikke på serveringssted

Her fører du alle kjøp av mat og drikke fra ulike typer serveringssteder som kantine, konditori og kafé, restaurant, bar, gatekjøkken eller liknende.

Se for øvrig eksemplene nedenfor.

	Dato	Hva slags vare ble kjøpt? Beskriv serveringsstedet.	Kryss av hvis varen er kjøpt		Hva kostet varen?	
			i utlandet	på internett	Kroner	Øre
Eks.1	6/1	Kaffe og kaker på konditori			246	50
Eks.2	10/1	2 øl på pub			120	00
Eks.3	11/1	Middag med venner på kinarestaurant			390	00
Eks.4	12/1	Mat i kantinen			46	50
Eks.5	14/1	Pizza fra gatekjøkken "take away"		X	99	00
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						
19						
20						
21						

Mat og drikke på serveringssted

	Dato	Hva slags vare ble kjøpt? Beskriv serveringsstedet.	Kryss av hvis varen er kjøpt		Hva kostet varen?	
			i utlandet	på internett	Kroner	Øre
22						
23						
24						
25						
26						
27						
28						
29						
30						
31						
32						
33						
34						
35						
36						
37						
38						
39						
40						
41						
42						
43						
44						
45						
46						
47						
48						
49						
50						
51						
52						
53						
54						
55						
56						
57						

Her fører du alle kjøp husholdningen av gjort av klær og skotøy. Vi trenger opplysninger om hvilket materiale klærne og skoene er laget av (ull, bomull, polyester, akryl, gummi, lær osv.). Alle typer klær skal med, fra yttertøy, bukser, skjorter til undertøy.

Hvis du velger å legge ved kassalappen på kjøp av klær og skotøy, må du huske å føre på hvilket materiale varen er laget av og hvem i husholdningen klærne/skoene er til.

Se for øvrig eksemplene nedenfor.

	Dato	Hva slags vare ble kjøpt? Beskriv varens materiale.	Hvem i husholdningen er varen til?	Kryss av hvis varen er kjøpt		Hva kostet varen?	
				i utlandet	på internett	Kroner	Øre
Eks.1	4/1	Skjorte i bomull	Ola			269	00
Eks.2	4/1	Kåpe i ull	Kari			679	00
Eks.3	6/1	Parkdress, polyester	Amund	X		399	50
Eks.4	8/1	Fritidssko i lær	Knut			879	90
Eks.5	8/1	Skistøvler i kunststoff	Trine			1 290	00
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							
12							
13							
14							
15							
16							
17							
18							
19							
20							
21							
22							

Klær og skotøy

	Dato	Hva slags vare ble kjøpt? Beskriv varens materiale.	Hvem i husholdningen er varen til?	Kryss av hvis varen er kjøpt		Hva kostet varen?	
				i utlandet	på internett	Kroner	Øre
23							
24							
25							
26							
27							
28							
29							
30							
31							
32							
33							
34							
35							
36							
37							
38							
39							
40							
41							
42							
43							
44							
45							
46							
47							
48							
49							
50							
51							
52							
53							
54							
55							
56							
57							

Andre varer og tjenester

Her fører du opp alle varer og tjenester som ikke passer inn i en av de andre gruppene. Vi ramser opp noen utgifter som kan være lett å glemme:

Bolig, lys og brensel

Husleie
Strømgjeld
Avdrag på boliglån
Renter på boliglån
Kommunale avgifter

Leid hjelp

Hjemmehjelp
Barnevakt

Helsepleie, personlig pleie

Lege
Tannlege
Medisiner
Frisør

Transport og kommunikasjon

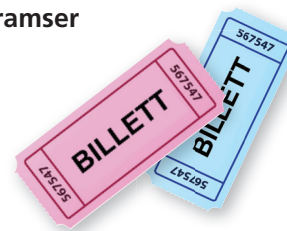
Utgifter til bilhold o.l.
Parkeringsbøter
Billetter til tog, trikk, buss, fly og båt
Drosje
Telefon, porto og Internett

Fritidssysler og spill

TV-lisens
Kino, teater og video
Tipping, Lotto og andre pengespill
Aviser, tidsskrifter i abonnement og løssalg

Noen andre typiske utgifter som skal med

Medlemskontingenter
Gaver til personer og foreninger (kollekt osv.)
Gebyrer

Se for øvrig eksemplene nedenfor.

	Dato	Hva slags vare ble kjøpt? Beskriv varen eller tjenesten	Kryss av hvis varen er kjøpt		Hva kostet varen?	
			i utlandet	på internett	Kroner	Øre
Eks.1	3/1	Lastet ned film fra nettet		X	36	00
Eks.2	6/1	Buss, enkeltbillet			28	
Eks.3	7/1	Porto, brevgiro			9	00
Eks.4	7/1	Betalt abonnement Aftenposten			927	00
Eks.5	9/1	Mottatt bok i gave fra onkel, anslått verdi			300	00
Eks.6	12/1	Diesel			589	70
Eks.7	17/1	Vaskepulver			43	50
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						

Andre varer og tjenester

	Dato	Hva slags vare ble kjøpt?	Kryss av hvis varen er kjøpt		Hva kostet varen?	
			i utlandet	på internett	Kroner	Øre
19						
20						
21						
22						
23						
24						
25						
26						
27						
28						
29						
30						
31						
32						
33						
34						
35						
36						
37						
38						
39						
40						
41						
42						
43						
44						
45						
46						
47						
48						
49						
50						
51						
52						
53						
54						

Andre varer og tjenester

	Dato	Hva slags vare ble kjøpt?	Kryss av hvis varen er kjøpt		Hva kostet varen?	
			i utlandet	på internett	Kroner	Øre
55						
56						
57						
58						
59						
60						
61						
62						
63						
64						
65						
66						
67						
68						
69						
70						
71						
72						
73						
74						
75						
76						
77						
78						
79						
80						
81						
82						
83						
84						
85						
86						
87						
88						
89						
90						

Veiledning for føring av utgifter

Hvem skal føre dagbok?

Det er lettest å føre dagbok for den som stort sett gjør innkjøp.

Hvordan skal utgiftene føres?

Beskrivelse av varer og tjenester

Hver vare eller tjeneste føres inn på egen linje. Det er viktig å gi en beskrivelse som tydelig kan fortelle hva slags vare eller tjeneste det gjelder. Innenfor hver av de fire vare- og tjenestegruppene er det noen eksempler på hvordan utgiftene skal føres.

Priser på varer og tjenester

Hovedregelen er at du skal føre opp det du faktisk betaler. Når du kjøper tilbudsvarer, hvis du får spesiell rabatt eller liknende, er det prisen du betaler som skal føres. Omkostninger i forbindelse med kjøp skal ikke regnes med i prisen for de enkelte varene, men føres som separat utgift. Slike omkostninger kan være faktureringsgebyr, provisjoner, renter og gebyrer ved bruk av betalingskort med videre. Fraktutgifter føres også opp separat. Ved kjøp på avbetaling, skal totalbeløpet (summen av ratene/avdragene) oppgis.

Hvilke utgifter skal med?

Alle private utgifter som husholdningen (alle husholdningsmedlemmer) har i føringsperioden skal være med.

Det spiller ingen rolle om utgiftene blir representative for ditt/deres vanlige forbruk eller ikke. I undersøkelsen skal vi kartlegge det gjennomsnittlige forbruket for befolkningen. Sjeldne utgifter blir representert på en riktig måte når alle som er med ses under ett.

Både små og store utgifter skal regnes med. Det betyr at alt fra kjøp av en kopp kaffe på bensinstasjon til kjøp av bolig eller bil skal føres opp. Store utgifter som gjøres i 14-dagers perioden skal føres i dagboka selv om du tar opp lån for å finansiere dem. Avdrag og renter på lån til slike utgifter skal også føres.

Renter og avdrag på lån skal være med

Nedbetaling av gjeld fører du på følgende måte under fanen "andre varer og tjenester": Skriv om utgiften gjelder avdrag/restbetaling eller renter på lån. Skriv også hva lånet er brukt til. Hvis lånet ikke er tatt opp i forbindelse med kjøp av én bestemt gjenstand, føres avdraget som «avdrag på banklån», og rentene som «renter på banklån». Avdrag og renter på lån må føres opp på hver sin linje i dagboka.

Gebyrer, omkostninger og lignende skal være med

Gebyrer kan være lette å glemme. I mange tilfeller belastes de brukerne på et senere tidspunkt enn transaksjonen foretas. Føringsdato er den dato kontoutskrift eller saldooppgave mottas i posten. Du fører da samlet utgift for hver utgiftstype (minibankgebyr, porto brevgiro osv.) for den perioden utskriften gjelder.

Gaver

Alle gaver og gevinster du/dere gir eller mottar, føres opp, men det er viktig å opplyse om gaven er gitt eller mottatt og om det er til/fra personer innenfor eller utenfor husholdningen. Alt føres på vanlig måte under de fire vare- og tjenestegruppene avhengig av hvilken vare/tjeneste det dreier seg om. Gaver som gis innenfor husholdningen føres av giveren den dagen kjøpet av varen er foretatt.

Egenproduserte matvarer og mottatte naturalytelser

Med egenproduserte matvarer menes varer som kommer fra eget jordbruk eller egen hage, ville bær og sopp som man plukker selv, fisk fra eget yrkes- eller sportsfiske, kjøtt fra jakt på vilt o.l. For slike varer trenger du ikke oppgi pris. Slike matvarer føres når de kommer til huset. Ved slakting til eget bruk føres varene når det slaktes. Det skal altså ikke føres noe når kjøtt blir tatt opp igjen fra fryser. Bær føres den dagen bærene blir plukket, mens det ikke føres noe når bær og syltetøy skal brukes. Unntak: Poteter og grønnsaker fra egen produksjon (evt. mottatt som naturalytelser) føres først opp når de blir brukt. Erfaringsmessig får vi bedre statistikk for disse varene når de blir ført etter hvert som de blir brukt.

Uttak av varer fra egen forretning føres med utsalgspris

Hvilke utgifter skal ikke med?

Utgifter i forbindelse med næringsdrift er ikke privat forbruk og skal derfor ikke tas med.

Det er viktig å få skilt privatutgiftene fra utgifter i forbindelse med næringsvirksomhet. Dette gjelder for alle selvstendig næringsdrivende. Avgrensingen her må foretas så godt det lar seg gjøre. Et eksempel: Hvis en bil blir brukt både privat og i næringsdrift skal utgiftene fordeles skjønnsmessig etter hvor mye bilen brukes på hvert område. Bare utgiftene til privat bruk skal føres. Den delen av bilutgiftene som gjelder næring holdes utenfor. Andre utgifter som både er private og knyttet til næring, fordeles på tilsvarende måte. Det kan gjelde utgifter til telefon, elektrisitet, brensel, vedlikehold, arbeidshjelp og renter og avdrag på lån.

Utbetalinger til tjenestereiser og arbeidsklær som godtgjøres av arbeidsgiver skal ikke føres opp

Utbetalinger til arbeidsredskaper

Utgifter til arbeidsredskaper som brukes i yrkesutøvelse skal ikke føres inn. Utgifter til redskaper som vesentlig brukes til hobbyvirksomhet skal likevel tas med.

Utbetalinger som dekkes eller tilbakebetales av folketrygden eller andre ordninger

Utgifter som ikke skal tas med

Utgifter til helse som dekkes eller tilbakebetales gjennom folketrygden eller ved private ordninger tas ikke med. Dette kan gjelde utgifter til legeundersøkelser, sykehusbehandling, medisiner, tannlegebehandling, reiser til og fra lege osv. Dersom bare en del av utgiftene dekkes, skal egenandelen føres opp.

Utgifter som skal tas med

Andre utgifter som dekkes eller tilbakebetales ved offentlig (eller privat) instans (trygdekontor, sosialkontor e.l.) skal tas med. Dette gjelder for eksempel husleie som dekkes ved offentlig bostøtte og reiseutgifter som dekkes ved arbeidsledighetsstønad.

Når skal kjøpet føres?

Ved kontant kjøp

Kjøpet føres i dagboka med den dato kjøpet er foretatt innenfor føringsperioden (14 dager).

E-faktura/Brevgiro: Føringsdato er betalingsdatoen fakturaen sendes inn.

Avtalegiro: Føringsdato er den dato man har avtale med banken om at beløpet skal trekkes, oftest forfallsdato.

Gebyrer (minibankgebyr, porto brevgiro osv.):

Føringsdato er den dato kontoutskrift eller saldooppgave mottas i posten.

Ved kjøp mot kreditt

Som kredittkjøp regnes bruk av kjøpekort, kredittkort eller kontokort og avbetalingskjøp. Varene/tjenestene føres når du mottar dem. Varer som blir fraktet hjem til deg, føres følgelig når leveringen faktisk skjer. Hele kostnaden skal føres opp. Betaling til oppgjør for varer som leveres utenfor perioden du fører, skal ikke regnes med.

Føring under reiser, sykehusopphold o.l.

Selv om en ikke befinner seg hjemme skal utgifter føres på vanlig måte. Dette gjelder enten det er enkeltmedlemmer som er fraværende, eller om hele husholdningen er hjemmefra i hele eller deler av føringsperioden. Det gjelder enten man oppholder seg innenlands eller utenlands, på feriereiser, i sykehus, militærforlegning osv. De private utgiftene som man har ved slike anledninger hører med i det totale forbruket. Det er derfor viktig at de kommer med. Ved innkjøp i utlandet kan du enten regne om beløpet til norske kroner eller oppgi utenlandsk pengeenhet og -beløp. Regn med valutakursen da du kjøpte valuta, reisesjekker e.l.

Avslutning av føringen

Utgiftene føres til og med den siste dagen i den oppgitte føringsperioden. Det er da en fordel om du/dere går gjennom det som er ført og tenker etter om noen utgiftsposter er glemt. Intervjueren som foretar avslutningsintervjuet etter at føringsperioden er over, vil også hjelpe dere å kontrollere at alle varer og tjenester er kommet med.

Takk for innsatsen!

[illegible]

Forbruksundersøkelsen 2012

Produktnummer 1201-0

Instruks

Orientering og veiledning for intervjuere

INNHOLD

1	ORIENTERING OM UNDERSØKELSEN	3
1.1	OPPDRAKSGIVERE	3
1.2	BAKGRUNN OG FORMÅL	3
1.3	TIDLIGERE UNDERSØKELSER	3
1.4	VIKTIGE BRUKSOMRÅDER FOR FORBRUKSUNDERSØKELSEN	3
1.5	MOTIVERING AV IO	4
2	GJENNOMFØRING AV UNDERSØKELSEN	6
2.1	UTVALG	6
2.1.1	Generelt utvalg og panelutvalg	6
2.1.2	Husholdningen er IO	6
2.1.3	Bestemmelse av kosthusholdning	6
2.1.4	Tildelte IO og IO-nummer	7
2.2	INNSAMLINGSMETODE	7
2.3	INTERVJUTID	7
2.4	INNSAMLINGSPERIODE	7
2.5	IO-BREV	7
2.6	INCITAMENTER	7
2.7	FORBEREDELSESTID	8
2.8	HVA SKJER MED DATAENE - REGISTERKOBLING, ANONYMISERING, SLETING	8
2.9	FRAFALL, AVGANG OG FLYTTER	8
2.9.1	Husholdninger som ikke vil føre dagbok	8
2.9.2	Avgangsgrunner	8
2.9.3	Frafall og avgangskoder som benyttes i Forbruksundersøkelsen	8
2.9.4	TP bor ikke på adressen som er oppgitt.	9
2.10	PROSEDYRER	9
2.10.1	Kontaktforsøk	9
2.10.2	Gjennomføringen i felt	10
2.10.3	Innsending	11
2.10.4	Spesielle besøksrutiner for jul og sommerferie	12
2.10.5	Forskyving av føringsperiode	12
3	SKJEMAET	12
3.1	INNLEDNINGSINTERVJU	12
3.2	DAGBOKA	13
3.3	PROBLEMER MED FØRINGEN	14
3.4	AVSLUTNINGSINTERVJU	14
4	INSTRUKS TIL DE ENKELTE SPØRSMÅL I SKJEMAET	15
4.1	INNLEDNINGSINTERVJU	15
4.2	AVSLUTNINGSINTERVJU	15

VEDLEGG:

1. IO-BREV
2. [OVERSIKT OVER FØRINGSPERIODER](#)
3. MATERIELL TIL UNDERSØKELSEN

Prosjektansvarlig: Aina Holmøy (Bjørn Are Holth)
Intervjuerkontakt: IK i respektiv klynge
Programmering: Solveig Myklestad/Jan Haslund
Utvalgstrekking: Thore Nafstad Bakke

tlfnr 21 09 43 97/ 44 73
ulike nummer
tlfnr 21 09 49 92/ 46 82
tlfnr 21 09 46 78

1 Orientering om undersøkelsen

1.1 Oppdragsgivere

Undersøkelsen gjennomføres og finansieres som en del av statsoppdraget til SSB. Seksjon for levekårsstatistikk er faglig ansvarlig for undersøkelsen.

1.2 Bakgrunn og formål

Hovedformålet med Forbruksundersøkelsen (FBU) er å gi en detaljert oversikt over private husholdningers forbruk. Dette brukes i Nasjonalregnskapet som SSB beregner, samt til kontroll av beregninger som gjøres i konsumprisindeksen. Det er videre av stor interesse å kartlegge forbruket i forskjellige grupper av husholdninger. Kosthusholdningene blir klassifisert etter kjennemerker som husholdningstype, hovedinntektstakers yrkesstatus og alder, bostedsstrøk, størrelse av totalt forbruk o.l. Det beregnes gjennomsnittlig forbruksutgift pr. husholdning innen hver gruppe. Statsforvaltningen benytter opplysninger fra FBU i planleggings- og utredningsarbeid. Dette gir grunnlag for beslutninger og prognoser for årene som kommer. Resultater fra FBU brukes også av Statens Ernæringsråd i den løpende overvåkingen av utviklingen av kostholdet i Norge.

1.3 Tidligere undersøkelser

Statistisk sentralbyrå har gjennomført større generelle forbruksundersøkelser i 1958, 1967 og 1973. Fra og med 1974 og fram til 2009 ble FBU gjennomført som årlige, løpende undersøkelser. Denne undersøkelsen er den første etter nytt design der en tar sikte på å gjennomføre større forbruksundersøkelser hvert tredje år.

1.4 Viktige bruksområder for Forbruskundersøkelsen

Ingen annen intervjuundersøkelse har så høy etterspørsel etter resultatene som FBU. I brosjyren som alle husholdninger får tilsendt sammen med IO-brevet, blir det nevnt eksempler på hva resultatene fra FBU blir brukt til og hvilken nytte og interesse resultatene har. Nedenfor nevnes de viktigste bruksområdene.

Nasjonalregnskap

I Nasjonalregnskapet (NR) beregnes samlet privat konsum i Norge. Det benyttes tall over omsetning i varehandelen, bilbransjen o.l. "Privat konsum" omfatter en del mer enn private husholdningers forbruk, bla. inngår forbruk i felleishusholdninger. Husholdningenes forbruk utgjør imidlertid en svært stor del av det private konsumet. Når totaltallene skal fordeles på ulike grupper av husholdninger, brukes derfor fordelingen av forbruksutgiftene mellom husholdningstyper i FBU som fordelingsnøkler. En typisk gruppering er inndeling av husholdningene etter i hvilken grad hovedinntektstakeren er lønnsstaker, selvstendig, pensjonist o.l.

Konsumprisindeksen

Konsumprisindeksen er i praksis et av de mest sentrale instrumenter for å måle virkningene av myndighetenes økonomiske politikk. Gjennomsnittsforbruket framkommet gjennom FBU blir brukt til beregning av konsumprisindeksen. FBU blir også til en viss grad brukt til å velge ut representantvarer til konsumprisindeksen. For årets undersøkelse er det viktig å merke seg at FBU ikke lenger benyttes som direkte *vektgrunnlag* til KPI, slik tilfellet var tidligere. Vektgrunnlaget hentes nå i større grad fra NR, men en benytter fremdeles FBU som en type "benchmark" for å sjekke ut at vektene stemmer.

Produksjon av offisiell statistikk

Siden 1974 har FBU blitt publisert i 3-årige tabellpublikasjoner i serien Norges Offisielle Statistikk (NOS). Den siste publikasjonen dekker perioden 2008-2009. Fra og med 2012 vil det bli publisert tabeller for en enkeltstående årgang med tre års mellomrom. Den neste undersøkelsen er dermed planlagt gjennomført i 2015. Statistisk årbok inneholder hvert år noen sentrale tabeller fra undersøkelsen. Videre publiseres en rekke resultater på SSBs hjemmeside: www.ssb.no/forbruk/.

Levekårsanalyser

Levekårsanalyser publiseres både i Sosialt utsyn og i Samfunnsspeilet.

Energiregnskap, ressurs- og miljøanalyse

Oppmerksomheten omkring energibruk og miljøspørsmål er økende. Vi merker økende interesse for opplysningene om energiforbruk i FBU. Undersøkelsen er spesielt interessant fordi den gir muligheter for å studere sammenhengen mellom bruk av energi og annet forbruk. **Etter det nye designet som har sin første årgang nå i 2012 har vi et eget spørsmålsbatteri om energibruk i husholdningene.** Disse spørsmålene kommer i hovedsak til slutt i avslutningsintervjuet.

Økonometriske analyser

Byråets forskningsavdeling bruker data fra FBU i såkalte mikroøkonometriske analyser. Dette kan være utvikling og testing av teorier og modeller for hvordan personer og husholdninger opptrer som forbrukere og hva som karakteriserer deres etterspørsel etter varer og tjenester.

Myndighetenes økonomiske politikk

Statsforvaltningen benytter opplysninger fra FBU i planleggings- og utredningsarbeid. Dette gir grunnlag for beslutninger og prognoser for årene som kommer.

Kostholdsstudier

For Statens Ernæringsråd og Avdeling for kostholdsforskning ved Universitetet i Oslo er forbruket av mat, og spesielt mengdeopplysningene, av meget stor interesse. Resultater fra FBU brukes i den løpende overvåkingen av utviklingen av kostholdet i Norge. Resultatene ligger videre til grunn for lærebøker om kosthold og helse. Det er også utarbeidet forskningsrapporter om kosthold.

Næringslivet

Næringsdrivende, så vel bransjer som enkeltbedrifter, ønsker kunnskap om markedet for sine produkter. Også offentlige organer gjør bruk av resultatene til denne type formål - for eksempel når kommuner og fylkeskommuner gjør forundersøkelser med sikte på nyetableringer i sine distrikter. Byrådet får en rekke henvendelser om forbruk av varer i den forbindelse.

1.5 Motivering av IO

Du må selv ha tro på undersøkelsen og ha en positiv innstilling til den. Forbered deg mentalt før du ringer et IO. Anta alltid at den du ringer blir med. Forsøk å være positiv og signalisere godt humør. Lær deg gode argumenter i forhold til bruken og betydningen av Forbruksundersøkelsen (Nasjonalregnskapet, KPI, kostholdsforskning, oversikt over egen økonomi mv.). Kunnskap om undersøkelsen og hvorfor SSB gjennomfører den vil alltid være det viktigste du som intervjuer har å spille på når du skal overbevise IO om å delta. Dessuten gir kunnskap om undersøkelsen deg trygghet i møte med IO som igjen gjør at du letter kan lytte til hva IO sier/etterspør og tilpasse deg dette.

Du bør altså skreddersy argumentasjonen overfor den husholdningen du er i kontakt med. Det gjelder å finne fram til akkurat det argumentet som gjør at dette IOet ønsker å delta. Får du et frafall, gjør noe annet og ta igjen forbruk en annen dag.

Andre tips til den første kontakten med IO

- Anta at husholdningen vil være med og gjør det vanskelig for IO å svare nei i innledningsfasen. Kom IO i forkjøpet, og still spørsmål som IO må svare ja på (JA-bølgen)
- Vær på tilbudssiden og foreslå raskt en to-tre ulike datoer for å komme på besøk, da blir det ikke så lett for IO å si nei.
- Vær rolig, ikke stress deg opp.
- Lytt til hva IO sier og tilpass dit svar til det.
- Bruk oversikten over husholdningssammensetning i ALLInfo-bildet for å danne deg et inntrykk av husholdningen og benytte dette til å bestemme argumentasjonen din og når det kan være best å ringe.
- Trekk deg hurtig tilbake dersom du oppdager at IO er opptatt med andre ting. Si at du ringer tilbake senere.
- Vis ydmykhet overfor IO.
- Snakk tydelig.
- Vær vennlig i stemmen, men ikke ”påklistret” hyggelig.
- Skap trygghet og tillit.
- Ufarliggjør undersøkelsen og tilby hjelp til føringen om nødvendig. Spesielt viktig overfor eldre.
- Få IO til å føle seg betydningsfull. Forklar hvorfor det er så viktig at nettopp IO deltar.
- Dersom IO legger på røret før du får kommet til ordet bør du forsøke igjen på et annet tidspunkt. Ikke gi opp så lett.
- Barnefamilier har ofte dårlig tid, og det kan være mye mas om ettermiddag og tidlig kveld. Det kan være et råd å ringe når det er barne-tv, da har ofte foreldrene litt ledig tid.
- For husholdninger i tidsklemma kan det være en ide å få eventuelle tenåringer i huset til å føre utgifter. For dem er jo 300 kroner en del.
- Hvis husholdningen konsentrerer seg om å samle kassalapper, blir det ikke særlig mye arbeid. Men husk da på å få med de andre utgiftene der en mangler kassalapper, ved at dette føres på web eller i papirdagboka. Generelt må en være nøye med å gå igjennom kassalappene sammen med husholdningen når føringsperioden er over for å påse at alle varer og tjenester har den nødvendige informasjonen vi trenger.
- Ikke ring etter kl. 21.00 uten avtale.
- Bruk brosjyren for det den er verdt. Sammen med forbruks hjemmeside på ssb.no (linket) er det her mye informasjon om bruken av undersøkelsen en kan huke tak i.
- Ring gjerne pensjonister på dagtid.
- Ved språkvansker kan du forsøke å gå direkte på døra dersom det ikke er for langt unna. Det kan være enklere å forklare ærende sitt da. Imidlertid er det ikke mulig å gjennomføre intervjuene med tilstrekkelig kvalitet dersom språkforståelsen er alt for svar. En kan i nødsfall støtte seg noe på engelsk (eller ev andre språk en kan kommunisere med IO på).

Dersom du har problemer med å få tak i folk/ikke finner riktig telefonnummer kan du

- Ta kontakt med husholdningen i god tid, helst raskt etter at IO-brevet er sendt ut (dato for utsending finnes bak i denne instruksjonen). Da har du litt tid på deg til å finne husholdningen hjemme. Husk å ringe for å minne om føringen når det nærmer seg oppstart av føringen.
- Oppsøk adressen direkte dersom boligen er i nærheten. Avklar med kontoret hvis du er i tvil.
- Ta også kontakt med kontoret dersom du ikke klarer å spore opp vedkommende. Kanskje vi kan hjelpe deg?

2 Gjennomføring av undersøkelsen

2.1 Utvalg

2.1.1 Generelt utvalg og panelutvalg

Det trekkes et utvalg på **7000** husholdninger til undersøkelsen i 2012. Legg merke til at utvalget er over tre ganger så stort som tidligere årganger. Utvalget er trukket fra det nyetablerte husholdningsregisteret. Dette er også nytt i år. Husholdningsopplysningene ”vaskes” deretter mot det sentrale personregisteret.

2.1.2 Husholdningen er IO

Enhetene i undersøkelsen er *kosthusholdninger*. Innenfor hver av de 7000 husholdningene trekkes det ut en person i alderen 0 - 84 år, og betegner disse trekkpersoner (TP). Kosthusholdningene som TP-ene er medlemmer i, utgjør det endelige utvalget av husholdninger. **Det er viktig å huske på at i Forbruksundersøkelsen er det husholdningen som er IO.** Det er derfor verdt å merke seg at vi bare bruker TP som et hjelpemiddel for å ha én person i hver husholdning som vi skal følge i de tilfelle der den opprinnelige trekkehusholdningen er splittet opp/endret etter at vi trakk utvalget. I *all informasjon* bildet i SIV er navnet som står som IOs navn i realiteten TP's navn. Denne personen skal **aldri endres**.

Husk også at det ikke er TP du skal spørre etter når du tar kontakt med husholdningen. Du skal kontakte referansepersonen (personen som har fødselsnummer=familienummer i folkeregisteret) eller eventuell ektefelle. Det er denne/disse som har mottatt IO-brevet og som kjenner til undersøkelsen. I noen tilfeller vil TP og referansepersonen være den samme.

2.1.3 Bestemmelse av kosthusholdning

Hovedregelen er at en kosthusholdning omfatter alle personer som bor fast i samme bolig, og som dessuten har felles kost/felles matbudsjett. I ALLInfo-bildet står de personene som er registrert bosatt på adressen, og som tilhører samme familieenhet. Av og til stemmer ikke opplysningene med den husholdningen vi skal ha tak i. For å bestemme kosthusholdningen må en først bestemme bohusholdningen, altså de som bor fast i samme bolig. Deretter må det avgjøres hvem av disse som har felles kost/felles matbudsjett. Nedenfor er det satt opp noen regler for hvem som skal regnes som fast bosatt i en bolig.

Hvem skal regnes som fast bosatt i en bolig?

- Personer som er fast bosatt i boligen, men som er midlertidig borte fra hjemmet, f.eks. på grunn av arbeid, skal regnes med.
- Personer som avtjener 1. gangs militær- eller sivilarbeidertjeneste skal regnes med. Det samme gjelder personer som er fraværende på grunn av fengselsopphold eller opphold på sykehus.
- Personer 18 år eller eldre som er registrert bosatt i husholdningen, men som er fraværende pga. skolegang/studier av mer enn 6 måneders varighet, skal bare regnes med dersom de bor i husholdningen minst 4 dager pr. uke.
- Personer under 18 år som bor borte p.g.a. skolegang skal regnes med.
- Losjerende, hybelboere eller arbeidshjelp/praktikant registrert bosatt i samme bolig som vertsfolket, skal regnes med.
- Midlertidig tilstedeværende personer som er fast bosatt annet sted (f.eks. slektninger på besøk) skal ikke regnes med.
- Personer som bor fast (mer enn 6 måneder) i felleshusholdning (f.eks. pasienter/klienter i aldershjem, sykehjem, **studenter som bor på internat og personer som jobber/tar utdanning i forsvaret og som bor på internat eller lignende**) skal ikke regnes med.

- Personer som er bosatt i utlandet mer enn 6 måneder skal ikke regnes med.

Det er viktig å huske på at dersom trekkpersonen (TP) ikke lenger skal regnes som fast bosatt på opprinnelig adresse, er det TPs husholdning på ny adresse som skal kontaktes (se kap. 2.9.4).

2.1.4 Tildelte IO og IO-nummer

- Husholdningene på tildelte IO omfatter de personene som ifølge vårt register bor på adressen og tilhører samme familieenhet.
- Utvalget har husholdningsnummer fra 1 til ca 7000
- **Husholdningsnummeret er det nummeret du skal skrive inn på baksiden av papirdagboka.** Hvis husholdningen benytter webskjema for føring av utgifter, vil husholdningsnummeret allerede være knyttet til brukeren (husholdningen) og aktiveres gjennom tilsendt brukernavn og passord i IO-brevet vi har sendt.

2.2 Innsamlingsmetode

Undersøkelsen er tredelt. Først gjennomføres et kort innledningsintervju. Deretter fører husholdningene oversikt over sine private utgifter i 14 dager. Føringsperiodene er faste. De tildeles kosthusholdningene på en tilfeldig måte samtidig som utvalget trekkes. Etter føringsperiodens slutt gjennomføres et avslutningsintervju.

Innlednings- og avslutningsintervju gjennomføres fortrinnsvis ved besøk. I områder hvor vi mangler intervjuer, der reiseavstanden er særlig lang, eller dersom det er et sterkt ønske fra IO, kan det gjennomføres telefonintervju. Dette må i alle tilfelle klareres med IK.

2.3 Intervjutid

Først gjennomføres et innledningsintervju på ca. 10 minutter. Etter føringsperiodens slutt gjennomføres et avslutningsintervju som anslagsvis vil ta noe over 1 time.

2.4 Innsamlingsperiode

Undersøkelsen foregår gjennom hele 2012. Av de ca. 7 000 i utvalget fører 1/26-del 1.- 14. januar, en ny 1/26-del 15.- 28. januar osv. Underlagt visse kriterier er det mulig å endre føringsperiode (se kap. 2.10.5).

2.5 IO-brev

IO-brev og brosjyre blir sendt fra SSB i samsvar med oversikten i vedlegg 2. IO-brevene blir adressert til referansepersonen (personen som har fødselsnummer=familienummer i folkeregisteret) og eventuell ektefelle, og altså ikke til TP.

2.6 Incitamenter

Dere intervjuere deler ut/sender husholdningen et elektronisk gavekort med verdi kr. 300,- hvis de blir med på undersøkelsen ved å gjennomføre innledningsintervjuet. På baksiden av gavekortet er det oppført hvor man henvender seg for å finne ut hvor gavekortet kan benyttes. I tillegg til gavekortet får husholdningen en kalkulator med SSB-logo sammen med IO-brevet.

2.7 Forberedelsestid

Det vil ikke bli stipulert noen fastsatt tid til foreberedelse. Hver intervjuer må benytte den tiden vedkommende har behov for med sikte på å tilegne seg tilstrekkelig kunnskap om undersøkelsen og hvordan vi ønsker at intervjuer skal arbeide med den.

2.8 Hva skjer med dataene - registerkobling, anonymisering, sletting

For å gjøre intervjuet kortere og for å få best mulig utbytte av svarene vi får, vil vi i tillegg til opplysninger fra folkeregisteret, benytte opplysninger om utdanning som Statistisk sentralbyrå årlig henter inn fra skoler, fylker og lånekassen og opplysninger om inntekt basert på opplysninger fra skatteetaten og trygdeetaten. Etter at datamaterialet er bearbeidet vil vi fjerne alle navn og adresser, og erstatte personnummer med et kodenummer. Det vil skje innen utgangen av 2014.

2.9 Frafall, avgang og flyttinger

2.9.1 Husholdninger som ikke vil føre dagbok

Selv om en husholdning nekter å føre dagbok, skal du prøve å få husholdningen til å være med på innledningsintervjuet. Det har mye å si for statistikken at vi får disse opplysningene også om frafallet.

2.9.2 Avgangsgrunner

Dersom TP er død, flyttet til utlandet eller fast (mer enn 6 måneder) på institusjon går husholdningen til avgang. Her er noen regler for å avgjøre om TP er å regne som institusjonsbeboer eller ikke:

- Dersom TP bor i felleishusholdning/institusjon (f.eks. pasienter/klienter i aldershjem, sykehjem) skal husholdningen registreres som avgang.
- Dersom TP er ansatt og har sin private bolig i en institusjon, skal husholdningen være med.
- Dersom TP bor i en trygdebolig skal dette regnes som privat bolig, og husholdningen skal være med.
- Dersom TP bor i en bolig med heldøgnservice skal dette regnes som institusjon, og husholdningen går til frafall.

2.9.3 Frafall og avgangskoder som benyttes i Forbruksundersøkelsen

Frafall

- 11 Ikke tid
- 12 Husholdning ønsker ikke å delta
- 13 Deltar ikke av prinsipp
- 23 Sykdom/dødsfall i husholdningens familie
- 24 Språkproblemer
- 31 Midlertidig fravær pga. skolegang/arbeid
- 32 Midlertidig fravær pga. ferie e.l
- 33 Finner ikke adressen/boligen
- 34 Ikke telefon – for kostbart/for langt å reise
- 35 Husholdningen ikke å treffe av andre årsaker
- 41 Andre frafallsgrunner

Avgang

- 91 Trekkpersonen er død
- 92 Trekkpersonen er bosatt i utlandet minst 6 mndr
- 93 Trekkpersonen er på institusjon

2.9.4 TP bor ikke på adressen som er oppgitt.

Selv om vi foretar trekking på så oppdatert register som mulig, vil det forekomme at folk har flyttet så sent at dette ikke er kommet med. Noen glemmer eller unnlater dessuten å sende flyttemelding. Hvilken husholdning vi da skal ha tak i, er avhengig av TPs alder og bosted. Vi skiller mellom tre hovedkategorier:

1. TP er død, flyttet fast på institusjon eller til utlandet

- Husholdningen registreres som avgang.

2. TP er 18 år eller eldre pr. 1. januar

Du må avgjøre om TP er å anse som midlertidig fraværende eller som flyttet fra oppgitt adresse.

- Er fraværet midlertidig skal opprinnelig husholdning være med.
- Har TP flyttet fra oppgitt adresse skal TPs nye husholdning kontaktes.

Er du i tvil om TP skal regnes som flyttet fra sin opprinnelige husholdning, se reglene for om en person skal regnes som medlemmer av husholdningen i kap. 2.1.3.

3. TP er under 18 år pr. 1. januar

- Foreldres/foresattes kosthusholdning skal delta uansett om TP er midlertidig fraværende eller permanent flyttet fra foreldres/foresattes kosthusholdning.
- Dersom TP er på institusjon skal imidlertid ikke foreldres/foresattes kosthusholdning delta.
- Dersom foreldre/foresatte har flyttet fra oppgitt adresse, skal de kontaktes på det nye bostedet.
- I tilfeller der flyttingen har sammenheng med separasjon, skilsmisse eller delt samvær, er det den av foreldrene som TP er registrert bosatt med i folkeregisteret som skal være med. Dette gjelder selv om TP i hele føringsperioden oppholder seg hos den andre forelderen f.eks. i ferie. Foleregistrert adresse på barnet bestemmer altså husholdningen som skal delta.
- Dersom foreldrene ikke bor sammen og TP ikke er registrert bosatt sammen med noen av dem, er det forelderen av samme kjønn som TP, og dennes kosthusholdning, som skal være med.

Når husholdninger som skal delta har en annen adresse enn oppgitt i ALLInfo-bildet, gjelder følgende:

- Bor husholdningen i eller i nærheten (innenfor en radius på 3 mil hver vei) av ditt område, skal du selv oppsøke husholdningen.
- Har husholdningen flyttet utenfor din rekkevidde, overfører du husholdningen til kontoret. For å få avklart eventuell flytting og overføring, er det viktig at du undersøker husholdningens adresse på et tidlig tidspunkt.

2.10 Prosedyrer

2.10.1 Kontaktforsøk

Her er noen regler for når og hvordan husholdningene skal kontaktes:

- IO-brevene som husholdningene har mottatt er adressert til referansepersonen (personen som har fødselsnummer=familienummer i folkeregisteret) og eventuell ektefelle, og altså ikke til trekkpersonen (TP). Noen ganger vil imidlertid referansepersonen og TP være den sammen.
- Det er **alltid** referansepersonen eller dennes eventuelle ektefelle du skal spørre etter når du kontakter husholdningen.
- Det fortrinnsvis også referansepersonen eller dennes ektefelle/samboer som skal intervjues, men det kan også være en annen person dersom husholdningen ønsker det. Dersom personer under 18 år skal intervjues, må det foreligge samtykke fra foresatte.

- Du skal vanligvis kontakte husholdningen minst 2 uker før føringsperioden begynner, og helst så raskt som mulig etter utsending av informasjonsbrevet til IO. Dette er spesielt viktig i de store byene og i de tettest befolkede områdene, der det ofte kan være vanskelig å treffe folk hjemme.
- Kontakt som hovedregel alltid husholdningen på telefon og avtal tid for intervju før du reiser ut på besøk. Du skal kun reise til husholdningen uten avtale dersom du skal ut på et annet oppdrag eller dersom reiselengden ikke overstiger 3 mil en vei. Du må i tillegg ha forsøkt å kontakte husholdninger 5 ganger på telefon først (se pkt nedenfor).
- **Husk å ta med deg gavekort som husholdningen skal få ved å gjennomføre innledningsintervjuet og si ja til å delta videre i undersøkelsen!**
- Sjekk om TP bor på adressen før du avtaler tidspunkt for innledningsintervju. Dersom TP ikke bor på adressen må TPs nye husholdning kontaktes (se kap. 2.9.4)
- Du skal gjøre inntil 10 forsøk på å treffe husholdningen før føringsperioden begynner. Forsøk da på ulike tidspunkt på dagen og på ulike hverdager.
- For husholdninger som ikke har telefon skal du gjøre inntil 5 besøk på adressen før du returnerer husholdningen som frafall ("ikke kontakt"). Her må det benyttes et visst skjønn når det gjelder reisetid og kostnader. En må så langt det er mulig forsøke å kombinere slike besøk med intervju på andre undersøkelser. Er du i tvil om hvor mange besøk du skal gjennomføre for en husholdning som er bosatt langt fra din bopel – ta kontakt med IK i din klynge.
- Kosthusholdningene som deltar i undersøkelsen bør kontaktes igjen umiddelbart før føringsperioden begynner for å bli minnet om føringen.
- Hvis du ikke oppnår kontakt med husholdningen innen føringsperioden begynner, tar du kontakt med kontoret og vi vil vurdere en forskyving av perioden med 14 dager. Dersom dette er i orden, kan du gjøre inntil 5 nye forsøk på kontakt. Hvis du ikke oppnår kontakt innen ny føringsperiode er begynt, skal husholdningen regnes som frafall. I tilfeller der du tror det kan være mulighet for å oppnå kontakt på et senere tidspunkt, kan det imidlertid, i samråd med kontoret, gis tillatelse til å forskyve føringsperioden ytterligere.

2.10.2 Gjennomføringen i felt

Innledningsintervju

- Det er en fordel om alle husholdningsmedlemmene kan være til stede når intervjuene blir foretatt. Spørsmålene stilles i så fall til alle husholdningsmedlemmene etter tur. Dersom dette ikke er mulig, må du intervju en person som har kunnskap om husholdningens økonomi.
- Ved innledningsintervjuet/første besøk deler du ut papirdagboka og orienterer om hvordan det skal føres. Vi ønsker helst at husholdningen skal føre dagbok på web, og derfor skal intervjuer oppfordre om slik føring der det er naturlig (kanskje ikke til en husholdning med en dagboksfører i 80-åra, selv om det nok finnes flere eksempler på gode web-brukere i denne aldersgruppen også). På side to i papirdagboka skal du skrive ditt navn og telefonnummer slik at husholdningen om nødvendig skal kunne søke råd og veiledning om føringen. **Husk å ta med gavekortet!**
- En del spørsmål i avslutningsintervjuet kan være vanskelige å besvare uforberedt. Derfor er det laget en huskeliste med faktaopplysninger som vi ønsker at husholdningen skal finne fram til avslutningsintervjuet. Denne gjennomgås og deles ut ved innledningsintervjuet/første besøk.

Føring av dagbok og oppsamling av kassalapper/kvitteringer

- I forhold til tidligere praksis har vi for 2012-undersøkelsen åpnet opp for kvitteringer som **kjernen** i husholdningens dokumentasjon av utgifter i føringsperioden. Vi har laget en konvolutt som er festet bak i dagboka for oppsamling av kassalapper. Da blir det også ekstra viktig at alle kassalapper/kvitteringer/andre utskrifter faktisk gir oss den informasjonen vi har behov for om varen eller tjenesten. Varen må være entydig beskrevet, og mengde (kun for mat) og pris må

framgå. Se for øvrig forklaring under de 4 vare- tjenestegruppene mht hvilken informasjon vi har behov for.

Dagbok enten på web eller papir

- Dersom husholdningen velger å samle sammen kvitteringer/kassalapper for alle varer og tjenester der de har dette, blir det også svært viktig at alle øvrige utgifter og gaver/egenproduksjon blir ført opp i dagboka – enten på web eller i papirdagboka. Vi ønsker primært at husholdningen fører dagbok på web. Det gir den høyeste presisjonen for de fleste, tror vi. Dere skal derfor oppfordre til å benytte web. Det er også helt greit å føre papirdagbok i stedet hvis husholdningen foretrekker dette.

4 grupper av varer og tjenester i føringen

- Vi har som nevnt delt inn varer og tjenester i 4 grupper:
 - **mat- og drikkevarer i butikk**
 - **mat og drikke på serveringssted**
 - **klær og skotøy**
 - **andre varer og tjenester.**
- På samme måte har vi i webskjema delt inn i fire faner for de ulike varegruppene. Samme inndeling er det også i papirdagboka. Denne inndelingen gjør det mye enklere for IO (og for dere) å vite hvilken informasjon vi har behov for innenfor de ulike vare- og tjenestegruppene. Det blir også enklere for dere å sjekke i etterkant om riktig informasjon er ført opp for den enkelte vare eller tjeneste. Inndelingen er også gjort for å øke presisjonen i føringen og dermed øke datakvaliteten.

Bistand ifm føringen

- Hvis husholdningen har telefon, bør du som regel ringe etter at føringen har vart i 2-4 dager for å høre om det har oppstått problemer, og i tilfelle gi rettleiding - om nødvendig ved besøk.
- Enkelte husholdninger vil hevde at de vil få vanskeligheter med føringen. Da må du tilby å komme tilbake eller ringe etter 2-4 dager for ytterligere veiledning.
- Hvis noen husholdninger bestemt hevder at de ikke er i stand til å føre utgiftene sine, f.eks. pga. sykdom, eller høy alder, skal du tilby deg å føre for dem. Husholdningen må da samle kassalapper, kvitteringer, etc. for alle kjøp som er gjort, mens dere sammen fyller ut webdagboka når du igjen besøker husholdningen.

Avslutningsintervju

- Kosthusholdningene oppsøkes igjen 1-4 dager etter at føringsperioden er slutt for å gjennomføre avslutningsintervju. Tidspunktet for avslutningsintervjuet skal (bør) avtales på forhånd. Dette øker husholdningens forpliktelse til faktisk å føre sine utgifter, og det øker muligheten for at flest mulig av husholdningsmedlemmene kan være til stede under avslutningsintervjuet.
- Dersom husholdningen har deltatt i føringen, men den som skal intervjues eller intervjuer er på ferie i det tidsrom avslutningsintervjuet normalt skal finne sted, kan avslutningsintervjuet foretas inntil 4 uker etter siste dag i føringsperioden. Ev papirdagbok med kvitteringer samles inn og avslutningsintervjuet foretas.

2.10.3 Innsending

Vanlig praksis er altså at dere intervjuere samler inn ev dagbok ifm besøk for avslutningsintervjuet. I de tilfeller der avslutningsintervjuet tas på telefon skal dagboka sendes til intervjueren. Husk i så fall å gi husholdningen returkonvolutt. Overføring av intervju og dagbok til SSB skjer etter at avslutningsintervjuet er gjennomført og intervjuer har mottatt og sjekket dagboka eller forvisset seg om

at utfylt webdagbok er sendt inn. Det er viktig at du er rask med å sende inn intervjuene og ev dagbøker slik at vi får en oversikt over status på arbeidet gjennom året.

2.10.4 Spesielle besøksrutiner for jul og sommerferie

Jul

For IO som skal starte føringen 1. januar, er det viktig at du forsøker å komme i kontakt med husholdningen så tidlig som mulig i desember. Hvis du ikke har truffet husholdningen hjemme i perioden før nyttår, skal du gjøre forsøk på å oppsøke husholdningen første hverdag over nyttår slik at de umiddelbart kan starte føringen.

Sommerferie

I månedene juni, juli og august er det erfaringsmessig vanskelig å treffe kosthusholdningene hjemme. Det er da viktig å ta kontakt på et så tidlig tidspunkt som mulig for å avtale tid for innledningsintervju og utdeling av dagbok. **Husk å avmerke tydelige datoer for føringsperioden på side 2 i dagboka, slik at ikke IO begynner føringen for tidlig. På web er allerede føringsperioden oppført, men den kan endres av IO etter avtale med intervjuer (se pkt 2.10.5).**

2.10.5 Forskyving av føringsperiode

Hvis husholdningen absolutt ikke kan eller vil delta i oppsatt føringsperiode, kan føringsperioden forskyves. Følgende regler må da følges:

- For å unngå skjevheter i utvalget ser vi helst at føringsperiodene bare endres med en eller to perioder, dvs. 2 eller 4 uker. Som siste utvei kan vi imidlertid forskyve føringen også utover dette.
- Eventuell forskyving av føringsperiode må følge de oppsatte 14-dagersperiodene.
- Husholdningen kan under ingen omstendighet flytte føringsperioden over et årsskifte.
- **Gi alltid beskjed til kontoret dersom du skal forskyve føringsperioden for en husholdning.**
- **I webskjema er opprinnelig føringsperiode ført opp (som default). Den kan imidlertid endres av IO. Det er viktig at dere understreker at det ikke er fritt fram for IO til å endre periode, men at dette i så fall må avtales med intervjuer.**

3 Skjemaet

3.1 Innledningsintervju

I innledningsintervjuet skal du kartlegge husholdningens nåværende sammensetning, ekteskapelig status, arbeidstilknytning, og registrere hvem i husholdningen som skal føre dagbok.

Husholdningsboksen

Vær nøye med å sette deg inn i hvordan husholdningsboksen er bygget opp og fungerer. Det er viktig at du er nøye med å registrere riktig navn og fødselsdato på personer som ikke er oppført fra før.

Øverst i skjermbildet finner du referansepersonens navn, føringsperiode, trekkpersonens navn og husholdningens telefonnummer. Når det er klarlagt hvem som skal føre dagbok, endres referansepersonens navn til navn på dagboksfører. Det er også lagt inn spørsmål om hvordan husholdningen ønsker å kartlegge utgiftene sine; dagbok på web eller papir, og om det vil bli levert kassalapper.

Etter denne kartleggingen er innledningsintervjuet ferdig. Når du trykker Alt F4 eller kryss øverst i høyre hjørne for å avslutte innledningsintervjuet, vil du automatisk få opp skjermbildet for å lage avtale.

3.2 Dagboka

Du må sette deg grundig inn i veiledningen som du finner bak i papirdagboka eller i egen link i webdagboka. Du må gå gjennom hovedpunktene i veiledningen sammen med husholdningen. Særlig bør det orienteres om avsnittene

- Hvilke utgifter skal være med?
- Hvordan skal utgiftene føres?

Hvem skal føre dagbok?

Det enkleste er om den personen i husholdningen som foretar størsteparten av det daglige innkjøpet fører dagboka. Husholdningsmedlemmer som kommer til å reise bort en del av føringsperioden, skal anmodes om å ta vare på kvitteringer på kjøp under fraværet og føre dette inn i dagboka ved hjemkomst.

Unntak: Husholdningsmedlemmer som er midlertidig fraværende og som ikke kommer hjem innen føringsperioden starter, skal ikke kontaktes i forbindelse med undersøkelsen. Hvis husholdningen har utgifter i forbindelse med fraværende personer, skal disse utgiftene tas med i Dagboka.

Ved bruk av papirdagbok – husk å fylle ut baksiden

Alle rubrikker, navn og adressefelter på baksiden av dagboka) **må** fylles ut før de leveres ut. Husk at det er dagbokførers navn som skal føres opp på baksiden av boka. Husholdningsnummer er det samme som IO-nr.

Hvor ligger webdagboka?

Adressen er: <http://intervju.ssb.no/forbruk> Når en skriver inn denne adressen i nettleseren vil vanligvis dagboka komme opp i et nytt vindu, men dessverre ikke alltid. Noen har sperrer i sin nettleser for såkalte "pop ups" og da vil en få opp en dialogside med spørsmål om en vil tillate dette. Dette vil være samme fremgangsmåte som for andre applikasjoner som benytter "pop up", så IO vil sannsynligvis være kjent med dette. Det er også mulig at det kommer opp en side der en må trykke på en blå link i teksten for å komme videre til skjema. Det er dessverre slik at vi ikke har kontroll over alle innstillinger som er foretatt på PC'er rundt i de tusen hjem. Hvis en på tross av tipsene overfor ikke kommer inn i skjema, må en benytte papirdagbok for utgiftsføringen. At en ikke får logget på vil imidlertid gjelde et lite mindretall tror vi.

Brukernavn og passord til webdagboka

I IO-brevet som sendes husholdningene er brukernavn og passord skrevet øverst på brevet, rett under SSB-logoen. Brukernavnet står først, så et lite mellomrom, og deretter passordet. I brevet har vi ikke skrevet at det er brukernavn og passord fordi vi ikke ønsket at de skal lure på hva dette er før intervjuer har vært i kontakt med dem. Brukernavnet er det samme som husholdningens IO-nummer, men uten løpende nuller foran. Passordet består av åtte tegn, sammensatt av bokstaver og ett eller to tall til slutt.

Dere finner også brukernavn og passord i BLAISE-skjemaet. Når dere har startet intervjuet kommer både brukernavn og passord opp øverst skjemaet. Det er lurt om dere skriver opp dette i de oppsatte feltene på side 2 i papirdagboka (omslagets innside) når dere gjennomfører innledningsintervjuet. Som tidligere er det også viktig at IO kan komme i kontakt med intervjuer hvis respondenter lurer på noe rundt føringen. Derfor må dere også føre opp eget navn og telefonnummer foran i heftet.

3.3 Problemer med føringen

I "*Veiledning for føring av utgifter*" er det gjort nærmere rede for føringen. Dette vil være tilstrekkelige opplysninger for de fleste husholdninger. Det kan imidlertid tenkes at det dukker opp problemer som en ikke finner svar på i rettledningen. Vi skal her nevne noen spørsmål som kan bli reist:

Godtgjørelse mellom husholdningsmedlemmer

I rettledningen er det nevnt at pengegaver/ lommepenger mellom husholdningsmedlemmer ikke skal føres. Det samme gjelder også godtgjørelse mellom husholdningsmedlemmer for utførte arbeidsytelser, f.eks. lønn til hushjelp som bor i husholdningen, lønn til voksen sønn/datter som arbeider i familiebedrift, og som bor i samme husholdning. Bankinnskudd og kostpenger/husleie fra enkelt-medlemmer føres heller ikke.

Gaver i form av måltider

Hvis man i løpet av føringsperioden spiser middag eller andre måltider hos slekt eller venner, skal dette ikke føres. Måltider som spises ute og som betales av personer utenom husholdningen, skal føres som gave.

Lån av varer

Varer som blir lånt i føringsperioden føres ikke. *Kjøp, samtidig med innbytte av gjenstander*
Innbytteprisen skal regnes som en del av kjøpesummen.

Eks.: Sønnen i husholdningen kjøper brukt bil i føringsperioden. Bilen koster kr. 10000,-. Han bytter samtidig inn en moped som verdsettes til kr. 2 500,-. Selv om han bare må ut med 7500 kroner, skal han føre "*Kjøp av bruktbil*" med utgift 10 000 kroner.

NB! Direkte salg (ikke innbytte) av gjenstander skal ikke føres.

Beskrivelser og mengdeangivelser for noen matvarer:

Egg: Hvis man ikke vet vekten, kan antallet oppgis.

Kjøtt: For kjøtt er det viktig å vite om kjøttstykket inneholder bein eller ikke.

Boller, wienerbrød etc.: Her er det tilstrekkelig å oppgi antallet.

Frukt og bær: Vekten skal helst oppgis, men frukt i små kvanta (eple, appelsin) kan oppgis i antall.

Bær kan også oppgis i antall kurver.

Drikkevarer: Det er etter hvert blitt mange flasketyper og -størrelser. Det er derfor svært viktig å oppgi volum og ikke bare antall flasker.

Andre merknader

For mat som spises ute, trenger man ikke å spesifisere utgiften på vareslag. Det skal derimot oppgis hvor maten/måltidet er kjøpt - i kafé, kiosk, kantine, restaurant eller annet sted.

Varer som betyr lite vektmessig, f.eks. krydder, vitaminpreparater, kruspersille o.l., behøver man ikke å oppgi mengde for.

3.4 Avslutningsintervju

Start av avslutningsintervjuet

Du henter fram igjen husholdningen og trykker tasten *End* for å komme til første ubesvarte spørsmål. Dette er innledningsspørsmålet for avslutningsintervjuet. Det er verdt å merke seg at spørsmålene om hvordan det har gått med føring av dagboka kommer selv om avslutningsintervjuet blir frafall.

Registrering av beløp, timeverk, km. osv.

Beløp oppgis i hele kroner. Det kan ofte være vanskelig for IO å huske det nøyaktige beløpet for en utbetaling som skjedde en tid tilbake. Selvfølgelig er det best å få registrert eksakte beløp. Når vi beregner gjennomsnitt for store grupper av husholdninger vil imidlertid unøyaktigheter jevne seg ut. Generelt ønsker vi mye heller å få omtrentlige beløp enn ikke å få noe svar i det hele tatt. Utgiftsbeløp som ikke kommer med, fører i verste fall til skjevheter i statistikken. Det er viktig å framholde dette resonnementet dersom IO ikke vil oppgi svar fordi han/hun ikke husker eksakt. Men dersom IO absolutt ikke vil eller ikke kan anslå noe beløp eller verdi, taster du inn koden for VET IKKE/NEKTER.

I noen tilfeller vil IO få spørsmål om typer utgifter som husholdningen ikke har hatt. Da skriver du 0 (null) i beløpsfeltet.

4 Instruks til de enkelte spørsmål i skjemaet

4.1 Innledningsintervju

Slekt	Fosterbarn registreres med kode 15 (ev. 14) i spørsmålet om familieforhold til hovedinntektstaker. For inntektsgivende arbeid (avtalt/gjennomsnittlig), arbeidstid pr. uke og virksomhetens art gjelder samme regler som for AKU.
FDato	Dersom IO ikke vet presis fødselsdato for ev nye personer som har tilkommet husholdningen, må vi registrere en dato som er så nær som mulig (basert på IOs anslag). Legg samtidig en merknad til spørsmålet om "ca dato".

4.2 Avslutningsintervju

Spm.1.	Dersom familien har vært bortreist på ferie sammen, skal det ikke tas med her. Enkeltmedlemmers feriefravær, f.eks. ungdom som reiser på egen hånd skal derimot registreres. Fraværet fra husholdningen trenger ikke å være sammenhengende, bare når antall døgn "borte fra husholdningen" til sammen utgjør mer enn halvparten av føringsperioden.
Spm.3-9	Hvis husholdningen nylig har skiftet bolig gis opplysninger om den boligen de bor i nå.
Spm.3.	Dersom det i en frittliggende enebolig er avdelt en mindre leilighet, f.eks. en hybelleilighet, skal hustype være enebolig (kode 2). Våningshus på nedlagt gårdsbruk regnes som frittliggende enebolig, eller en av de andre hustypene.
Spm.9 og 9a	Husholdninger som bor i selveierleilighet skal avmerkes for alt.1. Personer/husholdninger som eier borettslagsleilighet eller aksjeleilighet, vil i noen tilfeller være tilbøyelig til å si at de leier leiligheten sin. Disse skal avmerkes for alternativ 3. Husholdninger som har obligasjonsleilighet,

skal derimot avmerkes for alternativ 4, og deretter alt. 1 i spm.9a. Depositum, f.eks. ved framleie av bolig, regnes ikke som innskudd.

Tjenestebolig er en bolig som er stilt til disposisjon i samband med et arbeidsforhold og som må fraflyttes når arbeidsforholdet opphører. Derimot regnes det ikke som tjenestebolig om en arbeidsgiver eventuelt har vært behjelpelig med å skaffe bolig. Trygdebolig, servicebolig, aldersbolig brukes hvis boligen har en slik status, selv om også andre alternativer passer, (f.eks. at det er betalt innskudd).

Framleie brukes for IO som er hybelboer. "Framleie" kan også forekomme når den husholdningen som eier/leier boligen er bortreist og andre bor i boligen i mellomtiden.

Spm.10-28	Dersom husholdningen har skiftet bolig i løpet av siste 12 måneder, oppgis utgifter etter følgende regler: a) Flytting fra selveid bolig til ny selveid bolig eller flytting fra ikke-selveid bolig til ny ikke-selveid bolig: De faktiske utgiftene vedrørende begge boliger gis opp. b) Flytting fra ikke-selveid bolig til selveid bolig eller omvendt: Oppgi utgifter for den boligen husholdningen har bodd lengst i, i løpet av de siste 12 måneder (omregnet til 12 måneder).
Spm.16d1-g	Dersom de kommunale avgifter betales som et samlet beløp og ikke kan spesifiseres, merkes dette av og samlet beløp føres. Angi hvilke avgifter det gjelder i neste spørsmål. Fellesutgifter for prosentlignede selveierboliger tas også med. Vær oppmerksom på at mange oppfatter disse fellesutgiftene som en "husleie".
Spm.16h-i	Dersom forsikringspremie betales som en del av fagforeningskontingent, skal det skrives 0 (null) i beløpsfeltet.
Spm.17-18b 33-34	Regn også med arbeid som er utført som vennetjenester eller mot bytte av tjenester. Kostnadene anslås etter beste skjønn. Beløpet kan oppgis omtrentlig hvis nødvendig. Vi skal registrere utgifter til indre ombygging av hus (ikke større oppgraderinger, se nedenfor), reparasjoner og vedlikehold av hus, vannforsyning, kloakk m.v. Med indre ombygging menes ominnredning m.v. som ikke fører til at gulvarealet blir utvidet. Gjerde eller stakitt regnes som en del av huset, og utgifter til reparasjon eller vedlikehold av disse tas også med. Nybygg eller tilbygg på hus, innlegging av vannforsyning, kloakk m.v. eller andre større endringer knyttet til boligen, skal ikke tas med. Med tilbygg menes at gulvarealet blir utvidet. Bygging av kjeller i bestående hus regnes således som tilbygg.

Eksempler på større endringer av boligen som IKKE skal regnes med er:

1. Utskiftning av vinduer eller ytterdør
2. Ny kjøkkeninnredning
3. Installasjon av eller ombygging av bad/wc
4. Utskiftning av det elektriske anlegget
5. Bedre fyringsanlegg, oppvarming, installering av varmepumpe
6. Materialer i vegger, gulv eller tak innvendig
7. Nytt utvendig panel eller kledning
8. Isolasjon eller etterisolering av yttervegger, tak eller gulv
9. Større omlegginger/utbedringer på tomt/hage eller adkomstvei

Utgifter til kjøp av tomt tas ikke med. Utgifter som tas med når det gjelder tomt kan være kjøp av fyllmasse, planering m.v. Derimot tas ikke spesielle kostnader ved hage eller plen med her (kjøp av frø, blomsterløk, busker osv.).

"Arbeid utført av andre (lønn + evt. materialer m.v.)" omfatter lønn til ansatt + lønn og materialkostnader for bortsatt arbeid.

"Kjøp av materialer m.v. for egen regning" omfatter kjøp av alle slags bygningsartikler (trematerialer, sement, maling, spiker, rør, dører, vinduer osv.)

Spm.28a-c. Eksempler på utgifter i forbindelse med restaurering, reparasjon og oppussing av leid bolig, er utbetalinger til maling, lakk, koster, tapet, trematerialer og elektrisk materiell. Rensing av vegg-til-vegg-teppe som medfører utgifter eller arbeidsinnsats utover jevnlig renhold tas også med her. Utgifter i forbindelse med bygging, tilbygging til eller reparasjon av egen eid bolig skal ikke tas med her.

Spm.29a-b2. Fri bolig, strøm og brensel kan være "del av lønn" i visse stillinger.

Hovedregelen er at fordel ved hel eller delvis fri bolig tilhørende andre er skattepliktig. Hvis du bor på ett rom går reglene etter fritt losji, du må altså bo i bolig med mer enn ett rom.

Fordelen ved hel eller delvis fri bolig skal fastsettes mest mulig i overensstemmelse med hva markedsleien er for tilsvarende boliger på stedet.

For innleide tjenesteboliger ses det på hvordan en eventuell tilsvarende bolig eid av arbeidsgiveren fordelsbeskattes på den ansattes hånd. Nivåhevinger av brutto leieverdier på tjenesteboliger bør ikke overstige 10 % per år. Unntaksvis kan leieverdien for boliger oppjusteres med inntil 20 % der leieverdien påviselig er blitt hengende etter det alminnelige nivå ellers.

Hvis markedsleien er 8.000 kroner i måneden for en bolig som blir stilt til disposisjon, gir dette et årlig påslag på 96.000 kroner i inntekten.

Spm.30a-b.	Som fritidsbolig skal regnes både hus som er oppført utelukkende for fritidsformål, og hus som nå disponeres bare for fritidsformål, men som tidligere ble brukt som permanent bolig. Andel i fritidsbolig som følger av medlemskap i forening m.v. regnes ikke med her. Campingvogn regnes heller ikke med.
Spm.33-34b	Se instruks til spm.17-18.
Spm.38	Husholdninger som betaler utgifter til lys og brensel gjennom husleie (ja i spm.25b) fører opp 0 (null) i de aktuelle beløpsfeltene. Gass til matlaging eller oppvarming i fritidsbolig tas med, men ikke gassbeholdere til bruk i campingvogn eller båt.
Sekk	Det er vanligvis 40 liters sekker som selges på bensinstasjoner.
Spm.40-45	Dersom husholdningen eier flere eksemplarer av noen gjenstander, skal det gis opplysninger om alle.
Spm.40	Her ønsker vi opplysninger om private biler som er registrert på noen i husholdningen. Eventuelle uregistrerte biler tas ikke med.
Spm.40g	I spm.40g føres bilens hele kostnad ved kjøp og ikke bare det delbeløp som eventuelt ble betalt kontant (f.eks. ved avbetalingskjøp eller ved innbytte av brukt bil). Dette gjelder uansett finansieringsmåte.
Spm.42a-b.	En del ansatte i bedrifter disponerer tjenestebil som de også kan bruke til privat kjøring. Bil eid av trygdekontoret regnes som tjenestebil.
Spm.43-44.	Spørsmålene om beholdning og kjøp gjelder alle gjenstander av samme type som finnes i husholdningens eie, også i fritidshus. Både i spm. 43 og 44 spør vi nå bare om kostnaden for gjenstander som er kjøpt eller fått i løpet av siste 12 måneder. Det er gjenstandens hele kostnad ved kjøp og ikke bare det delbeløpet som eventuelt ble betalt kontant ved mottagelsen (f.eks. ved avbetalingskjøp) som skal registreres. Hvis det ved kjøp av gjenstanden samtidig skjedde et innbytte, skal verdien av innbyttegjenstanden ikke trekkes fra i det beløp som føres opp. Gjenstander som fulgte med ved kjøp av hus, krysses av som gave, arv eller gevinst. Dersom husholdningen ikke kjenner prisen på en gjenstand nøyaktig, be om omtrentlig pris. Verdien av mottatte gaver oppgis skjønnsmessig om nødvendig.
Spm.43 Motsykk[1..]	Motorsykkkel og scooter omfatter ikke moped.

Spm.43	Kamera omfatter alle typer fotoutstyr: filmopptaker, fremviser, fotografiapparat, Kamera[1..]fremkallings- og kopieringsutstyr (<i>film, batterier, fremkalling og kopiering tas ikke med</i>).
Spm.44 KombSkap[1..]	Kombinert kjøle-/fryseskap: Frysedelen må ha egen dør, hvis ikke dreier det seg om et kjøleskap. "Kjøl/sval" skal registreres som separat kjøleskap.
Spm.46	Alle salg eller innbytte som har funnet sted de siste 12 måneder av gjenstandene som kommer opp, tas med. Om nødvendig oppgis verdien av gjenstanden skjønnsmessig. Gjenstander som vesentlig ble brukt i næringsdrift, tas ikke med.
Spm.47a. (SoveRom)	Kjøp av løs madrass tas ikke med i utgifter til møbler i soverom.
Spm.48 hos	Viktig å huske på at det her dreier seg om klær som kjøpes så sjelden at de ikke i stor nok grad fanges opp i dagboksføringen. Hjemmesydde klær og klær sydd skredder tas ikke med.
Spm.50	Her tar en med alle reiser som kjøpes som en "pakke", enten som et fast opplegg fra en operatør eller en individuell tur som er lagt opp av et reisebyrå og betalt under ett.
Spm.51a-b	Med reise- og oppholdsutgifter menes det beløp som betales til turoperatør, arrangør, m.v. Utgifter til shopping, suvenirer, mat som man må bekoste på stedet etc., skal ikke regnes med.
Spm.54a	Spørsmålet er aktuelt for arbeidstakere som har fast arbeids- eller oppmøtested og som reiser gratis til/fra arbeidsstedet med offentlige kommunikasjonsmidler, eller som benytter særskilt transport til/fra arbeidsstedet, uten å betale for denne og dermed får en fordel som de må skatte av. Arbeidstakere på installasjonene i Nordsjøen, har ikke fri reise av den typen vi skal registrere her.
Spm.57	Med "regelmessig tilsyn" menes tilsyn avtalt på forhånd til forholdsvis bestemte tider, der de foresatte kan overlate barna helt til andre og være sikre på å slippe å gripe inn. For at tilsynet skal regnes som regelmessig, må det være noe som gjentar seg minst hver annen uke. Hvis barnet har tilsyn av en av foreldrene som ikke bor i husholdningen (f eks fraskilt) skal det merkes av for "nei".
Spm.57 Barnet[...]	Alle regelmessige tilsynsordninger skal avmerkes. Hvis et barn f.eks. har forskjellige typer tilsyn på forskjellige ukedager, merkes det av ved alle ordninger som barnet har i løpet av uken.
Som57 OffPri[...]	For alle tilsynsordninger som kan være både offentlige og private, spør vi om tilsynsordningen er offentlig eller privat. Tilsynsordningene "Familiemedlemmer", "Hushjelp/praktikant" og "Dagmamma" er alltid private.

Spm.59-60

Vi skal bare ha med skolepenger for de som regnes som en del av husholdningen på det tidspunkt undersøkelsen finner sted.

VEDLEGG 1: IO-BREV

Bokmål

Saksbehandler: Aina Holmøy

Oslo, «Dato»

Avdeling for datafangst, informasjonstelefon: 800 83 028 (8.00-15.45 mandag til fredag)

Forbruksundersøkelsen 2012

I nær framtid vil en intervjuer fra Statistisk sentralbyrå kontakte deg/dere i forbindelse med en undersøkelse om private husholdningers forbruk av varer og tjenester. Formålet med undersøkelsen er å finne ut hva folk bruker pengene sine på, hvordan forbruket fordeler seg på ulike utgiftsposter som mat, klær og bolig, og hvordan dette endrer seg over tid. Resultatene benyttes blant annet som grunnlag for myndighetenes økonomiske og sosiale politikk, i forskning på ulike gruppers økonomiske kår og i studier av kosthold og ernæring.

Din husholdning er en av 7 000 som er trukket tilfeldig fra Det sentrale personregisteret (folkeregisteret) til å delta i undersøkelsen. Utvalget er trukket slik at det skal representere alle husholdninger i Norge. For at resultatene skal bli så gode som mulig, er det derfor svært viktig at alle som er trukket ut blir med. **Vi kan ikke erstatte din husholdning med en annen.** Det er imidlertid frivillig å delta og du kan når som helst trekke din husholdning fra undersøkelsen og kreve opplysningene slettet.

Alle som arbeider i Statistisk sentralbyrå har lovpålagt taushetsplikt og det vil aldri bli kjent utenfor Statistisk sentralbyrå hva den enkelte husholdning har svart. For å gjøre intervjuet kortere og for å få bedre utbytte av informasjonen vi samler inn, vil vi koble svarene mot opplysninger fra registre som Statistisk sentralbyrå har tilgang til. Dette gjelder opplysninger om utdanning hentet fra utdanningssektoren og opplysninger om inntekt, formue, arbeidsgiver, trygder og stønader hentet fra skatteetaten og NAV. Etter at datamaterialet er ferdig bearbeidet, vil vi slette alle navn, adresser og personnummer. Dette vil skje innen utgangen av 2014.

I brosjyren som ligger ved finner du/dere mer informasjon om undersøkelsen og hvordan den gjennomføres. Her kan du også lese mer om personvern. Ta gjerne kontakt med oss på e-post forbruk@ssb.no eller telefonnummer 800 83 028 dersom du har spørsmål om undersøkelsen.

Alle husholdninger som deltar får et gavekort til en verdi av 300 kroner.

Vi håper at du/dere vil delta!

Vennlig hilsen

Hans Henrik Scheel
administrerende direktør

Øyvind Kleven
seksjonssjef

Nynorsk

Saksbehandlar: Aina Holmøy

Oslo, «Dato»

Avdeling for datafangst, informasjonstelefon: 800 83 028 (8.00-15.45 måndag til fredag)

Forbruksundersøkinga 2012

I nær framtid vil ein intervjuar frå Statistisk sentralbyrå kontakte deg/dykk i samband med ei undersøking om forbruket av varer og tenester i private hushald. Føremålet med undersøkinga er å finne ut kva folk nyttar pengane sine på, korleis forbruket fordeler seg på ulike utgiftspostar som mat, klede og bustad, og korleis dette endrar seg over tid. Resultata blir blant anna brukte som grunnlag for den økonomiske og sosiale politikken, i forskning på økonomiske kår i ulike grupper og i studiar av kosthald og ernæring.

Ditt hushald er eitt av 7 000 som er trekte tilfeldig frå Det sentrale personregisteret (folkeregisteret) til å delta i undersøkinga. Utvalet er trekt slik at det skal representere alle hushald i Noreg. For at vi skal få gode resultat, er det derfor svært viktig at alle som er trekte ut blir med. **Vi kan ikkje erstatte ditt hushald med eit anna.** Det er like fullt frivillig å delta og ditt hushald kan når som helst trekkje seg frå undersøkinga og krevje opplysningane sletta.

Alle som arbeider i Statistisk sentralbyrå har lovpålagt teieplikt og det vil aldri bli kjent utanfor Statistisk sentralbyrå kva det enkelte hushald har svart. For å gjere intervjuet kortare og for å få betre utbytte av informasjonen vi samlar inn, vil vi kople svara mot opplysningar frå register som Statistisk sentralbyrå har tilgang til. Dette gjeld opplysningar om utdanning henta frå utdanningssektoren og opplysningar om inntekt, arbeidsgjevar, formue, trygder og stønader henta frå skatteetaten og NAV. Etter at datamaterialet er ferdig handsama, vil vi slette alle namn, adresser og personnummer. Dette vil skje seinast ved utgangen av 2014.

I brosjyren som ligg ved kan du/de lese meir om undersøkinga og korleis ho blir gjennomført. Her kan du òg lese meir om personvern. Ta gjerne kontakt med oss på e-post forbruk@ssb.no eller telefonnummer 800 83 028 om du har spørsmål om undersøkinga.

Alle hushald som deltek får eit gåvekort til ein verdi av 300 kroner.

Vi vonar du/de blir med!

Med venleg helsing

Hans Henrik Scheel
administrerende direktør

Øyvind Kleven
seksjonssjef

VEDLEGG 2: OVERSIKT OVER FØRINGSPERIODER

BJA/10.03.14

F o r b r u k s u n d e r s ø k e l s e n 2 0 1 2

Dato for utsendelse av IO-brev for hver føringsperiode

		Føringsperioder			Utsending av IO-brev
Pulje 1	01	01.01	-	14.01	30.11.11
	02	15.01	-	28.01	15.12.11
	03	29.01	-	11.02	09.01.12
	04	12.02	-	25.02	23.01.12
Pulje 2	05	26.02	-	11.03 (Obs 15 dager!)	06.02.12
	06	12.03	-	25.03	20.02.12
	07	26.03	-	08.04	05.03.12
	08	09.04	-	22.04	19.03.12
Pulje 3	09	23.04	-	06.05	26.03.12
	10	07.05	-	20.05	16.04.12
	11	21.05	-	03.06	30.04.12
	12	04.06	-	17.06	14.05.12
Pulje 4	13	18.06	-	01.07	29.05.12
	14	02.07	-	15.07	11.06.12
	15	16.07	-	29.07	11.06.12
	16	30.07	-	12.08	11.06.12
Pulje 5	17	13.08	-	26.08	11.06.12
	18	27.08	-	09.09	27.06.12
	19	10.09	-	23.09	20.08.12
	20	24.09	-	07.10	03.09.12
Pulje 6	21	08.10	-	21.10	17.09.12
	22	22.10	-	04.11	01.10.12
	23	05.11	-	18.11	15.10.12
	24	19.11	-	02.12	29.10.12
Pulje 7	25	03.12	-	16.12	12.11.12
	26	17.12	-	31.12 (Obs 15 dager!)	26.11.12

VEDLEGG 3: MATERIELL TIL UNDERSØKELSEN

Materiale som intervjuerne deler ut til kosthusholdningene:

- Papirdagbok for føring av utgifter og oppsamling av kassalapper
- [Følgebrev dagbok](#)
- Ev. "Huskeliste" for avslutningsintervju
- Gavekort på kr. 300,-
- Ev. returkonvolutt med intervjuers adresse der avslutningsintervjuet tas på telefon og dagboka ikke kan hentes "på adressen".
- [Telefonbrev \(legger igjen ved besøk dersom husholdningen ikke er å treffe\)](#)

Materiale som husholdningen skal skrive under på:

- [Bekreftelse på mottatt gavekort](#)

Materiale til bruk for intervjuerne:

- Intervjuskjema
- Instruks
- IO-brev
- Brosjyre

Figurregister

1. Svarprosent og frafall etter opprinnelig føringsperiode. Hele utvalget. Forbruk 2012.....	9
2. Svarprosent og frafall etter opprinnelig føringsperiode. Oslo. Forbruk 2012	10
3. Svarprosent og frafall etter opprinnelig føringsperiode. Trøndelag. Forbruk 2012	10
4. Faktisk antall førte dagbøker per periode. Forbruk 2012.....	11
5. Andel med forskjøvet føringsperiode etter opprinnelig føringsperiode. Forbruk 2012	11
6. Utvikling i svarprosent på Forbruksundersøkelsen. 1984 til 2012	15

Tabellregister

1. Nøkkeltall Forbruksundersøkelsen 2012	6
2. Husholdninger i trekkpopulasjonen, etter landsdel og husholdningstype.....	7
3. Husholdninger i bruttoutvalget, etter landsdel og husholdningstype	7
4. Bruttoutvalget fordelt etter føringsperiode.....	8
5. Nettoutvalg (husholdninger med fullstendige intervju) og bruttoutvalg etter antall kontakter. Forbruk 2012. Antall og prosent.....	13
7. Svarprosent og frafallsårsaker etter alder på trekkperson, husholdningstype og landsdel. 2012. Prosent.....	14
7. Populasjon, bruttoutvalg og nettoutvalg fordelt på kjønn trekkperson, alder trekkperson, husholdningsstørrelse, landsdel og handleperiode. 2012. Prosent.....	16
8. Bruttoutvalg, nettoutvalg og frafallsvekter etter region og sentralitet	17
9. Handleperioder i Forbruksundersøkelsen 2012.....	18
10. Korreksjonsfaktorer og summen av korrigerte vektorer, etter handleperiode.....	18
11. Husholdningstype i registeret for to kosthusholdninger, den første med tre personer og den andre med to personer	20
12. Personer 0–84 år i populasjonen per september 2011, etter husholdningstype i trekkregisteret	20
13. Fordeling av makrovekter til husholdningene i nettoutvalget, etter husholdnings- størrelse.....	21
14. Privathusholdninger, etter husholdningsstørrelse. Folke- og boligtellingsen 2011 og Forbruksundersøkelsen 2012.	21
15. Gjennomsnittlig forbruksutgift per husholdning, etter varegruppe. Uvektede og vektede resultater fra Forbruksundersøkelsen 2012.....	21
16. Standardfeil i prosentpoeng for observerte prosentandeler ved ulike utvalgs- størrelser, for enkelt tilfeldig utvalg	24

Statistisk sentralbyrå

Postadresse:
Postboks 8131 Dep
NO-0033 Oslo

Besøksadresse:
Akersveien 26, Oslo
Oterveien 23, Kongsvinger

E-post: ssb@ssb.no
Internett: www.ssb.no
Telefon: 62 88 50 00

ISBN 978-82-537-8904-0 (elektronisk)

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway